

Tractatus de
alibus ascensu

00

01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

Tractatus de spiritu
alibus ascensionibus.

Libellus aureus Preciosissimis Gemis

Reconditus

Devotus tractatus De Spiritibus

ascensionibus quibuscumque ad Xpi Regis

apicem anhelantibus necessarius atque

utilissimus per Gerardum Sapha

nium Aepo Opifice

De quibus necessarijs in vltima religiosa profice
re disponētibus. c. i.

De loco et statu naturalis et primordialis di-
gnitatis: in quo deus homines constituit in princi-
pio et de multis donis que contulerat ei. c. ii

De valle lachrymarū ad quā homo per lapsum
primi hoīs decidit et de virium aīe destitutione et
ordinatiōe quā incurrit. Et hic est primus lapsus
a statu nostre rectitudinis predicto. c. iij

Quod homo nō solum progressus est a statu recti-
tudinis in lapsu primi hoīs: sed etiā illectus et cupi-
scētis abiit ad impuritatem cordis. Et quod sit im-
punitas cordis et hic est lapsus secundus. ca. iij

De tertio hoīs descensu sup peccatū mortale
quo longissime abiit. tūc dissimilitudinis regionē. c. v

De tribus examinatioibus et qualiter homo per
memoriā peccatorū recuperat sensum maxie vt sen-
tiat vltimū descensum. scz per peccatū mortale. c. vi

De secunda examinatiōe qua homo se ipsum
discutit de toto statu suo interiori et exteriori. et per
quā venit ad hoc vt sentiat primū descensum et
virium anime destitutionem. ca. vii

De tertia examinatiōe qua homo quotidie di-
scutit se de excessibus quotidianis qua homo dis-
scit sentire impuritatem cordis. Et de reuelatio-
ne passionum. ca. viij

Quod homo debet exercitia sua prius in corde

disponere et cum spiritali viro discutere antequam ostē-
dere. et quod sancta exercitia non sunt leuiter mutanda. sed
quod in ipsis est perseverandum donec ad finem per-
ueniamus. ca. viiiij

¶ Quomodo aliter debet homo in corde disponere de fine.
aliter de his que sunt ad finem. ca. x

¶ De tribus ascensionibus contra tres descensus
premissas iterum reducuntur ad locum rectitudinis. ca. xi

¶ De prima ascensione contra peccatum mortale et de
tribus gradibus huius ascensionis. Et de con-
tritione. ca. xij

¶ De confessione que est secundus gradus huius
ascensionis. ca. xiiij

¶ De satisfactioe que est tertius gradus prime
ascensionis. ca. xiiij

¶ Incipit secunda ascensio contra secundum descen-
sum qua reditur ad cordis puritatem. et quod impu-
ritas cordis in tribus consistit. contra que tria tri-
bus ascensionum gradibus proficiscitur in ista se-
cunda ascensione. ca. xv

¶ De primo gradu huius ascensionis qui est in
timore. quomodo videlicet cor nostrum per timorem ab-
strahitur a noxia affectione et inebriatione. ca. xvj

¶ Quomodo compunctio que ex timore nascitur variet diuer-
simode in exercitio et meditatioe potest assumi. ca. xvij

¶ De utilitate compunctionis et quomodo cor
purificat. ca. xviiij

Generalis modus ad formandum meditationes de morte. ca. xviiiij

Generales meditationes de extremo iudicio quibus homo poterit sibi incutere timorē. ca. xix

Qualiter homo p̄ memoriā penarū infernaliū timorē acquirit ⁊ compunctionem. ca. xxj

De secundo gradu secūde ascensionis qui fit p̄ spem ⁊ desiderium celestium ⁊ spūaliū eorū quibus purgatur ⁊ sanatur homo a secunda impuritate cordis. ca. xxij

De compunctione per amorem qualiter se in ea erercebit. ca. xxiiij

Generalis modus formandi meditationes d̄ regno celorum ad habendam compunctionem ⁊ desiderium ad ip̄m obtinendum. ca. xxiiij

Qualiter homo ex memoria beneficiorum dei inflametur ad deuotionem ⁊ accēdatur ad compunctionem. ca. xxv

Incipit de tertio gradu huius ascensionis qui est in charitate ⁊ puritate cordis ⁊ in quo cōsistit iste ascensus. ⁊ qualiter hō potest scire quō venit ad istū gradū puritatis vel charitatis. ca. xxvi

De tribus gradibus ascendēdi contra tertias impuritates quibus homo successiue disponitur ut deo p̄fecti⁹ possit inherere. ca. xxviij

De figuris p̄phetijs ⁊ scripturis circa in carnationem christi. ca. xxviiij

D e Annuntiatione dominica.	ca. xxviiiij
V ita xpi sub compedio vsq; ad cenā.	ca. xxx
D e cena domini.	ca. xxxi
D e passiōe dnica ⁊ de trib⁹ in qbus hō debet se exercere circa passiōē xpi.	ca. xxxii
P assio christi breuiter tacta ⁊ particulis di- uisa.	ca. xxxiiij
P articula secunda.	ca. xxxiiij
T ercia particula.	ca. xxxv
P articula quarta.	ca. xxxvi
P articula quinta.	ca. xxxvii
Q ualiter deuot⁹ in suis ascēsiōib⁹ passiōes xpi debz dirigere vt p timorē ascēdat: p spem pfi- ciat: per charitatem deo inhereat ⁊ intellectus illu- minetur.	ca. xxxviii
D e resurrectione dominica.	ca. xxxviiiij
D e gloriosa ascensione xpi.	ca. xl
D e missione spiritus sancti.	ca. xli
Q uā pfecte in hac vita nullum de pmissis trib⁹ gradib⁹ possumus consummare.	ca. xlii
D e trib⁹ quib⁹ sustentat⁹ ⁊ p̄mouet⁹ spirital⁹ ascē- siō. s. lectiōe meditatione ⁊ oratione.	ca. xliiij
Q ualiter sacra lectiō adiuuat ⁊ sustentat ascē- dentes: ⁊ qualiter sit ad perfectuz spirituales or- dinanda ⁊ dirigenda.	ca. xliiij
D e modo meditandi.	ca. xlv
D e oratione ⁊ modo orandi.	ca. xlvj

Incipit ascētio tertia q̄ debellādo vitā ascen-
dīm? de virtute in virtutē ⁊ vires aīe destitutas rur-
sum reformam? p̄cipue de duob? que impediunt
ascēdentes ascensu spirituali. ca. xlvij

Qualiter vicia vires aīe occupāt et impediūt
spiritualiter ascendentem. ca. xlvij

De quibusdam vitiis deseruientibus: et se ad
alia spiritualia conferentibus ⁊ de origine affec-
tionis ca. xlviii

De tribus necessarijs his qui volunt legitime
contra vicia preliari. videlicet. strenuitatem seue-
ritatem ⁊ benignitatem. ca. l

Quā in spiritualibus exercitijs proficienti sit
expediens vel necessarium habere ductorem vir-
rum spiritalem. ca. li

Quā pugnās p̄tra octo vitia capitalia quodā-
mō pugnat p̄tra oēs inordinatas affectōes. c. lii

De modo pugnandi p̄tra vitia ⁊ q̄ homo nō
debet contra omnia simul. sed contra vnum prin-
cipale decertare. ca. liii

Quā secundum diuersitatem nature viciozū di-
uersimode fit contra hec decertandum ⁊ in quo
p̄sistet illa diuersitas viciozū. ca. liii

Quā tres sunt ascensus contra vnūquodq; vi-
cium. i. tres p̄fectus ad oppositā virtutem. ca. lvi

De ascensionibus contra primū vicium quod
est gula. ca. lvi

Ascēsiōes ad debellādū viciū luxurie. ca. lviij

Ascensionē contra auariciam. ca. lviij

Ascēsiōes contra iracundiam. ca. lviij

Ascēsus ad dilectōes primi p̄tra inuidiā. c. lxx

Ascēsus ⁊ expurgatiōes p̄tra accidīā. ca. lxx

Ascēsiōes p̄tra vanā gl̄iaz extiguēdā. ca. lxx

De ascēsiōib⁹ p̄tra supbiā debellādā. ca. lxx

Incipit q̄ta pars d̄ ascēsiōibus sp̄ualib⁹: que
sunt in duplici diffrencia: videlicet ad se ip̄m ⁊ ad
proximum. ca. lxx

De p̄mo descēsu quo homo descēdit quātum
ad se ip̄m de gradu superlozi ad inferiorē. ca. lxx

De secundo descēsu quo interdum necesse est
hominē descendere ad mozum exteriorum ⁊ gesti
um disciplinam. ca. lxx

Tercia descensio quātum ad se ip̄m qua homo
fragilis non diu vel semp sp̄ualibus valens insi
stere necesse h̄z se in ope manū exercere. ca. lxx

De descensioib⁹ ad primū. v̄l p̄pter primū
Et p̄m⁹ descēsus fit ad supior⁹ iussione. c. lxx

De secūdo descēsu ad primū quo primo con
descendimus auxilio vel consilio admonitōe vel
correptione. ca. lxx

De tertio descēsu quo necesse habet supior⁹ de
scēdere p̄pter curā ⁊ sollicitudinē subditoꝝ. c. lxx

De quatuor in quib⁹ incipiētes deo seruire de
bent esse cauti si proficere volunt. ca. lxx

Incipit deuotus tractatulus dñi
Gerardi zutphanie de spūalibus ascensionibus
omnibus in spiritali vita proficere volentibus
non minus necessarijs q̄ utilis.

De quinque necessarijs in vita reli
giosa proficere disponētibus. ca. i

Status vir cuius est

Bauxilium abs te; ascensiones in cor
de disposuit in valle lachrymarum
in locum quem posuit. Noui hō q̄
ascensionū sis cupidus qd̄q̄ exalta
tionem vehemēter cupiscis. Rationalis em̄ ac
nobilis creatura es ⁊ magni cuiusdā animi: ideo
q̄ altitudinē ⁊ ascensu naturali appetis deside
rio. Nec vituperandus appetitus: si fuerit ordi
natus: si videlicet ad originalis tue dignitatē cel
situdinē desideras ascendere: si d̄ valle lachryma
rū ⁊ miserie egredi cupiscis. Sed hinc egredi
⁊ illic ascendere: non est nisi p̄ ascensiones ⁊ grad
ūtutum in corde p̄ficere. Quātū em̄ in corde p̄fi
cis tū ⁊ ascendis. q̄ tūm d̄o deficis tū ⁊ descen
dis. Igit̄ in corde debes disponere ascensiones.
nec tū te p̄fidias p̄pria virtute ascensurū sz habita
uaciter in adiutorio altissimi: ⁊ in protectiōe dei
celi cōmorare. Si sic ascendis laudabilis est ascē

sus. Nam beatus es et nomen viri tanquam viriliter
agētis: non immerito tibi congruit: recepturus pro
inde in premiū eternā beatitudinē et gloriā sine fi
ne manentes. Nec tibi quocumque disponenti ascendere
ordine quāuis retro grado in vrbis prophetis: bre
nibus vrbis: sed plenitudine sensus proponuntur.
Primum enim tibi proponitur quo debes ascendere. in
locū vilem quē dñs posuit: quē non in agrue pos
sumus intelligere statū naturalis tue rectitudinis:
in quo te idem dñs quondam posuit et creauit: vt
vilem illū locum ascēiones in corde disponas vñ
prius ascēōes disposuisti. Secundo tibi proponit locū
a quo egredi debeas per ascensum: cū dicit: in valle
lachrymarum. Que quide vallis agrue accipit deie
ctio et destitutio tue naturalis dignitatis: in qua
velut in basso constitutus: rursus ad montē vñ ce
cidisti debes ascendēdo redire. Tertio tibi innuit
qualiter ad ascendēdum te debeas pparare. Nam
ascēōes in corde debes disponere: modū et ex
ercitia quibus te vis in anteriora extēdere: priusquam
ascendere incipias in corde diligentius pertractā
do vt ita in corde prius cogitādo disponas qui
bus exercitijs melius recupes amissam dignita
tem. Verum quia ascensus iste non est in curren
te vel ascendēte: sed ex dono dei misericordis: ideo
quarto tibi consulitur a dño adiutorium et auxilium
postulandum: quia nulla est industria tua nisi te in oī

bus diuina gratia comitet. Sz ne ascensus huius
difficultate territus vel laboribus victus iter re-
siliat: premiū tibi pmittitur. cū dicitur: beat⁹ vir
Siquidē si in cordis ascensionibus pfic⁹ beatus
es. hic quidē in spe. postmodū No in re. hic bñs
beatitudinem vie: q̄ est in virtutibus ⁊ iusticiā illic
beatitudinē patrie habiturus. Sane ipsas virtu-
tes ⁊ iusticias cum habueris quodāmodo futuras
beatitudinē habes in sua. vt ita dixerī causa. Si-
cut etē res naturalis vi quadā pductiua vel se-
minali ratione in se ptinet vt sit effectus alicuius
pductiua: ita virtutes ⁊ iusticiam futura beatitu-
do ⁊ eterna felicitas comitat. Breuiter ergo re-
collige vñ vel quo debeas ascendere quōdā eras
in alto mōte naturalis tue. ⁊ primordialis digni-
tatis constitutus. sed inde volūtariē es p lapsus in
vallē quandā bassas. Ab hac igitur vallerursus
debes egredi ⁊ paulatim ascendere ad montem
vñ cecidisti. Sz anteq̄ incipias ascendere: debes
in corde tuo scalam erigere. et modum anendam
pficiendi quo illuc melius deuenire valeas ordi-
nare. Sed adhuc in pede vel ascensu scale posit⁹
in te deficiens ⁊ altitudinē eius prospiciens. de-
bes sursus man⁹ extendere ad dñm q̄ est iunior
sup̄me pti scale ⁊ clamare. Trabe me posite ⁊ ita
beat⁹ er⁹ et sempitna btitudine pfuer⁹. Sz de his
omnibus in sequētib⁹ dicetur clarius singulatim.

De loco & statu naturalis & p̄mordi-
dialis dignitatis: in quo deus hoīem p̄stituit in
p̄ncipio. & de multis donis q̄ cōtulerat ei. La. ij.

Nitur si tibi dñs ascē

siones in corde disposuit: atq; ad
sp̄ūalem ascensum p̄uocauit: si mē-
tale vis exercitiū arripe: añ om̄ia de-
bes descensus tuū vel lapsus p̄gno-

scere vt īde nouer̄ tibi ascēdēdū: vbi te cernis mi-
sere prolapsū atq; illuc cognoscas te debere redi-
re a valle lachrymarū ad locū in quo te dñs po-
suit & ad quē te ordinauit. Diligenter igit̄ aduer-
te q̄ dñs deus q̄ te ad suā imaginē & similitudi-
nē creauit: quondā in tā sublimi dignitate te po-
suit: tā alto monte donozū naturalīū & gratiarū
collocauit: vt nisi ad essentialē dei visionē pro-
ficeres vix altius ascendere posses. In paradiso
siquidē voluptatis fuisti positus: foris & intus
om̄ibus bonis repletus. Foris fruens loco ame-
nitatis & delitijs voluptatis. Intus vero plenus
rerū noticiā & affectuū quieta & pacifica concor-
dia. Dederat em̄ tibi dñs liberalissimus vsres in-
tellectuales siue cognoscitiuas: intellectū: ratio-
nē & sensum vt videlicet deū p̄ intellectus cogno-
sceres & immaterialia intelligeres: p̄ rationē infe-
riore de inferioribus recte discerneres. oia in lau-

dem dei referres. Per sensus exteriorum rerum materialium particularia et presentia. Per interiorum vero ut horum etiam absentium imagines et simulachra attraheres per adiutorio rationis. Dedit etiam vires appetitivas voluntates scilicet ut deum super omnia amares: cetera vero propter ipsum et in ordine ad ipsum amando referres. Dedit vim concupiscibilem. ut omnino bonum appeteres et summum bonum super omnia desiderares. In qua vim concupiscibilem varias posuit et delectabiles affectiones. videlicet affectionem amoris: ut ipse te amor per se moueret et inclinaret ad bonum: affectionem gaudii ut in deo summe delectareris et iocundareris in intuitu beneficiorum dei et inconsideratione operum et mirabilium eius etc. Dederat item vim irascibilem qua firmiter deo adhereres et si quid ab hoc te posset separare repelleres indignanter. In qua etiam affectiones suas delectabiles posuit: spem: audaciam: ut esses virilis ad bonum aggrediendum et speras ad adipiscendum. Ecce quod multa bona tibi tribuit: in quinta montis sublimitate te collocavit. Intellectus fuit illuminatus ut nosse primum pares. quibus ut credimus deum per essentiam non vidit: ipsam tamen puro mentis intuitu et contemplationis excessu speculabatur. Nullam tibi passionem seu affectionem indidit malam. id est quorum obiectum est circa malum: sicut odium tristitia et hoc actualiter moueret ne quicquam esset quod te intus perturbaret. Ne erant tunc

iste vires potentie vel affectiões sibiūicē p̄trarie
vt lex carnis legi mētis repugnaret. Nondū em̄
erat corp⁹ qđ corrūpitur. ideoq; nec aīaz aggra
uabat. S; istas vires optio mō in te ordinauerat
vt inferiores superiorib⁹ sine p̄tradiōe: siue quo
uis appetitu cōtrario obedirent. Sensus em̄ obe
diebat rationi ratio mētū: Mens aut̄ ip̄a soli deo
fuisse subiecta. Appetit⁹ sensitiv⁹. scz vis p̄cupi
scibil⁹ z irascibilis voūltati z appetitui rationali
p̄mptissime obediebat. Et ita i interiori hoīe sū
ma erat p̄cordia z qđ cūq; volebat ip̄a voluntas
in h̄ p̄ebāt reliq; vires z affectiões inferiores. Vo
lūtas aut̄ oīa agere debuit ad intellect⁹ p̄siliū v̄
dictamē ratiōis. Intellect⁹ aut̄ signato sup se lu
mie vult⁹ dñi: naturali scz z gratuita illustratiōe
plene nouit quid fuerat agendū vel dimittendū
Et istiusmodi virium z affectionū concordia pa
cifica ac concors obedientia dicebat̄ et noīabat̄
a sc̄is iusticia originalis. Ecce hō hic ē loc⁹ tu⁹
in quo te posuit dominus de⁹ tuus. Hic ē status
tue rectitudinis in quo te creauit z in quē ascen
siones in corde tuo disposuit. hunc statū rectitu
dinis desiderās quē adhuc erectiōe corporis fi
guras: licet corde longissime vt statiz dicitur: ab
eo sis peregrinat⁹: dic cum lachrymis. Stantes
erāt pedes n̄ri affectuales in atrijs tuis hierl̄m.
¶ De valle lachrymarū ad quas hoī

mo per lapsus primi hoīs decidit ⁊ de viriū anī
me destitutione ⁊ de ordinatiōe quā incurrit. Et
hic ē p̄m̄ laps⁹ a statu n̄re c̄tudis p̄dictō. c. iij

Adisti homo de loco

in quo te dñs posuit ⁊ ad quē debe
as ascēdere vide nūc vallē lachry
marū ad quā p̄laps⁹ cecidisti. p̄ch
dolor tāta gl̄ia ⁊ honore sublimat⁹
p̄t̄boplast⁹ p̄mus parēs n̄r cū esset in honore nō
itellerit. s̄ se a creator] sui impio auertit trāsgre
diēs p̄ceptū diuinū. Idōq; grauit cecidit ⁊ nos
oēs i eo. Nā oēs i eo fuim⁹ vt q̄dā p̄ductina v̄l
semīali ratiōe. Ita q; cecidim⁹ oēs. vt ber. di. Ce
cidim⁹ s̄ i lutū ⁊ sup aceruū lapidū. Quā ⁊ coinq̄
nati fuim⁹ originali culpa s̄ ⁊ collisi ⁊ p̄fracti ⁊
in oib⁹ v̄srib⁹ ⁊ potētis aīe optie: vt p̄missus est
disposit] grauit vulnerati. amissa etēi iusticia ori
ginali ip̄o casu ⁊ iusto dei iudicio: ip̄e vires ⁊ af
fectōes a suo statu p̄ lapse diminute sunt p̄iter ⁊
deordinate. nō at oīno destructe. s̄ p̄rio mō se ha
bētes q̄ p̄ri⁹ habuerūt sibi iuicē motib⁹ suis ⁊ im
pulsib⁹ p̄trariātes ⁊ repugnātes. Si q̄dē vt quo
tidie: ne dicam continue: experiris: nisi totus in
sensibilis sis. ipsa sensualitas vis scilicet concu
piscibilis et irascibilis voluntati sunt rebelles et
contrarie, sed et ipsa voluntas q̄uis non preter

frequēter tñ agit p̄tra ratiōē. Un̄ p̄tingit vt nūc
iste vires ⁊ affect⁹ longe aliter mouēt q̄ a deo fu
erūt institute: p̄ne ad malū ⁊ p̄cliuēs semp ad illi
citu cōcupiscendū. Siqui dē ratio ip̄a ceca facta
erronea ⁊ obtusa sepe falsa p̄ veris recipit: frequē
ter inutilibus ⁊ curiosis se inuoluit. Volūtas fa
cta est curua: sepe d̄teriora eligit: carnalia diligit:
spūalia ⁊ celestia vilipendit. Vis aut̄ p̄cupiscibi
lis destituta est ⁊ quodā mō p̄lapsa in p̄cupiscen
tiam carnis: p̄cupiscētiāz oculoz: ⁊ carnales vo
luptates. i. gulam luturiam ⁊ auariciam. Irasci
bilis nō deo: ordinata est ⁊ p̄lapsa in sup̄biam vite
⁊ gloriā mūdā. Spes nō sperat de deo sed vel
in diuicijs vel in p̄pzijs meritis vel sperat plus
vel miuus iusto. Tristamur de amissione diuitiaz
⁊ de despectu mūdi. Baudem⁹ de gula ⁊ luxuria
Irascimur fratri. Breuiter ex amissōe originalis
iusticie oēs affectiōes p̄ne sunt in maluz ab ado
lescentia: imo a conceptionē sua. Nam ip̄a aīa ex
carne p̄cupiscibiliter p̄cepta cōtrahit fomitem ⁊
cōcupiscentiarum inclinatiōē ad malum. Sane
xp̄s morte sua p̄ciosissima a culpa originali nos
redemit: vt hmōi virium destitutio v̄let carnis
tam non sit culpa cum iam ad eam non habēdas
nō obligamr ne sit damnatio aliqua his qui sunt
in xp̄o. Jesu. Sed in pristinū statum rectitudinis
neq̄naq̄ non restituit: nec vires anime reformauit

sed ad nostrum exercitium et meritum nobis eas
reliquit et per sancta exercitia reformandas. Ecce
hec est vallis lachrymarum status miseriae ad quem
cecidimus et unde resurgendi ascensiones in corde de
benus disponere postmodum ascensuri.

Q homo non solum progressus est a sta
tu rectitudinis in lapsu primi hominis: sed etiam
illectus concupiscentiis longius abiit ad impurita
tem cordis. Et quod sit impuritas cordis et hic est
lapsus secundus. La. iiii

Magna vere et magna
nimis distantia inter vallē lachryma
rum ubi nunc es constitutus. et locū in
quo te dominus olim posuerat. vix
statum tue rectitudinis. ideoque ma
gnus ascensus necessarius vel certe multe necessa
rie sunt ascensiones magnoque opere est labore si il
lic vis redire. Sed utinam hic promississes. utinam hic
requievisisses et non longius discessisses. sed heu tu
fili prodige quarundam meretricum. id est concupiscentiarum
abstractus illecebris iuisti ad partes adhuc multo
remotiores. imo ut ait scriptum euangelium longissimam
regionem abiens post concupiscentias tuas et forni
cans cum meretricibus. id est cum concupiscentiis. Nam
quotiens concupiscimus: totiens ut ait Hieronymus. For
nicamur. Itaque omnia bona et portionem bonorum

b

naturaliū ⁊ gratuitoꝝ q̄ tibi p̄tigerat cōsumisti.
Siquidē in casu p̄mi hoīs vt p̄missus est p̄nita
tem concupiscētiā ad infima p̄traxim⁹: vt nisi eis
p̄tinueresistamus ip̄arū impetu cogimur descēde
re ad inferiora. Tu v̄o non solū eis nō restitisti: s̄
te eis inclinās cū ip̄is descēdisti: ⁊ desiderijs ⁊ af
fectiōibus carnalibus: ⁊ rebus mūdānis adhesi
sti. atq; p̄inde si que in te remāserat ad bonū incli
natio: vel donoꝝ naturaliū amisisti. Insup̄ h̄mōi
rebus vilibus desiderio ⁊ affectu inherēs quodā
mō ip̄is cōnaturalis ⁊ p̄formis fact⁹ es ⁊ ita cō
traxisti quādā quasi limositatē vel viscositateꝝ
inconcupiscētijs ⁊ virib⁹ qua quasi glutinosa lu
bricitate inferius ligat⁹ quodā mō retinet ⁊ b̄ di
cit p̄prie puritas cordis. Sicut em̄ in rebus na
turalib⁹ res dicunt⁹ ⁊ efficiuntur impure eo q̄ re
bus vilioribus admiscētur. Nam aurum immū
dum efficit: si argēto ⁊ argentū si plūbo admisce
tur. Ita hō aīa tua rationalis que ē dignior om̄i
bus t̄palibus creatur⁹ impuritātē ⁊ immūdiāz
contrahit et hoc q̄ rebus t̄palib⁹ subijcit p̄ amo
rem. ⁊ ex hoc q̄ h̄mōi adheret p̄ affectionē ⁊ per
desideria ip̄is affixa assueta ⁊ cōglutinata immū
da fit ⁊ impura. Et siquidē affectu carnali rebus
carnalibus adhererit: attrahit quādā limositatē
que carnalitas dicitur ⁊ vñ homo carnalis effici
tur. Si vero affectu mūdano adhererit rebus mū

di et vanitatibus: impuritas dicitur illa vanitas
et homo efficitur secularis et ita diuina scriptura
distinguit inter homines carnales et seculares. *Ecce*
ce cernis quod sit impuritas cordis de qua in scri-
ptura legis: et forsitan non intelligis. *Certe* ipsa est
illa affectio qua inordinate ad infima inclinatis
et adheres: siue ad gulam siue ad luxuriam: vanam glo-
riam vel superbiam vel hominum laudem per eam tra-
heris: cordis impuritas appellatur: quam impu-
ritate in casu primi hominis contraxisti. sed extua assuefa-
ctio: affectio et adhesio multo amplius addidisti
ut quod sordabat prius sordescat iam amplius. *Ecce* hoc est
secundus descensus tuus: in quem quanto longius descen-
disti eo opus habes pluribus ascensionibus: ut
redire possis ad statum rectitudinis: vnde cecidisti.
De tertio hominis descensu super
peccatum mortale quo longissime abiit in dissimi-
litudinis regionem.

Ca. v

Sed nec adhuc filius
prodigus cessat longius ire atque am-
plius peregrinari. Nam quo plus it eo ampli-
us perit quo a deo auersus recedit. quod
plura: Omnibus consumptis cum me-
reticibus venit in regionem dissimilitudinis: ubi se
subiecit vni ciuium regionis illius: et hic cum po-
suit ut porcos eius pasceret. i. breuiter per peccatum

b ij

mortale se diaboli subdidit: et in omnibus motibus
concupiscentiarum desideriorum satis fecit. Ecce ho-
mo quo nunc deuenisti in regionem dissimilitudinis
non apparet vestigium virtutis. He sunt tres descen-
siones quibus a statu rectitudinis in regionem dis-
similitudinis longissime descendisti.

De tribus examinationibus et qua-
liter homo per memoriam peccatorum recuperat sensum
inartum ut sentiat ultimum descensum scilicet per
peccatum mortale. La. vi

Vidisti descensum tuos
vidisti congruum esset ascensiones di-
sponere. sed quoniam peccatus frequenter
comitatur cecitas et insensibilitas ut
qui peccato permittitur non tamen se sentiat
peccatorem. sed fit stupidus et nascitur ei frons me-
retrix et duricia cordis: ut nec deus iam timeat
nec homines vereatur. Igitur antequam ascendas stu-
diose teipsum debes discutere et omnibus modis quibus
possis niti ut sensum recuperes quo descensum agno-
scas et peccata tua deploras. Igitur ut noveris quantum
per ultimum descensum. vices per peccatum actuale mortale
grauiter sis lapsus et de loco in quo fueras cum
haberes naturam integram et non viciatam positus dis-
cessisti. debes te ipsum diligenter discutere districte
examinare ut tandem oculos apias et videre possis

quo iaces plapsus. Districte igitur et si non semper sepe tamen teipsum iudica: formas in te primo et pertractas quantum deo unumquodque per te displiceat quantumque horreat et detestetur. Ut autem hoc melius sentire valeas diligenter rumina et donec et affectu sentias studio se pertracta quod a deo displicuit deo superbia ut nobilissime quondam creature sue non parceret: sed Luciferum de celo precipit. Cogita an tibi parceret quia forsitan melior aut nobilior es. Cogita quod adam propter inobedientiam expulit de paradiso et totum genus humanum originali iusticia spoliavit. Propter luxuriam subvertit sodomam et gomorras et in diluuiopene totum mundum submersit. Et plura talia his similia recitat tibi diuina scriptura. Cogita quod tantum deo peccatum displicuit quod potius ipse voluit moriens satisfacere pro peccato Ahe: quod ipsum secundum suam iusticiam dimittere impunitum. Si autem a deo durus cordis es ut ex hoc adhuc non expauescas lapsum tuum sic forma meditationem tuam studiose pertractas quod diuina iusticia aliter iudicare non poterit quod opera tua merentur. Est enim deus intelligibilis quaedam equitas inconuertibilis atque indeclinabilis non minus pena malorum quam gloria bonorum. Certus igitur esto quod reddet tibi secundum opera tua nec relinquet aliquod malum in te impunitum. Si igitur hoc modo intus reuolueris non credo quod timore concuteris horrore obstupescis: Tunc igitur tertio veniat memoria et in me

diuum perducatur oia peccata tua preterita grauiora maxime
meque maxima. Cogita quod multa peccata commisisti
Bene enim omni die omni hora ante conuersionem tuam
grauius deliquisti. Quis numerabit quot peccata
comisisti corde ore et opere? Deinde percurrere
singula et uide quod grauiora sunt quibus deum omnipotentem
et terribilem iudicem patremque dulcem et benignum
qui pro te tanta fecit et sustinuit offendisti et
quodammodo iterum crucifixi. Deinde reuolue quod sint
quedam eorum turpia maxime quantum ad carnalia quod
tamen magis succinte debes transcurrere ne immunda
subreptat delectatio immorati. Quauis etiam iam
ad deum sis conuersus: non tamen hanc vilipendas memoriam
peccatorum: sed et tunc adde ut etiam summa diligentia
pertractes peccata tua que post conuersionem con-
misisti. Cogita singula uitia quibus adhuc sordes
Cogita in singulari de superbia tua quanta est: quantum
cupiscis honorem: laudes desideras. ad altum
statum aspiras. Cogita quod tepide: quod infructuose totos
annos in diuino seruitio expediti: ut scis inuenire
profectum et in his peccatis que post conuersionem
comisisti forsitan grauius puniet te deus
tanquam magis ingratum. Deinde cum hec ita inco-
gitatu tuo examinaueris: diligenter pertracta quod
modicam pro his omnibus fecisti satisfactionem:
quam modica fuit tua contritio: quam parua ope-
ra in nullo satisfactoria: scies certissime quod vel hic

vel in futuro omnia reddes vsq; ad minimū qua
drantem. Sed in futuro fm Bern. centuplū red
des quod hic simplō soluere posses. Nec igitur
z his similia cum peccator in cogitatione reuol
uerit: z se timore percussū z dolore interno per
fusus senserit: tūc cor suū humilime z dolore ple
num immediate dirigat ad deū suū orationē fa
ciendo: z ipsius bonitatē z mīam eū summo desi
derio implorando: mutationem vite z emendatis
onē morū pmittendo: z pmissiōē dei ad lutorio
adimplendo. Hanc tñ formulam meditandi aut
similem ita debes dirigere. vt nō incidās in despe
rationez. sed inflameris ad satisfactionem z emē
dationem: vt promptus ad omnē laborem z oim
passionum tollerantiam efficiaris.

De secunda examinatione qua ho
mo se ipm discutit d toto statu suo interiori z ex
teriori: z per quam venit ad hoc vt sentiat pmum
descensum z viriū anime destitutionem. *Ca. viij*

Vt autem primum la
psum z descensum tuū per Adam z
viriū aietue destitutionē meli⁹ co
gnoscas: imo ē vt gūaliter oīa vit
tia z passiōes euidentē sentias dēs
nōmūq; tpe oportuno aliā d te z tuo statu facere
diligētē discussōez z studiosas examinatōez. *Exa*

mina igitur primo diligēter hoīem tuū interiorē
Vide ad quid vīres aīe mouent, q̄ longe q̄ ppe
fm id quod debēt, vel fm id quod tibi a deo date
fuerūt, vt prius audisti. Examina rationē. Logi
ta an non sit in multis erronea. An nō curiosa ⁊
occupata vanis relinquēs salubria. An nō dece
pta suis credens diffinitionib⁹ non consentiens
hūilibus ⁊ ita pertinax. An non supba credēs se
ip̄as esse aliqd cū nihil sit meliorib⁹ se p̄ferēs no
lēis ab alijs doceri. Inducibil⁹ ⁊ indocibilis ⁊ in
capax bonorū ⁊ filiorū, deinde. Vide examina mēo
riā q̄les meditatioēs frequētī⁹ habeas. Nā qd pl⁹
diligis v̄l times inde frequētī⁹ cogitas. Deinde
examina appetitus tuos. Logita vñ tristarīs vñ
turbarīs vñ gaudes ⁊ letaris: quid speras ⁊ qd
odis ⁊ tunc bene videbis q̄ longe sis p̄lapsus.
Vide quales bestie ascendere soleāt vim tuam cō
cupiscibilem, vtrū gula: luxuria vel auaricia. Vi
de quales fere transeāt p̄ tuā irascibilitatē: an scz
leo supbie: canis iracūdie: basiliscus inuidie. De
inde examina exteriorē hominē. Nā motus in
ordinati hominis exterioris sunt indicia interioris
deordinati. Vide si nō sepe excedis x̄bis duris
detractoris: adulatoris: iocof: vaniloquis
v̄l multiloquis. Itē vide decipue an cū oībus ca
ritates teneas: an nō nūq̄ ledas p̄scientias alio
rum scandalo inquietudine vel nouitatū presum

ptione. Item an ferueas zelo ad alios caritative
ad mouendus vel etiā hūiliter increpandū. Item
si opus tibi cōmissum studeas fideliter ad imple
re. Item examina te de lectione: meditatione: ora
tione. ⁊ sic de alijs quomō in singulis huiusmōi
te habeas vel eas soleas ordinare.

De tertia examinatione qua homo
quotidie discutit se de excessibus quotidianis q̄
homo discit sentire impuritatem cordis. Et de re
uelatione passionum. ca. viii

V autē fm descensu
tuū quo videlicet ppria ꝑcupiscē
tia abstractus impuritātē contrari
sti sentire valeas. Tertiā adhuc de
bes d te facere examinationē ⁊ hoc
quotidie ⁊ maxime ⁊ vult Bern. post cōpletoriū
Tūc em̄ singulis diebus debes diligēter respice
re: ⁊ districte examinare quotiēs mala assuefacti
one tua traheris ad illicita: maxime quotiens vi
scosa ⁊ glutinosa tua impuritas illo te die defecit
Verbi gratia: ad illicita cogitāda: ad vana in ora
tione rumināda: ad ociosa vel noxia verba ꝑferē
da. aut si illo die sanctas meditatiōes ex negligē
tia nō assumpsisti: aut impuritate tua victus fui
sti sine affectu boni. Item si in olita assuefactiōe
tractus. temptatiōib⁹ aditus prebuisisti nō respui

sti nec restitisti. His tribus distinctiōibus si dili-
gens trapezeta fueris: ⁊ iudex iustus te ipm iu-
dicauer] scisso velo pprii amoris ⁊ ad teipm in-
clinatōis vt in nullo tibi blādiar] in nullo te pal-
pes vel aduleris ⁊ haud dubiū qn multū pficies
in tui cognitione. Sz quis vnq̄ seipsuz odio ha-
buit: Amor aut peruertit iudiciuz ⁊ zelus nescit
sapere Ideo vt qd tu profers p sentētiā firmitus
credas ex relatu alioꝝ: stude sepius: frequēter cu-
rato tua tibi vitia ab alijs intimari. Nā sepe alie-
nus nos melius videt oculus q̄ pprius. eo vti-
q̄ melius quo liberius sine inclinatiōe de nobis
poterit iudicare. Quinimo frequēter post premis-
sas examinatiōes de tuis tēptatiōib⁹ ⁊ de tuis pas-
sionibus ⁊ viciosis inclinatiōib⁹ cū alijs debes
conferre ⁊ consulere ⁊ queri. vt melius iformer] co-
rū cōsilijs plus hūilieris cū ipi te nouerint qual-
sis ⁊ ampli⁹ ⁊ pungaris cū te ab ipis audis vit-
osum: qualē tu te p pmissas examinatiōes inueni-
sti. dū tñ tales sint qui ex hoc q̄ te talē audiūt nō
peiorātur sz magis tua hūiliatiōe edificant. Ad-
huc: at vuū est qd circa pmissas scz scdaz ⁊ tertiā
examinatiōes debes aduertere. q̄ licz p hmōi discus-
siones discis interna vitia cognoscere: inordina-
tas ꝓcupiscētias ⁊ affectiōes videre et viriū aīe
tue deordinatiōes ꝓsiderare verūtñ quantū in te
hmōi affectiōes sunt valide ⁊ radicate ⁊ qdamō

in naturā trāssōmate nūq̄ plene ⁊ perfecte vide
re poteris donec manū apponas ⁊ eas totis viri
bus studueris extirpare vt ita earum fortitudinē
⁊ resistentias experiaris.

Qz hō debet exercitia sua prius in
corde disponere ⁊ cū spūali vīro discutere anteq̄
ascendere: ⁊ q̄ sctā exercitia nō sunt leuiter mutā
da. s; q̄ in ipsis est pseuerandum donec ad fines
perueniamus. Ca. ix

Ascensionē in corde
disposuit. Priusq̄ ascendere. i. pfi
cere icipias i spūali pfectu debes i
corde tuo modū tibi cōgruū dispo
nere: quo possis ad finē tuū q̄ ē pu
ritas cordis vī caritas pueire. Discute ⁊ sollici
te examia q̄d tibi cōgruit q̄d tibi meli⁹ expedit: si
nesci alios int̄roga: imo p alios dispone ascēsus
Ordina inq̄ finē aliquē i corde tuo: cui⁹ grā oīa
opa tua ⁊ exercitia pficias. Ordina deīde grad⁹
exercitia ⁊ modū aliquē quō ad finē illū dūenies
at; finē pit ⁊ media i cordē fortitē fige ⁊ h̄ vt videt̄
ē ascēdes i cordē dispōdere. i. modū aliquē ⁊ exerci
tia p discretā ⁊ diligētē tui ⁊ aliorū discussionē ar
ripe: ⁊ cordi tuo fortitē infigere ⁊ imp̄mere: ⁊ inde
tibi mltipler eueniet utilitas. Et p̄mo q̄dē vt oīa
ordiate agas: p̄m q̄ i cordē tuo disposuisti ⁊ nō ca

fataliter sicut quidam qui hodie se in isto cras in
alio sunt exercētes fluidi ⁊ vagabundi omnia arri-
pientes ⁊ in nullo pficientes. omnia temptātes ⁊
in nullo se consummātes: fortuite oīa put occurrūt
agentes: cū de nullo se in corde disposuerint. nec
sint fixe de aliquo deliberati: tu aut nō sic: sed oīa
facies sūm qđ in corde ascensionē disposuisti: ad
hoc omnia opa ⁊ exercitia dirigas vt illo mō pro-
ficias ⁊ ad exemplar qđ in corde posuisti consum-
mes. Omnia inquit dñs Moysi. facito ad exem-
plar qđ tibi monstratū est in monte. Tu aut omnia
stude pficere sūm exemplar qđ discrete in corde di-
sposuisti. Si artifex non prius in corde suo for-
mam ⁊ dispositionē domus quā edificaturus est
disposuerit fabricās domū typicā: nunc debi-
te domū exterius pduceret. vel indebita disposi-
tione fabricaret. Ita oportet vt ⁊ tu ascēsur⁹ pri-
us tibi scalam in corde erigas ad cui⁹ exemplar
omnia foris agas. Sic deus pma causa oīm. non
nisi ad essentialē oīm rerū exemplar ⁊ ideas: res
ipās in congrua dispositiōe ⁊ forma pdurit in esse.
Secdo ex ista pdispositiōe in corde tueris a dece-
ptionibus. Qui em̄ nihil sibi determinati exercitiū
vl spūalis mōi pfigūit: tot recipiūt de suis exer-
citiis consilia. quot viderint aliorū fetā. credētes
omni spiritui: in nullo stabiles: in nullo firmi: sed in
omnibus vagabūdi. Ideo illas debes ascēsiōes

prius diligēti examinatōe in corde disponere: vt
fm eas vsq; in finē possis vitā tuā regularē: alio
rū vitā ⁊ exercitia laudās nō tñ assumēs vt vult
abbas nestor. Item debes exercitia tua in corde
discreta moderatiōe disponere vt cū quadā alter
natiōe ⁊ refocillatione te teneas stabilem ⁊ non
in quodā vno ope importunius incubātem: alia
penitus non curādo vel vt inualida relinquēdo
tediū aut infirmitas ⁊ si quid hmoi te vincat. Nā
quod caret alterna requie, durabile nō est. Ita er
go nūc lege vt post sis validior ad orationē, nūc
meditare: nūc opare vt hęc sibi mutuo deseruiāt
⁊ hęc omīa te stantē teneant sine tedio de vno ad
aliud transeuntē. Hęc aut ascēsiōnū in corde di
spositio sit diuinis scripturis conformis ⁊ spūa
lis viri discussione approbata.

Qualiter debet homo in corde di
sponere de fine: aliter de his q̄ sunt ad finē. ca. x

Liter autē in corde
debes disponere de fine tuo: aliter
de his que sunt ad finem. Finē em̄
tuū videlicet cordis puritatē ⁊ car
ritatez: ita in corde tuo debes fige
re ⁊ immobiliter imprimere: vt nullo casu: nullo cō
silio: nullius imperio ab eo discedas nec ab actu
⁊ virtutis interiori vel caritate: sed oīa opa oīa exer,

clitā ad finē debes dirigere ⁊ ad spm semp oculū
reflectere. Sicut em̄ uante q̄ portū pro oculis nō
habēt quo nauigāt: uage hinc inde: nūc ad oriē
tem: nūc ad occidentē spm uentorū impulsus na
uigant ⁊ nesciūt si recedūt vel ppinquāt. ita est q̄
bona opa facit ⁊ nescit finē puritat̄: s; pmittit vī
tia in se dñari: nescit quātū in x̄a spūali uita p̄fē
cit vel deficit. Ea x̄o que sunt ad finē ita debem⁹
in corde disponere ⁊ ordinare put melius possent
nos ad finē caritatis vel puritatis ducere. Cum
x̄o nos in tali fine puritatis vel caritatis impe
diūt libere relinquere. Nō em̄ ita debem⁹ insistere
lectioni vel meditationi: ut cū caritas exegerit nō
nisi cū murmure ⁊ tristitia eaz relinquam⁹: incur
retes sic tristicie vel alterius vitiū impuritātē pro
pter quam extirpandam: sacra lectio vel medita
tio fuerat arripienda. Nec in talib⁹ exercitijs ita
ex toto debemus esse fixi sicut in fine. sed quādo
caritas erigit vel obedientia: hūiliter ad tps non
ad semp deserere. Que em̄ spm Bern. pro carita
tē sunt instituta: p̄tra caritatē nō debēt militare.

**¶ De tribus ascensionibus contra
tres descensus premissos iterum reducentibus
ad locum rectitudinis.** Ca. xi

¶ **U**nc de ascēsiōibus qui
bus ascēddere ⁊ redire debeas. restat sub

sequēter dicere. Audisti autē prius q̄ trib⁹ descen-
siōib⁹ quasi trib⁹ lōgissimis dietis a loco in quo
te dñs posuit recessisti: ita nihilomin⁹ tribus ascē-
siōib⁹ illuc necesse ē te redire. Prima autē ascēsiō
ip̄a est qua ascēdis itē ad cor tuū. Longe enim
egressus es a corde tuo p̄ pctā nec potest spūali
exercitio in corde p̄ficere nisi redeas ad cor. Vñ
pp̄ha admonet. Redite p̄uascatores ad cor. Se-
cunda ascēsiō cū iam ad cor redieris: ascēdas de
corde impuro p̄ cupiscētias ad cor purū: et hui⁹
iusmōi ascēsiō est puritas cordis et caritas et trā-
sit cōtra secundū descensum. Tertia ascēsiō equi-
dem ipsa est in corde: qua videlicet ascendis cō-
tra inordinatas affectiōes innatas ab Adam vñ
iam inolitas a teipso: et hec principalius ordina-
ri potest contra primum descensum.

¶ De prima ascensione cōtra pecca-
tum mortale et de tribus gradibus huius ascen-

sionis. Et de contritione. Ca. xij

Nunc igitur surge et sur-
sus ascēde: incipe ad cor tuū p̄gere
Sic autē pctm̄ mortale triplici d̄scē-
su p̄pleuisti. nā auers⁹ es a creatore
tuo p̄ supbiā in q̄ est formal̄ rō pcti p̄uers⁹ es ad
creaturā p̄ delectationē. ac deinde p̄ opatiōes q̄ le-
gē dīnā dei tui trāsgress⁹ es p̄ceptū. Ita trib⁹ gra-

obus oportet te contrario ascendere. Primo vult
auertas cor tuum a creaturâ et a peccatis: et habeas
quandam cordis firmam reuersionem et firmum quoddam
propositum deo tuo seruienti: et nunquam te creaturis per
illicitam delectationem subiiciendi: etiam si mille morti-
bus te mori deberet. Hoc autem in genere debes
proponere: non autem super hoc in singulari te examina-
re: dolebisque multum quod tamen a deo tuo recessisti: quod tamen
eum offendisti: et quodammodo iterum crucifixisti. Ecce
talis auersio ipsa est vna ascensio: cuius nomen
est contritio qua cor tuum quodammodo a sua duricia
frangitur. Sicut enim in naturalibus res dure di-
cuntur conteri. cum in partes minutas franguntur vel
minuantur: ita metaphorice cor dicitur conteri quan-
do ipsum a sua duricia emollitur quod prius auer-
sum a deo durum et obstinatum fuit in peccatis: non ce-
dens diuine motioni: non admittens instinctum spi-
ritus sancti: sed obturans aurem ne audiret. Vel cor
durum secundum Bernardum in de consideratione dicitur. quod nec
compunctione scinditur: nec pietate mollescit. nec mo-
uetur precibus etc. Conteritur autem quando iam liquet
fit compunctione et emollitur pietate.

**De confessione que est secundus
gradus huius ascensionis.** Ca. iiii

**Via vero in peccatis tuis
deum per superbiam contempsisti: ideo necesse est**

vt te homini dei vicario clauis hñti hñiliter sub
das vice dñi: et ei tanq̃ xp̃o dño iudici tuo assistes
hñiliter et cōtrite et dolorose pctā tua cōfitearis.
Dñiliter vilez te in om̃ibus accusans: et propria
pctā agnosces in moribus in gestis in platione
verboꝝ in rñsionibus singulisq̃ alijs tanq̃ iudi
ci tuo assistēs te habeas. Caue ne vt quidaz ma
gna crimia p̃fitēs inde queras laudari vñ a deo
mereri reprobari. Sicut nōnulli q̃ in scolis acue
te solebant arguere p̃fitentē rē. Noli etiā pctā tua
vel intentionē tuaz excusare. sed dic simpliciter et
humiliter qd̃ remordet tuā cōscientiā. Debes etiā
am cōtrite et dolorose cōfiteri: exercens te ante cō
fessionē ad cōpunctionē mō quo postea habebis
vt ita cōtritus et dolorosus venias ad p̃fessionē
Et si hoc bene seceris: nequaq̃ sicut quidā faci
unt: peccata tua sicut fabulā proferes vel ita sim
pliciter p̃feres sine dolore q̃si de alia seculari ma
teria loquereris: s; si vere sp̃m cōpunctionis cōce
pisti: interdū difficile erit tibi. imo nō lacrymas
cohibere nequibis. Et certe scire debes q̃ fm in
tentionē cōtritionis et humilē verecūdiā: pctā tibi
in p̃fessione remittūtur. Si fieri pōt talem tibi
debes cōfessorē eligere q̃ discretet prudēter sciat
absoluere vel ligare: cui aiā tuā poteris cōmit
tere cui statū tuū vitā tuā et om̃ia exercitia tua se
cure poteris exponere: ab eodē sup̃ singulis cono

filia recepturus. Cūq; talē confessorē inueneris
noli cū leuiter variare. Diuersi eī medici diuersis
vtunt̄ medicinis. Medicina aut̄ sepe mutata nō
saluat sed turbat egrotū. In his tñ om̄ibus semp̄
saluo iure ⁊ obediētia ecclie ⁊ superioris. Scire etiā
iā debes q̄ mltro plus sunt satisfactoria bōa opa
tua a sacerdote tibi iniūcta q̄ sponte a teip̄o assū
pta: p̄cipue p̄pter vim clauium ecclie: ⁊ propter
humilem obediētia p̄fitentis. Ideo cū vulnera
tua sacerdoti tuo exposueris, ⁊ ipse sicut merito
debet leuioribus vti voluerit medicamētis, insta
oportune nō nūq; importune vt tibi nō parcat s;.
que sibi p̄ tuo statu ⁊ emēdatione expedire vide
buntur audacter inūgat: ⁊ promptum exhibe ad
tollerandum. Et hic est secundus gradus prime
ascensionis que dicitur oris confessio.

De satisfactione que est terti⁹ gra
dus prime ascensionis: Ca. xiiij

Tertius autēz huius
prime ascensionis gradus est: vt si
cut exhibuisti mēbra tua arma ini
quitate peccato per varia peccata
⁊ mala opera: ita nunc facias ea ar
ma iusticie in satisfactionem, vt scz p̄traria p̄tra
ris cures, faciens p̄traria filis criminib; q̄ cōmi
sisti: ⁊ marum e illis vitijs ⁊ passiōibus quib; fre

quæstus ipugnaris: in ieiunijs: in vigilijs: labori-
 bus alijsq; deuotis exercitijs: et hoc vt dictus est
 maxime ad inuentionem tui professoris: quia sic sunt
 tibi magis meritoria. Et hic est vltimus gradus
 prime ascensionis et dicitur satisfactio. His tri-
 bus gradibus prima ascensio finit et ex his tribus par-
 tibus penitentie redis ad cor et deo pater reconciliaris.
Incipit secunda ascensio contra seculum
 dum descensus qui redit ad cordis puritatem et quod impu-
 ritas cordis in tribus consistit contra quam tria tribus ascen-
 sionum gradibus proficiscitur in ista secunda ascensione. ca. xv

Ecce homo sanus factus
 est et deo reconciliatus vade et pe-
 de ulterius noli amplius peccare. sed ma-
 gis stude de virtute in virtute proficere
 nec putes sufficere quod per penitentiam sis
 deo reconciliatus vt ad eius familiaritatem accipia-
 ris et perfectam caritatem. An ignoras quod Absalon re-
 conciliatus patri suo: non dum tamen faciem eius videre meruit
 nisi in domo propria aliquo tempore remaneret: Itaque tu
 si vis faciem dei modo corde conspiciere noli subito
 presumere: sed stude prius in corde tuo paulatim ascende-
 re et per ascensiones cordis te longo tempore ex-
 ercere et ad puritatem cordis peruenire: pertrans-
 ter: et repurgans septuplum et inaniens et inani-
 ens vsque ad fundamentum in eo: vsque dum ferat cor:

dis et immunditia sit exinanita. Siquidem ut supra
diximus cum homo redit ad cor qui fuit egressus
foras post concupiscentias: licet reconciliatus sit et
per gratiam purgatus a culpa manet tamen adhuc reli-
quie et immunde feces peccatorum in anima. id est affectus
notie et immunde et limose viscositates per penitentiam
acquisite: per assuetudinem inolite: quas oportet et
purgare et successiue de illis egredi et ascendere.
Et hoc est de corde impuro ad cordis puritates
perficere et ascendere contra secundum descensum prius
assignatum. Sed et contra hunc descensum necesse est
tres ascensiones in corde disponere. Siquidem im-
puritas cordis tui et affectuum in tribus consistere vi-
detur. Primo in hoc quod nimis inordinata affecti-
one inheres rebus infimis: vel inclinaris inordi-
nate ad eas: puta glorie vane: honori: laudi: gule
luxurie etc. amas non amanda. Secundo consistit impu-
ritas in hoc quod non amas amanda. scilicet affectus et ap-
petitus ita sunt immundi et impuri et malis humo-
ribus infecti ut spiritualia et celestia nil eis sapiant
sed quodammodo nauseam habeant super celesti man-
na: nihil mouetur super memoria regni celorum et simi-
libus. Et hec impuritas potest dici odium non odi-
endorum. id est non appetitum appetenda. Tercia cordis
impuritas est quedam cordis infirmitas vel inha-
bilis qua homo etiam iam purgatus affectionibus
et aliquantulum etiam repatus spe: atque inidoneus

seu minus sufficiens redditur ut deo p̄ seruidas
perfecti amoris affectionem inherat vigore ca-
ritatis deficiente. Contra istas cordis tui impu-
ritates. oportet te tribus ascensionibus successive
ascendere. i. tribus virtutum gradibus p̄ficere. Nā
contra primā impuritatem ascendimus p̄ timorē
dñi qui quasi violenter cor p̄cutit et rumpit a no-
tis inferiorum affectionibus et inhesionibus. Contra
secundam impuritatem p̄ficimur p̄ spem: quia spes cor
nostrum leuat et d̄ celestibus ei gustum recuperat dā-
do affectum celestia adipiscendi. Contra tertiā impu-
ritatem caritate ascendimus quā deo unimur et ei adhe-
remus. Sed de his plenius p̄ singula est dicendum.

¶ De primo gradu huius ascensionis
qui est in timore: quomodo vile cor nostrum p̄ timorē ab-
strahitur a noxia affectione et inhesionem. Ca. xvj

Um igitur cor tuum a
deo concupiscētiarū illecebris incū-
bit: ip̄is ita affixus et impressum ut
vir possit auelli sugēs inde mel no-
xie delectationis et lac nociue refectio-
nis oportet ut amaritudine quadā bec resp̄gas
sicut solent femine puulos ablactantes vbera sua
respergere rebus quibusdam amaris. ut gustata
amaritudine auertāt se ab vberū dulcedine et tā-
dem vberū obliuiscant. Ita oportet ut cor tuum

timor dñi rebus amarissimis impleat. Verbi gra-
tia. Plenus es mudi concupiscentijs carnalibus
vitijs toto desiderio anhelas ad altuz statum: ad
gloriã mudi difficile est tibi carere cibis delicatis
graue est tibi despici/vilipendi etc. Veniat timor
dñi in cor tuũ respergat oēs hmõl rerũ dulcedies
quibusdã amaritudinib⁹: pponēs tibi et terrēs te
et ondens: q̄ cito oīs mūdana delectatio transit:
quãq; magnã et in explicabilem penã: p qualibet
inordinata delectatiõẽ: quãlibet modicã sis rece-
pturus. quãq; seuerẽ et terribiliter adueniet iust⁹
iudex super his te puniturus. His et similibus:
oportet cor tuũ amaricari ac timore pcuti et terro-
re ptubari et ita violenter a suis delectatiõibus
donec earuz obliuiscatur auelli. Itaq; noli negli-
gere ex hmõl et similibus meditationibus facere
quodam lixiuum: quod licet sit amarum. est tam̄
mirabiliter malozum humorum .i. concupiscenti-
arum purgatiuũ quo pungas seu laues oēm de-
lectationẽ mudi et facile eã respues et abomiabe-
ris territ⁹ amaritudine qua eã perunxisti. Et aut̄
hoc gen⁹ lixiuũ qd ex timore et punctio appellat⁹:
quoties placuerit cõficere possis: ecce moduz de-
scribimus conficiendi.

Que compunctio que ex timore na-
scitur varie et diuersimode in exercitio et medita-

tione potest assumi.

Ca. xvij

Dimpunctio ex timore

re multipliciter nascit. Primo cum quis peccata sua preterita ad memoriam reducit et quantum deum offenderit quantumque penam meruerit: anxie recordatur. et inde tremens ac timens amarissime lacrimatur. Secundo cum quis defectus proprios: passiones anime et desideria notia adhuc in se: et si non regnata, agitata tamen et verantia diligenter discutit. et quod tam parum in eis expurgandis proficit eiulans et dolens recordatur. Tertio cum quis peccatorum meminerit que post conversionem suam perpetravit: que et si non sunt criminalia: non tamen pro ea dubitet deum offendi quotidie et ideo lugendo et timore deplorat. Et de his tribus dictum est supra de tribus discussionibus vel examinationibus. Quarto cum homo considerat quod iudicia dei sunt inscrutabilia et nescit homo an sit dignus odio: vel amore: sed sciat se peccatuisse: nescit tamen an solo timore percussus: an ex gratia infusa propunctus et contritus. et ita totus horrore percussus nesciens et incertus quid de eo fiet in futuro: an sit damnandus vel salvandus. Quinto cum homo breuitatem vite sue diligenter attendit. et se adhuc tam parum proficisse intelligit. et inde timore succenditur et inter propuncti one irroratur. Sexto cum districti examinis et futuri iudicii meminit: quo iudex unicuique iuxta opera sua redditurus adueniet: unde peccata sua agnos-

scens erpauescitt. Septimo cū homo magnitudi-
nem ⁊ multitudinē penarū infernalium ptractat ⁊
cum se his dignum esse cognouerit vel cogitaue-
rit: multum incipit lugere ⁊ timere.

**¶ De utilitate compunctiōis ⁊ quo-
modo cor purificat.** Ca. xviiij

Hec si in corde tuo stu-
dioso ruminaueris ⁊ ex istis vel eo-
rum aliquibus frequēter cor tuum
repleueris: omnia dulcia fient ama-
ra: tunc transit mūdus a corde tuo
et concupiscentia eius. s; ⁊ cōcupiscentia carnis
⁊ cōcupiscentia oculorū inde euanescit. nullāq; fo-
ris senties amaritudinem h̄mōi amaritudine inter-
ius adimplet. Et ita cor tuū incipiet oēm dul-
cedinē mundi ⁊ affectionē ⁊ adhesionē respuere
siue sit gloria mūdi ⁊ vlt̄ honor vel fauor popula-
ris: gulā ⁊ luxuriā peuitus ab hominari. Verus
vt in promptu habeas hoc genus cōpunctiōis
cōficere: ecce sicut modum descripsim⁹ cōficiēdi
sic ponam⁹ ⁊ artē: materiā vñ conficit colligēdi.
**¶ Generalis modus ad formandum
meditationes de morte.** Ca. xix

Meditare igitur homo ⁊
ab oculis tuis nunq̄ recedat q̄ post mo-

dicum sis ab hac vita in aliam ignotam regionem tra-
siturus: et omnes res mundi gloriam et honorem et que
cumque alia in quibus in hoc mundo delectaris hic
sis relictur. Omni enim hora omni die fini et ultime
hore tue propinquas. Scrutare igitur et quantum po-
tes in te interdum affectum transformam hominis morien-
tis et forma in te et meditatione tua quasi statim mo-
riturus esses: et iam sit pennis quod sine dubitatione ad-
huc tibi pennis erit. Vide igitur sic affectat quantum
tibi dolor inest quantum conscientie remorsus et in-
ternus clamor de malis delectationibus tuis: quan-
tum dolebis quod te non emendasti et a delectationibus
te non auulsisti: quod dei precepta transgressus es. Nam
in illa hora videbis quod meruisti et quid commisisti.
Adhuc autem oculos singulas delectationes vide sin-
gula vitia et passiones quibus modo dulciter delecta-
ris. Cogita quod amarum erit tibi tunc a delectationibus
separari et quantum dolebis quod viuens non fuisti
concupiscentiis mortuus. Deinde cogita et forma
in te tale affectum ut si anima tua statim deberet exire
quod libenter omnem delectationem relinqueres, quod gra-
tanter omnem laborem et penitentias arripes, si vitam
possis obtinere. Cogita deinde illa hora quod bre-
ue videbitur tibi omne tempus vite tue et delectationum
tuarum. Tunc videbis totum tempus tuum transisse quasi
somnia vel sicut umbram: maxime cum prope dis in-
stare eternitatem que nunquam finietur. Deinde cogita

quātus tibi erit dolor. ¶ pro taz minima delecta
tione breuissimi t̄pis amisisti delicias leticiam et
gloriā sempiternā. Cogita etiā q̄ om̄es iste dele-
ctatiōes nihil tibi tūc amplius p̄ferēt q̄ q̄ ama-
rā mortem faciēt amariorē. Tanto em̄ difficilius
hinc sepaberis: quāto pluribus rebus inordina-
tis cōcupescentis fueris alligatus. Nū sap. O
mors q̄ amara est memoria tua hōi sano et pacē
habēti in substantia sua. Cum aut̄ talē affectū in
te formatū et cordi tuo imp̄sum senseris. tūc p̄ce-
de ulterius cogitās q̄ illa hora certissime veniet
et est tibi inuitabilis. Om̄es em̄ hōies moriunt̄
et mille generationes a principio seculi p̄terierūt:
ita et tu sequeris. Deinde cogita q̄ illā horā deter-
minate p̄scire nō poteris. s; in p̄uise veiet: forte hoc
āno: forte h̄ mense: forte hac septimana qz sic fur-
ta in nocte veniet qm̄ nihil de h̄ cogitab. s; infra
te actuz cogitabas. Nōnūq̄ etiā vt eo pl' timor
p̄cupiscētias tuas excruciet et expurget. reuolue
ordinē quo ad mortē deuenies. Siquidē mortēs
vt cōiter p̄cedit infirmitas grauissima. Cogita quā-
ta h̄ erit infirmitas q̄ grauis debilitas qm̄ cor tuū
p̄nimo dolore rumpet. Cogita quō tunc erit cor
tuū depressum: ac si totū mūdū sup se cōtineret.
tum p̄pter infirmitatis magnitudines tum p̄pter
naturalis inclinationis esse suuz appetentis. mir-
rabilem horrorem tum propter timorem de peccō

catas et de futuro iudicio et sic tandem sequitur mors
Itaque aliquando propone oculis tuis imaginem alicuius
hominis morientis et diligenter respice formam modum et
ordinem quibus ad mortem devenitur. Nigrescit
totum corpus: omnia membra rigescunt: oculi ver-
santur rubei. Deinde cogita qualiter demones adve-
nient expectantes sicut rugientes preparati ad
escam si quid de suo in anima potuerint inveni-
re: et qualiter immundi spiritus anime egredienti
obviabunt querentes in ea opera sua ut secum eam
trahant ad inferni profunda. Deinde cogita qua-
liter anima de corpore egressa statim ante tribu-
nal iudicis statuitur iam tunc sententiam receptu-
ra que ex hoc tunc usque in secula non mutabitur.
Deinde sequere funus ad sepulturas et vide quo
modo caro misera propter quam tanto tempore
quesiuit delectationes terre traditur et vermibus
esca paratur et traditur perpetue oblivioni. Existis
et similibus bene considerabis quod gaudium et de-
lectatio mundi sit instar puncti. transit sicut um-
bra et quod homo sit hic velut hospes noctis unius.
Contrario nonnunquam debes tibi affectus assume-
re iusti viri morientis et ad mortem bene dispositi:
cogitando quod letus talis erit qui prius penituit
et se a delectationibus purgavit et nihil hic vitio
se dilexit. et sic de singulis.

Generales meditationes de extremo
iudicio quibus homo poterit sibi incutere timorem. c. xx

Hinc oculos mentis
talem verte ad extremum iudicium ut
et eius memoria amarissima amare
scant omnia dulcia. Cogita igitur quam
tutus timor quam clamor quanta sit
et admiratio cum tuba archangelica sonuerit: cum ful-
gura terribiliter splendescant: tonitrua mugiant:
cum ad terrendum peccatores sol obscurabitur et luna
non dabit lumen suum. Cogita quid cordis tunc habe-
bit peccator. Cogita qualiter tunc universi mortui
resurgent tractantes unusquisque secum quod boni egissent
vel mali. Et boni quidem cum ineffabili leticia expe-
ctabunt iudicem: Iniusti autem indicibili terrore time-
bunt de adventu et facie iudicis dicentes. Motes ca-
dite super nos et operte nos a facie iudicis: tempus enim
abiit et recessit non est quo eant et emant oleum merito-
rum. Egredere deinde et speculando occurrere. et vi-
de iudicem venientem cum potestate magna: cum se-
nioribus populi: comitantibus angelis universis et
sanctis. Deinde reuolue amarum illud diuortium
cum sepantur oves ad hederis. Et nunc quidem sunt
duo in domo una in mola una sed tunc unus assu-
metur et unus relinquetur nunquam ammodo coniungendi.
Transforma in te affectum eorum qui a sinistris

sunt quibus diceſ. Ite maledicti in ignē rē. quō
lamētabunt dicentes. Ecce hi sunt quos aliquā
do habuim⁹ in deriſum. quātus eis dolor: quāt⁹
luctus. Deinde aſſume affectum eorū qui a dextris
sunt: quāto repleti ſunt gaudio q̄ pro tam modis
cis laboribus eterna p̄mia meruerūt. Cogita q̄
diſtrictē fiet ibi examiatio operū locutionū ⁊ me
ditationū ⁊ malay affectionū om̄ia ibi nuda erū
⁊ aperta etiā que hic fuerūt palliata. Nam hieru
ſalem ſcrutabitur in lucernis ⁊ inuenient nōnul
li babilonij qui ciues putabant fore hierl̄m. Te
ſtis erit ibi diabolus qui oñdet nobis pct̄m quod
cōmiſim⁹: t̄ps: q̄n: ⁊ locum ubi peccauimus ⁊ di
cet. Equiſſime iudet iudica hūc eſſe meū ob cul
pā qui tuus eſſe noluit p̄pter ſupbiā. Accuſabit
pp̄ria conſcientia. ſz ⁊ ſancti angeli accuſabunt.
Ibi t̄ps inſignia paſſionis ſue oñdet ⁊ malis be
neſicia incarnationis impropabit eo q̄ ea cōtem
pſerūt ⁊ ingrati fuerūt. Deinde p̄fert iudet ſentē
tiam diſſiniuiā a qua nullus poteſt apellare nul
lus cōtradocere: nullus ſubterfugere: nullus ſe de
fendere valebit. Cogita quid amaritudinis: qd
doloris: quid horroris cōtineat ſentētia illa. Ite
maledicti. Cogita quid dulcedinis: quid admira
tionis ⁊ gaudij habeat vox illa: Venite benedicti
Interdū etiā cogita de particulari tuo iudicio: ⁊
forma meditationes exp̄miſſis ſuo modo.

re: carens tam luce. Ibi intolerabile frigus: fetor
pessimus: tenebre palpabiles: vermes immorta-
les. Ibi est pena in omni sensu in omni membro. Vi-
sus videbit laruales demonum facies: mirabiliter
suo terribili aspectu affligentes. Auditus nil aliud
audit quam fletus plactus et ululatus et vocem illam
heu heu ve ve ut quid fuimus nati: ut quid a deo
creati: ut quid non punimus maledictus deus et male-
dicta trinitas que nos creavit ad hanc penalita-
tem. Ecce hoc est carmen quod ibi cantat continens la-
metationes et ve. Cogita de illa miserrima socie-
tate demoniorum: et crudelitate tortorum: qui sunt
sine misericordia: in torquendo non fatigantur. ad mi-
sericordiam non commoventur: sed penam omnibus mo-
dis quibus poterunt auferunt. Ipsi insultant di-
centes. Ubi nunc gloria: ubi voluptas: ubi ho-
nor: ubi altus status: ubi diuitie immense: ubi poten-
tia: ubi dignitas: ubi prelatura: ubi dominium: Quid
nunc sunt omnia que fuerunt: tam breuia tam cito transe-
untia. Cogita quod quiuis ibi plus in illis membris
punitur per quem amplius deliquit siue in lingua si-
ue in corde. Et quantum plus quis se extulit et in-
delitius fuit: tanto plectetur ibi pena grauiori. Cogi-
ta etiam de penis interioribus. et maxime de priua-
tione visionis diuine que excedit omnem penam aliam. Co-
gita quod sunt eternaliter anathematizati et eieci ab
illa superna et gloriosa ciuitate hierusalem nunquam illuc re-

Qualiter homo per memoria pena
rum infernalium timorem acquirat et percipiatur. Ca. xxi

Unde verte oculus

D ad regionem damnatorum et carcerem miserorum diligenter scrutans: que ibi agantur: qualis sit illa mansio: et quis locus. Quia autem mens nostra ceca melius per visibilia et sensibilia ducitur ad noticiam invisibilium: ideo ut illas penas melius sentias potes tibi assumere similitudines a sanctis super hoc in scripturis positas. Aspice igitur infernum chaos horribilissimum locum subterraneum et profundissimum totumque tenebrosissimum puteum profundissimum et totaliter ignitum fornacem totam incensam et terribiliter flammantem civitatem magnam: tenebrosam: obscuram totam incensam et ardentem: plenam infiniti populi multitudinem clamantibus uniuersis et miserabiles sonitus dantibus et eiulatibus pro dolore et ardore et exinuida se mutuo mordentibus: tanquam si canes rabidi simul essent coniuncti. Cogita deinde penarum acerbitates. Ibi est calor nimius cui noster hic calor in nullo est comparabilis. Ibi frigus intolerabile cui nullum frigus mundi in aliqua comparatione potest equari. Et ita cogita de singularum penarum intensioibus et curcibus. Cogita de penarum multiplicitate. Ibi ignis inextinguibilis: abundans ardor

dituri. Cogita de verme conscientie qui nunquam morietur qui non cessat: clamat et affligit quod propter tantum modicum gaudium ad instar puncti ad illas penas descenderunt. Item cogita de passionibus anime ire et inuidie, quibus affligunt. Nam iracundia inuidia et maxime in ipsis regnant. Item diligenter ruminata penarum eternitate que omnibus penis grauius affligit, penarum nullus est finis, nulla ibi redemptio. Post mille milium annorum non propinquat finis quia nullus est finis. His et similibus meditationibus timorem domini concipies et concupitionem salutarem concipies ut sic affectiones tuas a rebus infimis auellas. Oportet autem te longo tempore in his exercitiis immorari, et cum huiusmodi meditationibus ac alijs virtuosioribus maxime in remedijs vitiolorum de quibus postea dicetur ipsas affectiones expurgare: alias ulterius ascendere non possemus. Nam quantum affectiones carnales et terrenas abiecerimus tanto amplius spirituales adiciemus: si parum: si multum multum. Ergo a timore domini secundum prophetas debemus perire spiritum salutis. Est enim initium sapientie timor domini: et in ipso debemus nos studiose exercere, et cor nostrum purgare ut ad caritatem possimus peruenire. Unde sapientia. Initiandi sunt a timore ut ad caritates perueniant. Vides ergo quod congrue diuina scriptura puritates cordis fidei ascribit iuxta illud. Fide purificas corda eorum et timor qui est per

mus effectus fidei euellit & extrahit eor ab imū-
dis affectionibus & vitiosis inquinamentis. Est
igitur primus gradus scde ascēsiōis qua tendit
ad puritatē cordis fides vlt̄ timor q̄ ē ei affect⁹.

¶ De secūdo gradu secunde ascensio-
nis qui fit per spem & desiderium celestium & spūa-
lium rerum quibus purgatur & sanatur homo a

secunda impuritate cordis. La. xxiij

Sicut fides timore fu-
turi iudicii ac suppliciorū metu fa-
cit vitiorū cōtagia declinare concu-
tiens quodāmodo medullitus oīa in-
teriora & extrahens ab inferiorū vi-
tiosa affectione & inhesionē. Ita cōsequēter spes
mentē nostrā de hūmōi affectiōibus auulsam sed
nō eleuatā: imo timoris pondere dep̄ssam de pre-
sentibus auocat & ad superiora eleuat. & vniuersas
corpis voluptates vel mūdi vanitates celestius
premiozū expectatiōe cōtemnit. inaspiciens suspi-
rare sursum & mēte aspirare ad illud sublime gau-
dium qd̄ spes interioris rep̄tauit. Igit̄ si cor tuū
sā ab infimis abstractū timore senseris: noli iaz-
stare: noli te esse in toto putare. Si stare cepisti iā
descendisti. Siquidē cor tuū vacuū ab affectiōni-
bus esse nō potest. Si igitur sit noxiis vacuatus
impleatur celestibus & sanctis affectiōibus. alioz

quā rursus descēdit. Vñ etiā cū te in timore pur-
gas expedit, vt interdū in spe respiras. Sed mul-
to aliter ad spem ascēdit qui diutius iam in timo-
ris pfectu cor purgavit. Igit̄ ptra scōaz cordis
impuritātē que in eo p̄sistit q̄ affect⁹ tuus adeo
est cōcupiscentiis infectus vel ex reliquis cōcu-
piscētiāz depressus et infirmus factus vt non
sapiant ei celestia ascēditur p̄ spem. Nam spes sa-
porem eternoꝝ ingerit ⁊ affectū ad superiora re-
stituit. Sicut igit̄ superius dictū fuit q̄ homo p̄
adhesionē p̄mittionē siue affectionē inferiorū fit
impurus: ita p̄ adhesionē ⁊ affectionē superio-
rū fit purus ⁊ acquiritur quedā puritas cordis
id est affectus ad celestia et spūalia. ⁊ hoc fit per
spem. Igit̄ o homo imaginare sup̄ te locum quē-
dam totū purū ⁊ mundū. Infra te nō locū quen-
dā: totū inq̄etus: totū turbulētus ⁊ in cōtinuo mo-
tu existentē ⁊ totū turbidū ⁊ impurū. te nō in me-
dio p̄sistentē. Quāto igit̄ descēdis ad locū infra
tāto magis efficeris inq̄etus p̄ cōcupiscētiāz: in-
stabilis p̄ varia desideria: impurus p̄ immūdas
affectiones ⁊ p̄mittionē immūdoꝝ. Quāto nō
supra ascēdis p̄ iugem meditationē cōtinuā af-
fectionē desiderii ⁊ spem ⁊ celestii admittionē
tanto magis eris quīetus ⁊ stabilis: vnā illā desi-
derans esse scz in atriiis hierlm: tanto etiam eris
purior per melioꝝum te admittionem.

T De compunctione per amorem
qualiter se in ea exercet. Ca. xxiij

Superius cum per ti-
morem tremefactus cepisti coactus
ascendere: medicinam quandam tibi
dedimus malorum humorum quibus ab
ascensu impediebaris purgatiuam
Sed quia adhuc infirmitas tibi ex humoribus
remansit et infectio gustus ut minus possis
ascendere quia minus spiritualia sapis ideo ad sani-
tatem tuam recipe aliam medicinam de spe venie genera-
tam. videlicet compunctionem et amorem. Nam si per spem deside-
ras ascendere in hac compunctioe marie debes exercere
Consequitur autem humoris compunctio precipue duobus modis
licet multis aliis modis possit confici. Primo cum
iam timore et timoris horrore excitatus diu ascendisti:
multa bona opera et deuota exercitia perfecisti. et a nox-
iis concupiscentiis fueris deprivatus et a deo ascen-
disti ut ad spem venias. Cumque in spe steteris tunc
a longe videns hierusalem celestem ciuitatem vi-
sionis pacis quod in timore non potuisti. Inci-
pis sepe ad eam respicere et eius admirandam pulchri-
tudinem considerare: cuius illectus pulchritudine incipis
suspirare: gemere et plorare quod adhuc sis tam remo-
tus cupisque dissolui et esse cum christo clamans. Quis li-
berabit me de corpore mortis huius: Itaque con-

siderās te adhuc ab illa supna hierlīm lōgius pe-
grinari incipis dulciter flere ac sepius deplorare
q̄ nō poteris illac puenire. Secūdo nascitur hec
compunctio cum studiose in corde tuo ruminas
z enumeras beneficia dei que tibi taz multa z tā
magno affectu dedit. Incipis cōsiderare tuaz in-
gratitudinem: z quodā interno desiderio incipis
dilatari z extendi in amorē dei tui qui tibi tanta
contulit beneficia. Et hec est cōpunctio pietatis
nascēs de fonte caritat̄ q̄ valet mirabiliter cōtra
secundā impuritatem cordis. Et aut de p̄missis
duobus modis habeas vñ te possis ad hanc cō-
punctionē facilius inflamare sequitur mod⁹ quo
possis formare z erigere meditatiōes tuas de ce-
lesti beatitudine.

Generalis modus formādi medi-
tationes de regno celoz ad habendā p̄pūctionē
z desiderium ad ip̄m obtinendum. Ca. xxiij

Deteris aut̄ d̄ celesti
illa patria similitudines sensibiles
assumere a sanct̄ p̄ nostra capaci-
tate adiuuentas. Est igit̄ ciuitas il-
la gloriosissima amplitudine: z ca-
pacitate p̄maxima ex auro mundissimo: gēmisq̄
p̄ciosissimis mirabiliter p̄structa: singule ei⁹ por-
te sunt ex singulis margaritis. Est item campus

speciosissimus oim florum pulchritudine decora-
tus. Ibi semp est estas amenissima. Ibi odorum
suauitas fragrantissima et oim delectabiliu copia.
Cogita et totis viribus teipsum totu ad cogitan-
dum recollige vt videas quatum sit gaudiu deu
semp per essentiam intueri. summam et indiuiduam
trinitate mundo cordis oculo inspicere in qua re-
lucet oim pulchritudinis. ois dulcedinis oisqz
bonitatis exemplar essentialis: in qua visione oia
videbis. oia q velis scies: et ea visione. oim boni-
tate. oim gaudio et leticia repleberis. In ea beat-
eris et beatissima beatitudine q deus est pfrueris
Cogita quatu sit gaudiu dno iesu semp assistere
et eius sanctissimam et gloriosissimam humanitate sem-
per aspiciere: cu Petrus videns eu transfigura-
tum optabat sic semp pmanere. Quam magnus est
gaudiu videre illum in regno suo sublimem et glo-
sum qui p nobis in hoc erilio quodam paup ve-
nerit erul pariter et pegrin-: Cogita quantum sit
gaudiu interesse societati celesti curie. quanta leti-
cia regina celi matrem dei cu ceteris virginib- in-
tueri: quanta leticia et exultatio interesse agminib-
angelorum: letari cum patriarchis. pphetis. aplis
martiribus et confessorib-. Cogita de dotibus cor-
poris tui quib- ipm corpus beatificabit: videlicet
de eius immortalitate impassibilitate: summa acili-
tate et gloriosissima speciositate. Cogita de dotib-

anīme quibus īp̄a aīa implebitur iam bt̄a: q̄ sunt
plenitudo scientie quantū ad vim rōnalem: reple
tio iusticie quātū ad vim cōcupiscibile: supfluen
tia leticie quantuz ad vim irascibilem. Cogita et
his dotibus principalib⁹ q̄ mlt̄a alia magna do
na ⁊ ineffabilia consequeris videlz securitates vt
iam nō timeas eijci: non timeas a carne sathana
vel mundo vinci. Item libertatem ad faciendum
quodcūq; volueris. Item voluptatem mundi s̄
mā ⁊ iocundissimā in corpe ⁊ in anima. Item amī
citiam amorē honorē cōcordiā ⁊ perfectissimā
caritatem. Et breuiter omnia colligēdo habebis
quicquid volueris ⁊ qd̄ nolueris non habebis.
¶ Qualiter homo ex memoria bene
ficioruz dei inflametur ad deuotionē ⁊ accendat̄
ad compunctionem. Ca. xxv

Verum vt maiorē ha
beas fiduciam sperandi ⁊ futuras
gloriā optinendi. debes nonnunq̄
signa dilectiōis que tibi dñs tuus
exhibuit studiose reuoluerē ⁊ eius
beneficia diligenti⁹ cōsiderare ⁊ tali cōsideratōe
accendi quasi quibusdam stimulis ad reamandū
Cogita igit̄ p̄mū q̄ sit magnū signū dilectionis
dei tui q̄ te q̄ toties eū offendisti: toties ad eū ter
ga v̄tisti: toties ab eo recessisti. toties grauissime

peccasti. quotiens reuerti volebas ip̄ te suscepit
dolenti peccata indulgit: emēdantē ⁊ corrigētē ad
iuuit. Dinūmera beneficia naturalia que tibi cō-
tulit si potes. Creauit te ⁊ esse dedit tibi ex nihilo
sed esse pulchrum ⁊ speciosum sensibile ⁊ viuū
q̄nq; sensibus decoratū. Dedit tibi p̄ ceteris crea-
turis inferioribus intellectū quo ceteris animā-
tibus p̄mineres ⁊ deū tuū cognoscere posses. et
veritatē ipsaz intelligere: ⁊ huic intellectui tuo lu-
mē vultus sui infudit ⁊ magnā claritatem lumi-
nis naturalis dedit. Dedit tibi mēorias qua simi-
litum rerū simulachra reponeres donec alicuius
tibi placeret reminisci. Similiter dedit intellectū
possibilez vbi intelligibilium spēs iterū occurrē-
das collocares. Fecit aīam tuā tante dignitatis
tāteq; nobilitatē: vt n̄h̄ il eaz replere nihil ve pos-
set sp̄i illabi nisi sc̄tā ⁊ gl̄iosissima trinitas vnus
de⁹ ad cui⁹ imagine ⁊ similitudinē te creauit. Quid
plura: Dedit solē vt luceret tibi p̄ diē: lunā vt tibi
luminaret p̄ noctem: oēm̄q; inferiorē creaturā ad
tuū fecit obsequiū ⁊ ad tuū ministerium ordi-
nauit. Deinde cogita de donis gratie tibi collatē
Dedit enī tibi contritionem ⁊ dolorem de pec-
catis: ⁊ ab iniusticia reuocauit ⁊ iusticiā infudit
quod est solius dei: qđ tñ multis negauit. Dedit
⁊ inspirauit voluntatē q̄ te velles emēdare tem-
pus ⁊ locum ordinauit vbi ⁊ qñ te emēdare pos-

ses. et hec omnia multis te melioribus non dedit. Cogita de donis supercellentie que tibi contulit: videlicet quod dedit tibi dilectissimum filium suum. Primo in incarnatione. Nam propter te natus est propter te crucifixus est. Deinde in altaris sacramento in cibis et potum. Misit tibi spiritum sanctum in signaculo acceptiois: in privilegio amoris: in anulum desponsationis. Et autem te amplius ad amorem deuotionem et compunctionem pietatis eleues: cogita quod multa propter salutem tuam dominus ille magnus pergit. Siquidem locutus est cum patribus. apparuit in figuris: loquebatur in prophetis: eduxit de egipto: induxit in terram promissionis et infinita miracula et mirabilia fecit. Et quid autem fecit hec omnia nisi desiderio et amore tui: ut tu celorum regnum et eternam beatitudinem posses percipere: ut in cognitione celestium intellectum tuum illuminaret et affectum ab infimis purgaret: Nec omnia spem tuam et affectum sursum debent erigere in amorem dei tui. Et autem hec et similes meditationes de beneficiis dei amplius te moueant debes tenere hunc modum: et tale affectus formare in meditando: ut diligenter inquiras magnitudinem et potentiam benefactoris tui qui tibi hec omnia contulit. Nam est potentissimus ut potes videre in rerum creatione. Est sapientissimus ut apparet in earum gubernatione et prudentissima dispositione: unde pro magno debes habere si quid quantumlibet

modicus tibi tribuerit. Secundo debes aduerte
re et cogitare quanta sollicitudine et quanto deside
rio. hec tibi beneficia tribuit. Ab eterno h tibi da
re disposuit: ab eterno p̄disposuit. Ab eterno d te
actualissime sine cessatione cogitavit et tibi bene
facere ab eterno p̄ordinavit. Sic fuit semp et est
circa te sollicitus sicut erga integram urbem vel
totum orbē: sic intēdit tibi sollicitus p te ac si va
caret a ceteris. Tercio oīa beneficia diuina gene
raliter hūano generi collata ita tibi d̄bes assume
re et attrahere ac si tibi soli forent collata: vt cogi
tes. Ecce p̄pter me totū mūdum creauit: et oīa in
eo p̄pter me crucifixus est. Et istud nō modicus
ad maiorē caritatē: et gratitudinem te accendet. et
tantis beneficijs ampli⁹ obnoxiiū te reddet. Sed
et te ip̄m debes attendere et mirare: q̄ tam vili: tā
indigno: tā tepido et tam ingrato tanta beneficia
tanto tribuit affectu et amore.

Incipit de tertio gradu hui⁹ ascē
sus qui est in caritate et puritate cordis: et in quo
p̄sistit iste ascēsus: et qualiter hō pōt scire q̄n venit
ad istū gradum puritatis v̄ caritatē. La. xxvj

A premiffis ascensionī

i bus et ascensionum gradibus versatur
om̄is labor incipientiū et p̄ficientiū: et
hucusq; magnis laboribus multis do

loribus. vigilijs. ieiunijs. lectionibus. meditatio-
nibus. ope manuū alijsq; deuot] exercitijs ⁊ ope-
ribus pietatis laborāt vt hic veniāt. Nec potest
hic ascendere tepidus aut negligens vel remiss⁹
nō mollis aut piger. Siquidē nō est parui labo-
ris in prima ascensione p̄teritam vitam dimittere
plangere ⁊ penitere ⁊ dignos fructus penitētie
facere. S; multo maioris laboris vel saltē longi-
oris est inueteratam cōsuetudinem priorē vince-
re. inordinatam affectionem ⁊ inclinationē ad in-
feriora deserere: immūditiam ⁊ impuritatem ⁊ af-
fectionem contractam expurgare. appetitum gu-
le extinguere. luxurias deprimere. iram ac inuidiā
suffocare. supbias debellare ⁊ sic de alijs affecti-
onibus vitiosis. que oīa spectāt ad purgationes
timoris. Sed adhuc multo plus laboriosum vel
saltem altior gradus est deinde totam animam ⁊
affectiones quantum ad hunc gradum pertinet
ad celestia erigere ⁊ p̄ spem in celestibus habitare.
Ecce quāta ⁊ q̄ magna sit inter ascensionē ⁊
ascēsiōnē ascēsiō inter timorē ⁊ spem q̄tū ad p̄n-
tem cōsiderationem distantia ascensus ⁊ labor p̄-
ueniendi. Sed qui hucusq; bene profecerit iam
vicinius puritati ⁊ caritati propinquat: licet ad-
huc per aliquos gradus euz ascendere oporteat
Oportet em̄ q̄ longo ⁊ diuturno tēpore in istis
duobus gradibus timoris ⁊ spei ascendendo et

descendendo se exerceat affectiões noxias supbi-
am iram gulam zc. conetur debellare: humilitatē:
castitatem ceterasq; virtutes quodamō in natu-
ram transformādo. Sunt duo in quibus pfectio
istius tertij gradus puritatis z caritatis p̄sistit.
Primū qđ homo iam induit affectum virtutum
z ipm quodamō in naturaz transfo:manit: ita qđ
virtutes operantur non iam ex timore pene coa-
ctus non ex spe remunerationis attractus. Sed
solo bonitatis affectu indito delectatus. z eodem
affectu puritatis z caritatis ipsam maliciā z im-
mundiciā perhorrescit amore videlicet z deside-
rio virtutis interius habituato. z in interiori de-
lectatione virtutum: nec operatur iam ipas virtu-
tes reluctando oblectationibus immo ipsarum
virtutum affectus medullitus retinens quicquid
illi virtutum affectui contrarium fuerit: non solū
non corde recipit verumetiam summo detestatur
horrore. Iste est qui operatur bonus propter bo-
num: boni delectatus affectu. Nam qui inperata
impugnatione vitioruz pacis iam securitate per-
fruitur: z transit in ipius virtutis affectum: iugē
statum illius boni cuius iam totus est retentabit
quia damno intime puritatis nihil credit esse dā-
nosius. Nec enim carius ac preciosius quicq̄
presenti iudicat puritati: cui pena gravis est vel
virtutum pernitiōsa transgressio. ¶ Huic nec

reuerentia hūane p̄ntie quicq̄ adijciat honestatē
nec minuit solitudo: sed ubiq; secū semp; circū-
ferens arbitrum: non solū actuū: s; etiā cogitatio-
nū suarū conscientiam nullam mentis recipit im-
punitatem. Scdm̄ est q̄ sicut affectus virtutū est
in eo habituatus mō p̄dicto, ita affectus sit deo
p̄ ardentē amorē vnitus, ⁊ ad diuine voluntatis
beneplacitum semp; ex feruore paratus ⁊ in diuina
speculatione erectus. Siquidem ei adheret per-
feruidum amorē ⁊ ad eius intuitum om̄e perbor-
ret vitium ⁊ peccatum. eius amore ⁊ intuitu ze-
lo semp; est accēsus. veritatem ubiq; zelat. feruet
sapiētie studijs: huic amica sanctitas vite ⁊ mo-
rum disciplina: cuius mores erubescunt iactanti-
am: abhorret detractionē: inuidiam nesciūt: supbi-
am detestant: oēm hūmanā gl̄iam nō solū fugiūt
s; ⁊ fastidiūt ⁊ contempnūt: oēm in se carnis ⁊ cor-
dis impunitatem vehemētissime abominātur ⁊ p̄-
sequūtur: om̄e deniq; tanq̄ naturaliter ⁊ qd̄ malū
est respuūt. ⁊ quod bonū est amplectūtur. Hic est
mōs pinguis ī quē q̄ ascēderit ingrediēs ⁊ egre-
diēs pascua inueniet. In ingrediēs int̄ in vi concipi-
scibili inueniet gaudiū in spūscō: longanimitatē
benignitates: modestiā ⁊c. In irascibili fortitudi-
nem: cōstantiam ⁊ perseuerātiā: patientiam ⁊c.
Intellectu sepe ultra se ascendit ad intuitum di-
uine speculationis. licet p̄ speculum in enigmate

Foris egreditur et cognitione et pulchritudine crea-
turarum in amore accenditur creatoris. Compa istum
statum ad illum de quo superius fuit dictum. Ad
fuisse constitutus, et vide quantum iste ab illo distat.
Hic est status perfectionis, hic est motus puritatis
et perfectus ascensus perfectionis vere caritatis. Qui
potest ascendere ascendat: qui potest capere ca-
piat, sed decedat segnes laborem fugientes. Quam-
vis hic status perfectionis nisi dei speciali gratia
a nemine acquiritur, gratia tamen dormientibus negli-
gentibus et non cooperantibus non datur: ergo mili-
cie spiritus amor est discedite segnes successive tamen
possunt repetere et diutius exercitiis appropinquare.
¶ De tribus gradibus ascendendi con-
tra tertiam impuritatem quibus homo successive disponi-
tur ut deo perfectius possit inherere: La. xxvii

Sed quia superius di-
ctum fuit: quia tertia impuritas cor-
dis consistit in quadam inhabilitate
et idoneitate adherendi deo et co-
gnoscedi eum. Unde etiam affectibus iam
purgatis et spe recepta forsitan non tamen semper homo
est idoneus et habilis deo adherendi: et in ipso quie-
scendi per affectum cum tamen hoc unum esse diximus in quo
altior gradus puritatis et caritatis consistit. Ideo
dicendum quomodo homo successive ascendendo fiat ad

hoc idoneus vt sic fiat plenius purus qui terciã
expurgat impuritatem. Tñ iterum oportet te no
uas ascensionē in corde disponere quibus discas
et assuescas fugiter deo per caritatem adherere.
Pro quibus ascensionibus disponēdis scire de
bes: quod xpus iesus deus et homo dei et homin me
diator: ipse est via per quam ad diuinitatis noticiã si
mul et amorē debes ascendere s̄m Augst. vii. con
fessio. Ad hoc em̄ precipue xps carnes assumpsit
vt qui deũ spūaliter intelligere nō potuimus per
xpm verbū caro factum ascenderemus ad notici
am et amorē spūalem. In xpi ergo vita et morte
cōstitue tibi triplicem ascensionem per deuota ex
ercitia. Prima ascensio sit vt affectu quodã dul
ci et desiderio cordiali. licet quodãmō carnali ad
hereas xpo: comiteris xpm in giter circa xpi vitã
et mortē affectatus et eius pñtia et recordatiōe in
tuis exercitijs delectat̄. In hac prima ascensioe
vel pmo affectu potes diuersimode variare tuus
exercitiũ: sicut xpm in vita multi diuersimode af
fectati et variis intentionibus sequebant̄. Apосто
li enim pmo sequebant̄ eũ sola eius presentia cor
pali delectati eius colloquio recreati: eius dulce
dine et affabilitate allecti. Et tu etiã pmo h̄ mō se
quere xpm esto in ei⁹ comitatu. Cogita quod fuerit
eius presentia dulcis. Cogita corporis elegāciam
et speciositatē. Nā speciosus forma pre filiis ho

minū: Attēde suaues ei' sermones ⁊ dulcissimā
doctrinā et attende modū quo xp̄s se in om̄ibus
habuit q̄ dulciter ⁊ benigne verba illa melliflua
ptulit. Attēde moduz quo interior se habuit: qz
ab intra mit' benign' ⁊ suavis. Attēde in eo sen
suz maturū aspectū venustū. Cogita in xp̄o pro
fundissimā sapiētīā in cordē. venustissimā eloquē
tiā i ore. optimā morū dispositionē in exteriori cō
positōe. Hoc mō apli seq̄bant. Alij quidā seque
bant vt eoz xp̄s sanaret infirmitates. Sc̄re ⁊ tu
eū interdū hoc mō ⁊ hūiliter p̄stratus adora euz
dicēs. Dñe si vis potes me mūdare vel ihesu fili
dauid misere mei. Quidā seq̄bant eū p̄pter mira
cula ei'. Et tu mirare potentiam eius in miracu
lis. Naturaz mutat elementa cōmutat demones
fugat: oēmōz infirmitates sanat. Ex his disce eū
esse deū qui nature suos effectus in primo eis in
didit naturales salua sibi semp obedientia in om̄i
bus etiā ad effectus sup̄naturales p̄ducendos
Et similibus modis potes variare exercitium ⁊
affectum in primo ascensu. Sed scias q̄ licet hec
exercitatio in re spiritali satis utilis sit: scilicet
occupare se circa mores ⁊ gestus iesu christi do
mini nostri: tamen quantum ad ascensum ad chri
sti amorem non sufficit: immo de per se parum
prodest. ¶ Quid profuit iude pilato herodi vel
phariseis q̄ christi mors vel gestus aut presen

tiam corporales viderūt qui eū imitari noluerūt.
Igitur termin⁹ hui⁹ prime ascensionis s̄m Ber.
sup cantica. erit tibi: vt sicut apli hoc affectu tra-
cti omnia mundi diuitias ꝛc. reliquerunt: ita ꝛ tu
in isto gradu p̄seuerabis vt cor tuū illa suauitas
occupet ꝛ totus sibi ab amore vniuerse carnis ac
carnalis illecebre vendicet. i. breuiter hō cor suū
in tali exercitio debet extēdere in affectus ꝛ amo-
rem hūanitatē xp̄i vt om̄is affectus suus ꝛ ap-
petitus ad dulcedinē hūanitatē xp̄i transferatur.
Secūds ascensus p̄ vitā ꝛ passionē xp̄i est iam ali-
quātulum altius ascendere et nō solum circa xp̄i
hūanitatē se exercere. s̄ vt Berū dic̄. in homīe
christo deum inuenire licet: nō deū nudum neq̄
nudum hominē: s̄ ꝛ xp̄m deū pariter ꝛ hominē
com̄phendere: xp̄m q̄ vt deū pariter ꝛ hominē di-
ligere: diligere ꝛ adorare. Multū quidem fructū
in exercitio cōfert circa vitas ꝛ passionē xp̄i dñi si
quotiens legis vel cogitas xp̄m hoc vel illud fe-
cisse vel sustinuisse: talē tibi cōceptū de xp̄o pote-
ris formare ꝛ tibi lucide deū ꝛ hominē rēp̄sentet
id est vnā p̄sonā significet que simul est de⁹ ꝛ ho-
mo vt quicquid legi vel cogitas xp̄m fecisse siue
in mortuis suscitandis: siue in miraculis facien-
dis: hominē fecisse xp̄m nō dubites: q̄cquid xp̄m
legis sustinuisse. siue in manuū p̄foratiōe ꝛ pedū
cōclauatiōe: deū credas indubitanter sustinuisse

et hoc propter persone vanitatem in que diuinitas et huma-
nitas sine naturarum permixtione subsisterunt et hoc cre-
dit quilibet verus christianus: sed quanto lucidius con-
cipit deuotus, tanto in christi vita passione et mira-
culis pinguior erit affectus. Si christum hominem co-
gitas inde tibi dulcis affectio et magna fiducia
quia homo mitissimus: benignissimus: nobilissimus
suauissimus totus decorus gratiosus et formo-
sus. Inde tibi fiducia accedendi: adorandi et faci-
lior conceptus. Nam facilior est nobis humanitatis
noticia ut puta menti impressa: quam dei a mente remo-
tissima. Sed si christum deum cogitas: inde tibi omnia ver-
ba facta: miracula: gestus magis apparerent merue-
nda: terrenda: horrenda et admiranda. Et sic si utrum-
que in christo intelligis et concipis, magna tibi nasceret
deuotio: amor et fiducia. Et rursus timor et reue-
rentia. Tercius ascensus est iam per humanitatem christi
ad spirituale affectus assurgere et iam ipsum deum per
speculum in enigmate mentalibus oculis intueri
et sic ex humanitate ad noticiam et amorem diuinitatis
peruenire. Et hic marie abicitur tertia mentis im-
punitas per adhesionem dei. Et per huiusmodi mentis intuitum
et adhesionem et transformationem incipit quodam-
modo homo unum spiritus cum deo fieri et extra seipsum tra-
nsire: et ipsam veritatem intueri, et ad unionem et ad-
hesionem habilitari. Vnde augustinus. vii. confessionum. Iam
inquit admonitus redire ad meipsum intraui ad

intima mea duce te et potui: quoniam factus es adiutor
 meus: et vidi qualicumque oculo anime mee super eun-
 dem oculum anime mee: super mentem meam lucez domini
 incommutabilem: non habet vulgarem et conspicuam omni
 carni: nec quasi ex eodem genere grandior erat tam-
 quam si ista multa multoque clarius claresceret totum
 occuparet magnitudine: non hoc illa erat sed
 aliud: aliud valde ab istis. Qui nouit veritatem no-
 uit eam: et qui nouit eam: nouit eternitatem: cari-
 tas nouit eam: O eterna veritas et vera caritas et
 cara eternitas: tu es deus meus tibi suspiro die
 ac nocte. Ecce hic est ultimus ascensus in hac pe-
 grinatione donec ascendamus ad dei essentialem
 visionem. Sed caueat hic bestia ne tetigerit mon-
 tem: hunc caueat impurus adhuc ne appropiet.
 Nam bestia que tetigerit montem ipsa lapidabitur.
 Et etiam circa has ascensiones modum habeas te ex-
 ercitandi: etiam hunc sic et in precedentibus generale modum
 meditandi de vita et de passione christi curauimus annotare.
De figuris prophetis et scripturis circa incar-
 nationem christi: Ca. xviii.

Arca opus nostre re-
 ceptionis versat materia toti diuine
 scripture. et omnia in scriptura ad ipsum re-
 ferunt. Ipsum futurum testamentum veteris
 pronunciat: ipsum factum et impletum. nouum clarius de-
 monstrat. Cogita igitur quod multa in figuris gestis

factis oraculis, apparitiōibus p̄ reges p̄ p̄bas sa-
cerdotes ipsuz opus p̄cesserūt ⁊ ex hoc intellige
magnitudinē hui⁹ opis qđ exigit gratitudinem.
Cogita tuā in gratitudinē ⁊ in affectōez respectu
desiderij ātiquozū. Pertracta ātiquozū desiderij
Mirare tuā et mltozū circa hoc op⁹ tepiditatē.
¶ De annūciatiōe dñica. Ca. xxix

Cum p̄missis figuris
implēdi venisset plenitudo t̄pis ⁊
x̄po desiderij p̄m̄ implere placuisset
missus ē angelus Gabriel q̄ v̄ginī
nūciaret dñm incarnādū. Hic exul-
ta iā patz desideria ⁊ p̄cedētia ora-
cula ipleri. Attēde anḡlī reuerētiā ad mariā. Mi-
rare dei hūiliatōez. Cōsidera v̄ginis exaltationē
nota ei⁹ hūilitatē castitatē aliasqz v̄tutes. Nota
eiusdē iaz leticiā exultatōez ⁊ iocundā deuotōez
Nec obliuiscere misterij qđ exhibuit Elizabeth.
**¶ Vita christi sub compendio vsqz
ad cenam. Ca. xxx**

Ehinc dei filius cui⁹
magitudinis nō ē finis fact⁹ est p̄-
uus infantul⁹. Cogita qđ de⁹ puul⁹
vagit ⁊ lacrimat⁹ ē in p̄sep̄io. attē-
de h̄ paup̄tatē. Nota hūilitatē āge-

lorū mirare cōcursum. Pastozū intuere excubi-
as. Angelozū ⁊ pastozū ausculta colloquiū. Vi-
de Ioseph stupentē. Aspice Mariā iubilantem.
Nota faciē ⁊ dispositionē pulcherrimi pueri. Sz
⁊ attēde paruuli magnitudinē interiorē. Mirare
sapiētiā ⁊ reuerētē osculare p̄sepe pueri. Octa-
uo die circūcidit ⁊ Iesus vocatur. Attēde q̄ si-
ne peccato assumpsit peccati remediū. Cōpate-
re q̄ tam tener puer leditur ⁊ fundit p̄ te sangui-
nem. Cōsidera quō lachrimat̄ exterius: interius
homī cōpatiebat̄. Cogita d̄ dulci noīe iesus: Su-
me creplū teipm̄ circūcidendi. Apparēs deinde
stella fulgida magos duxit ad xp̄m. Cogita ma-
gorum deuotionē ⁊ sequere eos ⁊ deuotissime of-
fer cum eis xp̄o quicqd̄ habes. i. aiām tuam. Cō-
sidera quātam vilitatē ⁊ paup̄tatez magi inuene-
rūt: nec xp̄s aliter se disposuit p̄pter magozū ad-
uentū. Nota hic triplex testimoniū de xp̄o nato:
stelle: magoz ⁊ iudeozū phibentiū testimoniū de
xp̄o vt ne vacilles in fide. Maria deinde xp̄m ob-
tulit oblatōe paup̄ez redemit q̄si p̄m ogeitū. Co-
gita Marie Anne Simeonis ⁊ Ioseph p̄cessio-
nem: ⁊ deuotus occurre v̄l aspice. ⁊ attēde dulce
colloq̄um ⁊ magnā deuotionē. Attēde xp̄i simul
⁊ marie matris hūmilitatē: Christus adhuc par-
uulus fugatur ab herode. Attēde xp̄i patientiaz
⁊ disce pati. Sequere pegrinātes: attēde colloquen

tes: in omnibus disce paupertatem et humilitatem. A duo-
decimo autem anno usque ad tricesimum ipse rex glorie in
populo absconditus latitabat: non docebat nec mira-
bilia faciebat: sed dum tam diu tacuit tacendo maxi-
me docuit et nihil faciendo maximum quidem dedit: do-
cens tenon cito ad docendum surgere nisi sedendo
prius et humiliando. Tricesimo vero anno a Iohanne
baptizatur. Cogita iohannis reuerentiam: qualiter
ad christi tactum tremuit. Cogita christi humilitatem
qui se Iohanni subiecit et omnes iustitias. id est perfectam obe-
dientiam impleuit. Nota qualiter hoc se tota trinitas pro-
narum ostendit: qualiter pater christum ad predicandum misit
dicentes. Ipsi audite etc. De hinc quadraginta
diebus et quadraginta noctibus in heremo ieiunans
postea temptatus a sathana. Cogita christi in heremo
conuersationem: quid tibi fecit: de deuota eius orati-
one et contemplatione. Nota ibi eius humilitatem
quia fuit cum bestiis secundum marcum. Cogita mirandam
christi patientiam a demone portatus et sustinet. Cogita
quod sapienter sathane restitit et tibi exemplum con-
tulit resistendi. Mirare eius dignitatem: quia ange-
li ministrabant ei. Extuuc quosdam abiectos eli-
gens piscatores cum eisdem predicationis gladio ce-
pit totum mundum debellare. Nota eius communem
vitam cum apostolis. Nota eius dulcem conuersationem
Cōsidera secretum eorum colloquium in domo et in via
Vide quomodo ipse inter eos est sicut qui ministrat, cum

Um autem iam tem-
 pus patiendi eius instaret, ipse qui
 suos semper dilexerat usque in finem
 dilexit eos. ¶ Siquidem transitu-
 rus ex hoc mundo cenam fecit ma-
 gnam mirabilem plenam mysterijs et grauidam
 sacramentis: ad quam inuitauit apostolos. Desi-
 rio inquit desideravi hoc pascha manducare vo-
 biscum. In qua cena multa mirabilia fecit: immo
 mirabilium omnium suorum quodam memoria-
 le et compendium instituit: dans escam timentibus
 se in memoriam mirabilium suorum. Hoc inquis
 ens facite in meam commemorationem. Hieroni.
 Hanc ultimam nobis memoriam reliquit: quem
 admodum si quis peregre proficiscens aliquod
 pignus ei quem diligit relinquat: ut quotiescumque
 viderit possit eius beneficia et amicitias commemorare
 que si ille perfecte dilexit sine ingenti desiderio vel
 fletu illud videre non potest. Ideoque saluator hoc tra-
 didit sacramentum ut semper commemoremur. quia pro nobis
 mortuus est. Hoc igitur cum accipimus a sacerdotibus
 commemoremur quia corpus et sanguis christi est.
 ut non simus ingrati tantis beneficiis. Sunt autem
 in hac cena multa tibi omni deuotione et reue-
 rentia reuoluenda omnique pietate colenda. De

bitare igitur quomodo in hac cena ipse dominus magnus et lau-
dabilis nimis pedes discipulorum et sui traditorum
lauit: inclinans se usque ad terram et precipiens se
lintheo, ut nos instrueret sue humilitatis exemplo
Cogita modum quomodo Christus in hac lotionem se habuit
exterius et interius: quia exterius humilime et di-
ligentissime lauit. Interius summa humilitate et de-
uotione opus suum perfecit. Respice piissimum magi-
strum et dominum sedentem ad mensam unam et comeden-
tem exscutella una cum discipulis. Cogita quomodo abun-
danter Christus in hac cena refecit discipulorum corda
infundens doctrinae fluentia. Denique simonem ipse
fecit singulis verbis ignis quasi amoris facibus
scintillam quem Johannes euangelista ceteris acu-
tius videns et altius volens solus copiose descri-
psit. Cogita qualiter agnum typicum comedit et tibi
quomodo verum agnum et eucharistiae sacramentum manduca-
re debeas figurauit. Sed super haec omnia mentalibus
oculis et deuotissimis desideriis semper recogitare
et ad cor tuum reducere debes ipsius excellentissimum
sacramentorum quod ibi instituit, mirare Christi largissimam
munificentiam et huius sacramenti profundissimam digni-
tatem. Et dum huius dignissimi sacramenti facis memo-
riam in mente tibi veniant omnia quae Christus pro te gessit in
carne. Hoc enim est quod ait. Hoc quotiescumque feceritis
in mei memoriam facite, eorum scilicet quae pro te gessi in
carne: quod propter te homo sum factus, propter te ama-

rissime et multa passus: propter te tandem crucifixus.
Verum quia tibi per tot arduas et difficiles ascensio-
nes gradienti adhuc multa restat via et magnus
ascensus. hic tibi est summe necessarius in hac
via qua graderis. Unde et nomen sumpsit: ut viati-
cum appelleret. **Bern.** Cor christi egrotis est medicina
peregriantibus dieta: debiles confortat: valentes de-
lectat: languorem sanat: sanitatem seruat. fit homo man-
suetior ad correptionem: patientior ad laborem: ardē-
tior ad amorem: sagatior ad cautelam: ad obediē-
dum promptior: ad gratiarum actionem deuotior. Ideo
necesse est tibi ut frequenter te ad sacramentum huius sacra-
menti prepares communionem. Nam sicut hic tibi est
bene et digne susceptus magnam et multam confert
anime gratiam. ita et male dispositis maiorem infert
culpam. et mortem non sui culpa. sed vitio recipientis.
Sunt enim frequenter effectus sacramentorum secundum dispo-
sitionem accipientium ut ad bonum vel ad malum coope-
rentur. Et autem ipse digne possis suscipere in tri-
bus te debes exercere ad huius sacramenti dignam
suspensionem requisitis: que sunt corporalis munditia
puritas conscientie et deuotio actualis. Corporalis mun-
dicia: interdum est de congruo: interdum vero est neces-
sario requisita secundum quod corporalis immunditia est diuer-
sa: et secundum quod habet variam causam et originem. Puritas
autem conscientie ipsa est tibi precipue et ante omnia neces-
saria. Ideoque ante reuerendi huius sacramenti sum-

ptionem maxime debes teipm fm primā & scdaz
examinationē discutere mō superius posito & sic
ad cōtritionem exercere & ad cōpunctiones infla
mare vt scz doleas de pctis cōmissis: corde: ore:
& ope. & insup de his q̄ facere omisisti. Ac deinde
eo modo quo dictū est accede cōfessorem & cōfite
re peccata tua p̄cipue grauiora. sed & poteris cō
fiteri peccata tua notabilia cōmunia & ignozata
Tercio debes te exercere ad actualem deuotionez
que videtur in duobus cōsistere vt ad sumptionē
hui⁹ sacramenti scilz timorem & reuerētiam habe
as: atq; insup actuali amore vnionis ad xp̄m &
desiderio mouearis. Igit̄ tibi timor inducat reue
rentiā adducēs in ternis obtutib⁹ hui⁹ sacramē
ti pfundissimā dignitatez & dignissimā & metuen
dā pfunditatē. Itaq; vt reuerentiā hui⁹ sacramē
ti & dignitatem intelligas & nō insensibilis sine ti
more accedas: diligenter aduerte quis est quē su
mis quis sis qui sumis. Sumis em̄ euz quē Jo
hānes baptista tāgere tremescit. quē Petr⁹ aplo
rū p̄nceps a se expulit pre formidine ei nō audēs
ppināre dicēs. **Et** a me dñe qz hō peccator suz
Ipsum quez sumpturus accedis adorāt dñatio
nes: tremunt ptātes. Ipse iste quez sumis erit iu
dex tuus & ei⁹ tribunali iudicādus astabis. Ipse
est in cuius manus anima tua hīnc egressa deue
niet ab eo prout meruit receptura. **Vide** igit̄ qnō

ta reuerētia debes accedere. Attende quod nihil tan-
tum deū offendit quātuſ temeritas p̄ſumptuoſa
et irreuerentia inuerecunda. Cogita deinde tu quōs
es. Certe homo tepidus negligēs vitioſus. Re-
duc ad memoriā qualis ſis ex tribus examiatiōi-
bus p̄miſſis. Cogita deinde quod quōis mille annis
te preparaueris nullatenus ſufficeres ad condi-
gnam ſacramēti huius ſumptionez: etiā ſi oīm ſan-
ctorū meritis gauderes et angelorū et hoīm puri-
tate flozeres. Quō igit audeſ accedere ſine timo-
re ſine reuerētia qui vix ad modicū tēps te in cor-
de diſponis p̄parare. Time ne dicat. Ecce tradē-
tis manus mecū eſt in mēſa. ſi videlicet ſm Ber.
ſuſceptū chriſtum tradis vitijſ ſuperbie: inuidie
et ſic de ſingulis. Time indigne ſuſcipere ne iu-
diciū tibi manduces et bibas. Non tamen ſit
hic timor tantus vt deſideriūſ penitus excludat
et deuotionez tollat. ¶ Nam panis iſte ſm Au-
guſtinuſ: querit eſuriem hominīſ interioris. An
neceſſe eſt te etiā habere deſideriū et amorem
Multis autem modis poteris deſideriū tuū
Inflamare erga huius reuerēdi ſacramenti.
ſumptionem Non nunquā debet affectuſ tuum in-
flamare amor vnionis chriſti: vt chriſtum ad te
ſepius venientem mentis affectu et intimo poſ-
ſis cordis deſiderio amplexari. Nonnunquā vero

trahere debet affectum tuū sanitatis interne desi-
derium: vt cum te vides cōcupiscentijs ⁊ passio-
nibus plenū ⁊ teipm in te deficientē ⁊ p̄ficere nō
valentē tanq̄ medicū p̄ssimū ad te introducas
dñm iesum. cui⁹ nomē dicit̄ iesus. i. saluator. Nō
nunq̄ debet accēdere desiderū tuū ꝑ scia delicto-
rum. Cum em̄ sentis te grauibus peccatis deus
offendisse. atq; legis xp̄m hoc sacramētum in re-
missionem pctōrum instituisse: nō est mirum si ad
ipsius inflammaris susceptiones. Itē debet trahere
affectum tuū amor ⁊ ꝑ passio ꝑrimoꝝ vt scz ꝑ
hāc hostiā possis succurere viuīs ⁊ defunctis ꝛc.
ꝑꝛo maiori aut̄ d̄siderio tuo inflammando ⁊ exer-
citādo potes diligenter vltam xp̄i reuoluere: quō
ip̄e infirmitates oīm desiderātiū: adorātū ⁊ in se
credentius tulit: ⁊ infirmitates oīm ipse portauit
Siquidem mulier accedēs retro ⁊ hūiliter sed et
cū fiducia. tāgens eius fimbriā est sanata. ꝑꝛe-
catorū pedes ei⁹ osculās est mūdata. Chananea
dum importune sequitur exaudita est. Leprosi ac-
cedentes curati sunt. Demoniaci: palitici: ⁊ cun-
cta nature monstra dum accedūt ⁊ credūt salutes
consequūtur. Nam x̄tus de illo exibat ⁊ sanabat
oēs: ꝑꝛubricani ⁊ pctōres accedentes veniam ꝑ-
merētur nec eoꝝ cōuulū desperit. Igit̄ cum fece-
ris qđ in te est. cū reuerētia ⁊ timore: cū desiderio
pariter ⁊ amore accede sperās de infinita dei ꝑie

tate. Cum etiā ad huius sacramenti sumptionē dis-
posueris te: debes te in mēoria passionis domi-
nice diligētius exercere. Inter p̄dictos autē duos
affectus / timoris sc̄z et amoris fluctuat mens et
exercitiū deuotorum. et aliqui quidem magis ad
eius sumptionē ardentī desiderio anhelant et fre-
quentius accedūt. Alij timore et reuerentia huius
sacramenti territi attendentes sacramēti dignita-
tem et p̄p̄riam vilitatem piculumq̄ indigne sumē-
tium magis se retrahunt / et p̄ formidine ab eius
sumptione se cupiunt elongari. Verū vterq̄ effe-
ctus recōmendādus est. et interdum ex desiderio
accedere. interdum ex reuerētia dimittere laudabi-
le est p̄ loco et tpe oportunis. Et s̄m August. vni-
us cuiusq̄ p̄scie relinquendum est: quod faciendū
videtur: Unū t̄m om̄ibus indubitanter securū est
vt sc̄z nec ex reuerentia desiderium et spem exclu-
damus nec rursus ex spe et desiderio relinquam⁹
reuerentiā et timorem: sed inter vtrumq̄ affectum
medij fluctuemus. aliquñ plus de vno habentes
aliquñ plus d̄ alio. Ait em̄ beat⁹ Gregori⁹. Nihil
em̄ nobis securius q̄ sub spe semp̄ timere. Affe-
ctus t̄m amoris absolute loquendo excellit. Sed
quod absolute est melius in casu fit et est multis
periculosius magisq̄ timendum.

I De passione dominica et de tribus

in quibus homo debet se exercere circa passionē
christi.

Ca. xxxij

Vidam ad mōtē mir

rhe. Et tu homo deuote si montes
mirrhe. i. amaritudinem penitentie
per carnis mortificationem vis ar
ripere. atq; per timorē et spem ad
montem ascensionez puritat] vis

ascēdere: nihil tibi vtilius q̄ vt nōnunq̄ mirrhā
primam de morte saluatoris tui studeas collige
re. Inde em̄ tibi mirrha amara timoris p̄seruans
a putrefactione vitiose delectationis: dum vides
dñm tuum ascendisse montem mirrhe. i. montem
caluarie vel magnitudinem pene p̄pter pctā tua
sustinuisse. Inde tibi nōnunq̄ ecōtra spes ⁊ deuotio
⁊ vnguēta p̄ciosissima timoris: amoris: grati
tudinis: cōpassionis et h̄mōi emanabūt. Igit̄ vt
te labor nō terreat: amaritudo non deiciat spes
trahat: deuotio alliciat: gratitudo: amor ⁊ cōpun
ctio cogāt ascēdere mōtē puritat]: p̄us vade spe
culādo ad xp̄m q̄ nō incōgrue pōt dici mōs mir
rhe. p̄pter amaritudinē passionis acerrime. debes
aut̄ p̄mo ad ip̄s ire deuote passionē suā velud mir
rhā p̄mā viuacit̄ colligēdo ⁊ cordi tuo imprimē
do. Et h̄ fit dū xp̄i passionē circūspecte morose ⁊
deuote ruminās diligēter ad l̄ram seu f̄m sensus

Abominabilem speculando. Secundo debes ad Christi passiones
tamquam mirram ire et inde aliquam ad tuam utilitatem trahere:
siue medicinam contra vulnera passionum siue exempla virtutum.
Tercio debes ad ipsas ire et ex illa mirra prima mentem tuam ad deuotionem pun-
gere et amorem inflammare et teipsum promptum efficere ad omnem tollerantiam
tribulationum. Et autem Christi passionem ad litteram deuote relegere
valeas: et circumspecte dirigere: scire debes quod talis meditatio
passionis dominice simpliciter ad litteram. id est simpliciter facta et gestata
penalitates Christi in passione considerare: maxime inducit ad passionem et
deuotionem ad Christum ex passione. Et autem melius ad passionem
et deuotionem ex homini meditatioue elicis: debes summopere habere
quod prius dictum est accedere ut semper Christus quo lucidius poterit
vnam personam accipias quem deus et hominem esse fuisse non dubites:
Cum igitur legis Christum tale penam sustinisse vel sic et sic rursus
vel tacuisse cogita spiritus et in conceptu sic forma ut nomen iesu ubi
deum et hominem reputet et sic Christum deuoti et maiori reuerentia
aspice multoque amplius patienter. Si ei humano affectu bruto animalis
compareris. Intense afflicto. quantomagis compareris Christo si eum non
solum ut hominem piissimum: dulcissimum: mitissimum: nobilissimum:
amantissimum: gratiosum et decorum in conceptu assumeres. verum
insuper ut deum omnipotentem metuendum: reuerendum adorandum
creatorem et iudicem tuum mentis tue oculis representares.

Sedō vt xp̄o ampli⁹ cōpatiari⁹ ⁊ penalitates ei⁹
medullitus aīaz tuā gladio doloris trāsuerberēt
debes xp̄m in quauis pena p̄stitutum nō solū re-
spicere quasi exterius summo dolore afflictus. s; etīā
summope eū diligentissime interius cernere
om̄i dolore repletum ⁊ absinthio vniuerse amari-
tudinis inebriatum. Primo igitur quotiēs legi
aliq̄ penalitatem vel aliq̄ opprobriū xp̄o illatū
nō per illud ita accipias xp̄m passum ⁊ sustinuis-
se sicut si alius aliquis homo p̄ eandem penā su-
stinuisset. s; indicibiliter aliter ⁊ ampli⁹ ultra oēs
hoīem. Cui⁹ causas debes in corde diligēter col-
ligere: quā sunt multuz ad compassionē motiue ⁊
inductiue. Igitur notum est tantum precise vnū
quēq; aliqua pena sensibili torq̄ri ⁊ affligi: quan-
to plus aliquis sensuū illam penā tanq̄ sibi incō-
uenientem sentit. Sed ⁊ itez nō est dubiū sensus
alicuius hoīs tanto plus ⁊ citius penā sentire ⁊
ex eadem torqueri: quāto sensus illius hoīs fue-
rint viuatiores. Christus aut̄ natura viuacissim⁹
⁊ cōplexionis dignitate nobilissimus extitit ideo
maximā sustinuit penalitates ultra quēuis alius
hoīem. Vide ergo si est aliquis dolor similis sic
dolor ei⁹. Cogita ergo si tibi vel alteri tenero hoī-
mini intolerabilis esset pena caput spinis p̄fora-
ri. totum corpus acerrime flagellari ⁊c. quāto ma-
gis Iesu xp̄o homini ⁊ deo fuit illa pena grauissi-

ma in natura sua nobili & delicata. Secundo xps pa-
tiebatur tm̄ quātum voluit. Nam fm̄ euāgelistā
Jesus turbauit seipsum nō passio. sed ipse seipm̄
Itē oblatuſ est quia voluit. Sz quia xps passio-
nem suā assumpsit p̄ satisfactōe originalis crimi-
nis qđ tm̄ fuit: vt totū gen⁹ hūanū iusticia origi-
nali spoliaret & ipam naturā inficeret eterna beati-
tudine spoliaret. Et itē assumpsit passionē & mor-
tem vt ip̄e esset hostia sufficiens p̄ omnibus hoib⁹
& quia dei p̄fecta sunt opera. videt̄ oīno qđ xpus
assumpsit mortem amarissimā. Vñ Hieremi. O
vos oēs qui transitis p̄ viam: videte s̄ est dolor
similis sicut dolor meus: ac si diceret nequa q̄. im-
mo dicūt doctores qđ dolor eius passio fuit a dō
acerbissimus et afflictiuus qđ excederet dolores
oīm hoīm quos ab initio seculi passi sunt vel pas-
suri. Preterea tertio nō modicū aurit xpi dolorē
qđ hāc passionē a tali pp̄lo sustinuit. cui tot bene-
ficia contulit. cui merito dicere potuit. Popule
meus quia ego deus tuus: quid p̄ te facere potui
& nō feci: tu dō quid mihi pei⁹ rependere posses
qđ qđ acerrimā mortem inflixisti. Vñ p̄pterea cō-
patiens huic pp̄lo orabat. Si possibile est tran-
seat a me calix iste. i. ab hoc pp̄lo infligendus: vt
quidā sancti voluerūt. Sz & passio xpi fuit in oī
membro: in omni sensu. Manus gratiose p̄forate
Caput spinatum: totum corpus flagellatum &c

sicut potes p singula currens studiosius pscruta
ri. Itē eius passio fuit opprobriosissima derisio
ne: p fustione: scādolo: sputatione: capitis velatio
ne plenissima vt nūq̄ simile legisti ⁊ hoc ex maxi
ma inuidia phariseorū. Itē vt melius amaritu
dinem passionis xp̄i sentias: hoc habe p regula vt
quoties euāgelista ponit absolute aliquā penam
xp̄o inflictā adde tu in corde valde vl̄ maxie vl̄
seuerissime ⁊c. vt vbi gratia. Percussit eū suus
pontificis: cogita tu valde grauit̄ sicut dubiū
nō est: q̄uis certum gradum p̄cussionis vel affli
ctionis scire nō poteris. Auerte nūc etiā diligēter
in corde collaca causas afflictionū ⁊ dolorū inter
norū christi que forsitan sensibilem penā p̄cel
lebant. Hec aut̄ interior afflictio surgebat primo
ex feruido zelo christi p hūano genere saluando.
Pro quo tū ad maiorē p̄tem passiones suā vide
bat infructuosam ⁊ inutilem: licet p om̄ibus esset
sufficiens ⁊ sup̄abundās: nō aut̄ efficiens p̄pter
maliciā multorū. Itē habuit maximā cōpassionē
cum sua matre benedicta om̄ibus amaritudinib⁹
repleta. Itē grauabatur interior pena christi ex
miseratione iudeorum. Item ex dolore discipulo
rum ⁊ peccato precipue iude. Itē ex nostra ceci
tate ⁊ ingratitude. pro qua ⁊ fleuit super hieru
salem dicens. Si cognouisses ⁊ tu ⁊c. Ecce nūc
pio oculo respice christum in passione sua consti

tutum. Lege eius passionem ⁊ respice eum nō so-
lum exterius afflictum, sed interius exteriusq; to-
tum dolorosum: totum afflictum et amarissimis
doloribus repletum. Et valde mirandum est. Si
ita respicis deum ⁊ hominem afflictum, ⁊ tantis
tribulationibus circumdatum, ⁊ nō moueris affe-
ctuosa compassione. De secundo autem quomodo
tibi vtiliter passionem christi assumere debes
ad fructum ⁊ vtilitatem, ad imitationem scilicet
virtutum vel fugam vitiorum: debes summo co-
namine ad hoc affectū ⁊ intellectū tuū dirigere,
vt in oībus gestis vrbis ⁊ rñsionibus xpī q̄ in hī-
storia legis passōis dñice sentire possis quō xp̄s
se habuit interi⁹ ⁊ exterius: quō iudei: pilat⁹: ⁊ he-
rodes Maria mater dñi: maria magdalena p̄ lo-
co ⁊ tpe se habuerūt interi⁹ ⁊ exterius. Et sic in-
uenies in christo passio oīm virtutum copiam: et
cōtra oīnia vitia summa medicamina. Verbi gra-
tia cū legis. Stetit iesus corā pontio pilato pres-
sīde. Cogita p̄mo moduz stationis quō xp̄us se
habuit interi⁹: quia inclinato capite: oculis in ter-
rā demissis ⁊ sic de alijs moribus hūilibus. Si-
militer cogita de rñsione eius ⁊ de modo proferē-
di v̄ba q̄ humiliter: q̄ leuiter et pie protulit. Co-
gita de mō quō se habuit interius in his oīnibus
⁊ inuenies eum absq; rancore: absq; inuidia: abs-
q; impatientia humilem ⁊ mitem corde. Sic co-

gita de mō quō se habuerunt iudei exterius quia
horribiliter ⁊ puerse magnis clamoribus ⁊ duris-
simis vocibus eū accusantes: clamātes. Re^o est
mortis. Crucifige crucifige eum. Si nō esset hic
malefactor nō tradidissē eū tibi ⁊ sic de singu-
lis. Cogita de mō quō se interius habuerūt ⁊ in-
uenies q̄ ex inuidia stridebant sup euz dentibus
suis ⁊ mouebant̄ contra euz ex magna inuidia ⁊
iracundia. Sic cogita de beatissima virgine ma-
ria ⁊ magdalena: quō se habuerūt in motibus ex-
teriorib⁹ quia dolose nō tñ inordinate ⁊ incon-
posite maxime dei genitrix q̄ nec vnq̄ venialiter
peccauit p aliquaz deordinationem. Cogita mo-
dum quō se interi⁹ habuerūt ⁊ inuenies maximū
dolorē ⁊ summā tristitiā. Et si ista bene tractaue-
ris inuenies in xp̄o oīm virtutū summā ⁊ cōpatie-
di materiā ⁊ debita medicamina vitioruz. Tertio
quō ex mirra passionis dñice: possis mētē tuaz
tanq̄ pingui deuotōe ex adipe inungere ⁊ ad ca-
ritatē affectū tuū inflamare: d̄bes cogitare: q̄ tu
homo es causa tantī doloris: tātē amaritudinis
Itaq; vt supra dictū est attrabe tibi hoc benefi-
ciū quasi p te passus sit solū xp̄s. Et inde grati-
tudo oriē tibi. Nam passus est p̄ptet tuā illumina-
tionē: redemptionē: iustificationē: ⁊ glificationē
Propter tuā illuminationē: vt sc̄reris exemplū
eius: ⁊ intellectus tuus illuminaret̄ in cognitione

veritatis. Igitur omnia que legis christum fecisse. at-
trahere tibi quasi propter te solus facta et cogita sem-
per quasi christus dicat tibi: hoc feci ut sequaris
me. Propter tuam redemptionem quia propter pecca-
tum originale eras perpetue damnatus. Cogita er-
go quod graue est peccatum tuum propter quod erpiandus tamen
erigitur medicamentum: tamen precium: et inde tibi na-
scitur timor et horror peccandi: et sic de alijs propter
tuam iustificationem. Inde gratitudo oritur quod tan-
tus voluit pati ut tu dignus posses haberi iusti-
ficatione dei. Propter tuam glorificationem et inde
marime tibi eriget amor quod ille qui te non indi-
guit nec bonorum tuorum eget propter tuam gloriam tanta
voluit sustinere. Sed quia homo hunc montem mir-
rhe. i. magnitudinem amaritudinis non potes simul
in corde colligere vel apprehendere. sed necesse est
ut successive per exercitium recolligas et continue
in corde reponas. Ideo pro faciliore tuo exercitio
passiones christi sub breuibus particulis hic et eu-
gelio collectis. anneximus pro lucro meditationis
et amminiculo exercitiorum.

Passio christi breuiter tacta et particu-
laris diuisa. **P**rima particula. Ca. xxxiiij

Hitur celebrata illa so-

i lenni et regali cena. christus deus et homo sur-
rerit atque cum discipulis cepit ad mortem

f. iij

Inimicis obuiam pperare. Verū eundo dulci col
loquio discipulos de sua passione instruit ⁊ pre
muniuit dicēs q̄ p̄cusso pastore disp̄gēde essent
oues greḡ: petrū p̄muniuit ⁊ q̄ eū negaturus es
set p̄dixit. Hec ad l̄ralem sensuz ⁊ deuotā medita
tionē trabēs: añ om̄ia eū reuerētia ⁊ pia dulcedi
ne recole p̄sonam xp̄i deuz simul ⁊ hoīem ⁊ ita q̄
dicit ⁊ loquitur diligenter eū reuerētia ⁊ admirati
one ⁊ pietate ausculta. Deinde ad tuā vtilitatē ⁊
morū informationē diligēter cōsidera q̄ dulciter
verba ptulit: q̄ benigne se habuit: q̄ dulci collo
quio admonuit. Considera etiam q̄ fuit ab intra
dolorosus ⁊ de morte imm̄ēte tristat⁹ ⁊c. Dein
de cogita tertio q̄ p̄ tua redemptione iam incipit
ire ad mortē ⁊ p̄ te imolari ⁊ cōpungere ad deuo
tionē ⁊ lacrimas. Et hec ⁊ his similia p̄tracta
ubicūq; tibi cōuenit s̄m tria p̄us dictā ne sit op⁹
amodo iterare. Deinde relictis alijs discipulis
⁊ assumptis dūtarat tribus p̄ncipalioribus ad
ip̄sos colloquēdo ait. Tristis est aīa mea vsq; ad
mortē. Sed ⁊ illis relictis solus iuit in montem
orare vbi post tertiaz orationē tantus ei ⁊ tā im
mensus factus est horroz ⁊ timor vt p̄ magnitu
dine horrozis sanguinē sudaret in terram defluē
tem. qd̄ de nullo vnq; hoīe quātūlibet afflictio les
gitur. Et ecce angelus dñm suum cōfortat. Pro
cedens aut̄ promptissime licet mirabiliter penas

horreret inimicis suis obuiat/ et verbo vnico in
terram p̄sternit. A iuda patientissimus dñs oscu-
lum suscipit. Deinde crudeliter a iudeis capitur
vincitur ⁊ trahitur. Tunc om̄es discipuli relicto
eo fugerūt. Ipse aut̄ ad domuz Anne p̄mo ducit̄
vbi grauiter in maxillā a seruo neq̄ p̄cutit̄. Et si
volueris poteris te hic diligentius exercere cōsi-
derādo q̄s sit iste qui ita opprobriose trahitur et
ducit̄ ⁊ cogita vt prius q̄ hō benignissim⁹: mitis-
simus: mansuetissimus. Sed ⁊ h̄m deitatem cogi-
ta q̄s sit iste vt te ei subdas p̄ rōnis ascēsus. Cre-
de igit̄ ⁊ cogita ip̄m veraciter ēē dei filiū: oim̄ p̄n-
cipiū: saluatoreū oim̄ ⁊ oim̄ retributoreū. Et hec sit
pticula p̄ma mirrbā dñice amaritudis colligēdi
¶ Particula secunda. Ca. xxxiiij.

Trahitur autē in do-
mū cayphe, vbi scribe ⁊ sacerdotes
eū expectabāt. Cogita quō r̄p̄s tra-
hebāt: qz puerse ⁊ dure. Cogita qn-
ta auuiditate pharisei expectabāt: qz
inuidiā pleni. Cū aut̄ a p̄ncipe adiurat⁹ veritatē
fuisse cōfess⁹ tāq̄ blasphem⁹ p̄cutit̄ ictib⁹ grauib⁹
tāq̄ si sibi false nomē p̄p̄he v̄surpass̄. facie vela-
ta p̄cutit̄: cōspuit ⁊ irridet̄. ⁊ falsum testimoniū cō-
tra eū q̄rit̄. s; p̄ueniēs nō inuenit̄. A petro ceteri di-
scipul⁹ fortiore negat̄. xp̄i tñ respectu admonitus

amarissime deplorat pctm̄. Mane aut̄ facto tāq̄
latro p̄ plateam iudici adducitur ad iudicandus
morti. Videns aut̄ iudas q̄ ad mortē peteretur
tm̄ in se doluit q̄ tam dulcem magistrū suū tradi
dit vt seipm̄ pre amaritudine ⁊ dolore, laqueo sus
penderet: ⁊ retulit triginta argenteos cū quibus
emptus est ager iuxta p̄phetiā Niere. Deinde mlt̄
tis clamoribus: falsis accusationibus: ⁊ corrente
tota ppli multitudine: est corā pilato accusatus
Missus ⁊ ductus p̄ plateam ad Herodem ab eo
vt fatuus irridetur. Hic diligentissime considera
qualis est qui patit̄ ⁊ ei configurare vt patiar̄ in
nocētissimo: mitissimo: nobilissimo: ⁊ amātissimo
Tercia particula. Ca. xxxv

Vante autē iesu hūi
lime corā pilato preside magn⁹ tu
multus ⁊ clamor validus inualuit
clamantibus ipsis iudeis. Crucifi
ge crucifige. Nos leges habemus
⁊ p̄m legem nostrā debet mori. Tūc pilatus xp̄m
fecit durissime per totū corp⁹ flagellari. ⁊ in figu
ra regis tanq̄ illicite se regē nominassz multipl
citer illudatur: ac clamide induit. Caput spinis
coronat. arūdine grauit̄ oberatur. Et rex geni
bus fleris irrisorie adoratur. Hic homo diligen
ter attende modū quo xp̄us se habuit: quō pila

tus sedēs in throno tanq̄m dñs foret xp̄i dñi ⁊ lu-
der eius. Nescis inquit q̄ ptātem habeo dimitte-
di te. Attende modum quō iudei se habuerūt: vi-
de causam cur xp̄s hec om̄ia sustinuit: nisi p̄pter
te redimendum ⁊c. Intran ⁊ multiplicāt clamo-
res iudei. Si hūc dimittis nō es amicus cesaris
Crucifige crucifige ⁊c. Tunc pilatus timore ce-
saris victus tradidit christū crucifigendū. Eri-
ens aut̄: vt crucifigatur ipse suū portat patibulū
Sequentibus se mulieribus ait. Nolite flere sup
me ⁊c. Considera aut̄ hic quātus ⁊ q̄ gloriosus
rex celi ⁊ terre et dñs sabaoth sit iste q̄ sic illudif
regis scemate. vt sic ad ip̄m possis egredi per ad-
mirationis aspectū. Est em̄ immensus ptāte: spe-
ciositate: felicitate: eternitate. Admirare igiṛ maie-
statem annihilari: speciositatem decolorari: felici-
tatem tormentari: eternitatem mori.

I Particula quarta. **Ca. xxxvi**

Actus in montē cal-
uarie incipiūt se lictores dispone-
re ad crucifigendus: cruerē christū
vestibus ⁊ sic de singulis. Cogita
tu diligentissime modum crucifigi-
onis: hora vi crucē primo ererunt ⁊ xp̄s crucē
deinde ascēdit. Et tūc vide quō pendet p̄mo bra-
chio vno fixo ⁊ altero nō: ⁊ cogita xp̄i patiēciam

et modū quo se habuit: aut certe crucē ponentes
p̄mo affixerunt, et deinde erexerūt. et tunc p̄sidera
xp̄m iacentem sup̄ crucē manus pp̄rias extenden
tem et q̄ ita erigit. Respice deinde christū in cru
ce lacrimatē. Sinit in cruce. Orat p̄ crucifixorū
bus. Blasphemat a p̄tereuntibus a phariseis et
latrone. Titulus verissim⁹ et indelebilis scribitur
Jesus nazarenus rex iudeorū. Stat v̄go benedi
cta mater gl̄iosa sub curce xp̄i doloribus plena q̄
vtiq̄ tāto ampliorē habuit dolorē quāto feruen
tiorē amorē. Tandem xp̄s matrē suā Jobāni cōmi
sit: fiūt deinde tenebre p̄ totū mūdū. Clamans p̄
inde hely hely: quāta sua foret pena et q̄ hūanitas
a diuitate q̄damō fuit deserta designauit. Et hoc
p̄pterea q̄ nulla fuit redūctātia viriū sup̄iorū q̄b⁹
fruebat̄ ad vires inferiores q̄bus patiebat̄. igitur
accepto aceto cum iam nil restaret agendum vel
implendum clamans voce magna spiritum emi
sit innuens q̄ q̄ diu voluit vires sibi retinuit et q̄
nullus animam suam a se tolleret et nisi ipse eam
poneret. Vñ precipue Centurio ex hac voce mo
tus dicebat. Vere filius dei erat iste. Et hic consi
dera quali forma christus passus est vt eum stu
deas imitari. Passus est enī sicut verus agnus
liberalissime respectu proximi: seuerissime respec
tu sui: obedientissime respectu patris: prudentis
sime respectu aduersarij. Stude igitur ad haben

dum habitū s̄m effigiem imitatiōis christi scilicet
benignitat̄: seueritatis. hūilitatis et p̄spicuitat̄.

¶ Particula quinta. Ca. xxxvij.

Ossa latronū ⁊ crura
cōfringūtur xp̄i aut̄ os nō p̄minui
tur vt p̄phetia integra seruetur. La
tus eius vnus milituz aperuit. vñ
sanguis ⁊ aqua exiuit. ⁊ sacramen

ta eccl̄ie cōsecrauit. Veluz templi scinditur. Se
pulchra mortuorū aperiunt̄: vt inde in die resur
rectōis cū xp̄o resurgerēt. Hic p̄sidera q̄nta p̄ te
passus ē xp̄s ⁊ ex om̄ibus p̄dicti] mōtem mārthe
ascēdere. i. totā passionē xp̄i ⁊ amaritudinē ⁊ acer
bitatem reuolue. Passus est em̄ xp̄s iniuriā: con
uitia: ludibria: supplicia. Sic ⁊ tu xp̄i passionem
imitādo amplectere p̄ eo oēm passionem plenam
iniurijs conuicijs: ludibrijs ⁊ supplicijs.

¶ Qualiter deuotus in suis ascēsiōi]
b^o passionē xp̄i d̄bet dirigere: vt p̄ timorē ascēdat
per spem proficiat: per caritatem deo inheret et

intellectus illuminetur. Ca. xxxviii
S vero vis scire quō
passio xp̄i ḡnerat dolores ⁊ ita p̄st
cit ī p̄ma ascēsiōe: quō timorē i cutis
⁊ ita iuuat ī p̄mo gradu scēde ascēsi
ōis. si vis scire quō sp̄e eleuat ⁊ caritatē augz in

tellectum illustrat & affectum informat. debes diligenter in xp̄i passione & morte inuestigare & inquirere septē veritatis illuminatōes. quarū cognitio añ xp̄i passiones admodum erat occulta s̄ in passione: velū est scissum & veritas reſerata: vt de his dici possit illd̄ Apoca. Aperta sunt signacula eius septem. Si igitur vis te exercere ad timorē: si vis erigere ad spem respice p̄mū signaculum in christi passiōe reſeratū. Est aut̄ signaculū hoc Deus admirabilis de quo in passiōe ostensus est q̄ ipse sit summa sapientia. qui tā prudenter diabolus decipit. nō aut̄ p̄ infinitā potentiā suā violenter oppressit. Sec̄do ostensus est in passione q̄ ipse sit summa iusticia in quātum quesivit redemptionis precium. Tercio ostensum est q̄ ipse sit summa m̄ia in eo q̄ ipse p̄ nobis tradidit filiū suum vnigenitū. Si ergo vis te exercere ad timorē: q̄d magis timendus q̄ q̄ de⁹ est summa iusticia qui elegit subire mortem potius q̄ iusticia sua relinqueret pctm̄ originale inultum. Si iterum in xp̄i passione vis te exercere ad timorē: spem & caritatē diligētē lege aptum signaculum s̄m q̄ est spiritus intelligibilis qui manifestatus ē p̄ xp̄i passionem esse maxime benignitatis. Et hoc quātus ad angelos qui dñm suū permiserunt crucifigi. Sec̄do manifestatum est q̄ sit criminis dignitatis: & hoc quātū ad hoies p̄ quibus xp̄s fuit crucifig⁹

Tertio manifestatum est quod sit marie crudelitatis
et hoc quantum ad demones qui eum crucifixerunt
Si igitur vis timorem incutere, cogita quod adversarii
tui tam sunt crudeles, quod nec christo domino peccerunt
sed temptaverunt et crucifigi fecerunt. Utique non
peccent tibi: hic temptando, et in futuro si permerue-
ris puniendo. Si vis spem erigere: cogita quod illi
spiritus angelici tamen sint benignitatis, quod libenter ora-
tiones tuas ad celum deferent, et pro te domino suppli-
cabunt. Si vis ad amorem inflamari: cogita quod
christus tantum te reputavit: tamen amavit: ut pro te redi-
mendo voluit crucifigi. Si incipias ascendere a
concupiscentiis, et delectat te peccatis secundum legem
aptum signaculum tertium quod est mundus iste sensi-
bilis. Nam ipse in morte christi probatur esse locus te-
nebrarum, in quo regnat cecitas: quia lucem veram non co-
gnovit. In quo regnat sterilitas: quia christum in-
fructuosum reputavit. Impietas, quia innocen-
tem christum condemnavit. Et ita huiusmodi specula-
tione mens tua auellitur ab amore mundi. Si vero
vis plenius cor tuum forsitan infirmum oblectamen-
tis mundi abstrahere: exerce te in passione christi.
lege aptum signaculum quartum quod est infernus
qui manifestatus est esse pro christi morte plenus
omni egestate, vilitate et paupertate. Quoniam si hec christus
passus est propter peccati delectionem multo magis dam-
nati hec patienter propter iustam operum retributio-

nē. Itē si vis ꝑpunctionē ex timore conficere de
pctis tuis vt ꝑ eā a ꝑcupiscētis libereris: lege si
gnaculū q̄ntū in passiōe reseratū. i. reatū culpabi
lē: qui ex hoc mirabiliter ꝑbatur d̄ eo detestabilis
q̄ ad sui remissionē indigeat tā magno ꝑcio: tam
grāde piaculo: tā difficili medicamēto. Itē si vis
cor tuū ab amore mūdi aliquātulus sepatum sur
sum ꝑ spem erigere. lege signaculus sextū aptū. i.
paradisus desiderabilē: qui ex passione aperit. ꝛ
mōstrat? ē esse loc? plen? gl̄ie leticie ꝛ opulētie: in
eo q̄ x̄ps ꝑꝑt ei? restitutionē fact? est vilis: paup
ꝛ miser. Itē si vis te accēdere ad cordis puritatē
ꝛ ad exercicia v̄tutū. lege aptū signaculū septimū
q̄ d̄ ē v̄tus laudabilis: ꝛ iuenies ī morte x̄pi q̄ sit v̄
t? ꝑciosa speciosa ꝛ fructuosa. ꝑciosa: qz x̄ps añ
voluit ꝑdere vitā tꝑalē q̄ cōtrariari. v̄tuti. specio
sa: qz in cōtumelijs relucebat. fructuosa: qz vn? ꝑ
fectus actus v̄tutis infernum spoliavit. celum
aperuit. perditum restauravit.

De resurrectione dñica. Ca. xxxix
Quarta aut die x̄ps victor

t mortis resurrexit ꝛ nos resurrecturos
monstravit. Si igit̄ christo passo fui
sti ꝑpass? nūc resurgēti cōgaude. cogi
ta d̄note q̄liter aīa x̄pi ad infernū descēdit: q̄d ibi
ēgit ꝛ d̄ gaudio sc̄toꝝ patrū ꝛ tristitia demoioꝝ

Cogita de timore custodiētū. cogita de custodia
angeloz. circa sepulchrū quoz nūc refert vn? so
lus sedere: nūc stare: nūc sup lapidē: nūc in sepul
chro: nūc duo ⁊ hi diuersimode: p qd̄ oñdīc mlti
tudo angeloz circa sepulchrum ⁊ varia visitatio
mulierū. Cogita quō amor ⁊ desiderīū magdale
na ⁊ alias feminas frēq̄nter cogebat currere ⁊ se
pulchrū dñi visitare. Cogita de varijs xp̄i appa
ritionib?. Cogita de dulcib? ei? colloquijs cū di
scipulis. Cogita cur xp̄s in galilea voluit appa
re nisi vt tu debeas d̄ vitijs trāsmigrare. An pas
cha dicit̄ trāst? Sz ⁊ in galilea. i. trāsmigratio
ne ⁊ mutatōe corpm n̄roz. i. in regno celoz xp̄m
videbim? post ḡnalem resurrectionē.

De glōiosa ascensione xp̄i. Ca. xl.

Dest quadraginta di
es resurrectōis ascēdens xp̄s in al
tū captiuā duxit captiuitatem san
ctoz patrū. Meditare de glōiosa
pcessiōe ascēdētū cū xp̄o. Nā sc̄i
seq̄bant̄ angeli venientes obuiabāt. ⁊ tūc inter se
q̄stiones illas formabāt. de q̄bus Esaias. Quis
iste qui ascē. ⁊c. Cogita de tristitia ap̄loz ⁊ gau
dio. Cogita de angelis redeuntibus ⁊ ap̄los cō
solantibus. Disce ⁊ tu ascendere ad xp̄m sed per
ascensiones p̄us dictas vt relinquant̄ hic vitium

quia nullum vitium ascendit cum saluatore vt dicit Augustinus.

De missione spūs sancti. Ca. xli

Inde de celo domi-

nus in linguis igneis misit spiritū sanctū. Vide quō deinceps fuerunt ap̄li cōfortati ⁊ in caritate fundati. Meditare cur spūs sanctus in igne: cur in linguis: ⁊ cur in vtrisque siml

⁊ cur in alijs creaturis apparuit: ⁊ stude pprietas talium rerum in te habere. Cogita affectus ⁊ dona sancti spiritus ⁊ multa similia circa spiritus sancti missionem.

¶ Quod perfecte in hac vita nullum de p̄missis tribus gradibus possimus p̄sumere. Ca. xlii

Stis tribus gradibus

ad puritatē cordis ⁊ caritatē ascendimus. In primo siquidem deum querimus: s; nō inueniemus p̄feruidam videlicet caritatem. In secundo

circumeuntes plateas celestis hierl'm ⁊ in tabernaculo eius offerētes hostiam vociferatiōis magni desiderij: inueniunt nos vigiles qui custodiunt ciuitatem: sancti angeli. scz quos per spem ⁊ desiderium contēplamur. S; nec ē ibi quiescē

dum s; adhuc ascendendum. Paulus ⁱⁿ inquit
 cum ptransissem eos .i. ad tertium gradum ascen
 dissem inueni quez diligit aia mea. Itaq; in pmo
 mudi cōcupiscentia deseritur. In scdo mens su
 perius subleuat. In tertio quiescit in deo quiesca
 Nec tñ putes q; aliquem istorū graduū vsq; ad
 summū vl' pfectū in hac vita possum? ascendere
 Nec em̄ in hac vita possum? om̄es cōcupiscētias
 expurgare. cuz neq; ip̄e Paulus pficere inuenit
 id est pfectionē q̄ est in nō cōcupiscere s̄m Aug.
 S; nec q̄ diu uiuim? possum? oēs affectiōes sur
 sum leuare: quin aliquid remaneat in terra. Cor
 pus quod corrumpitur a g grauat animā: et depri
 mit terrena inhabitatio sensum m̄lta cogitantem.
 S; multominus possum? tam puri et idonei fieri
 vt possum? iugiter deo adherere. Qm̄ q̄ diu sum?
 in corpe pegrinamur a dño. S; isti sunt grad? et
 pfect? q̄bus nra fragilitas ascēsiōes d̄bet dispo
 nere. et successiue q̄ntū poterit pficere ascēdēdo.

¶ De tribus quibus sustentat̄ et pro
 mouetur spiritalis ascensio. scilicet lectione: medi
 tatione et oratione. Ca. xliij

Verū quia nō est hūa
 ne fragilitatis cordis semp̄ insiste
 re ascensionibus et spūalibus affe
 ctionibus et exercitijs: et difficile est

ascendēti nunq̄ descendere nisi habeat in quo fa-
tigatus requiescat: nisi cibum secum habeat quo
sustentetur in via. Ideo sicut superius designatis
tribus descensibus triplicē posuimus discussio-
nem pro ipsorū descensuū pleniori habenda noti-
cia. Ita iam erecta scala ascensionū tria assigne-
mus sustētamenta in quibus requiescere valeas
fatigatus quibus possis te reficere deficientē in
via. Sunt aut̄ tria ista. Lectio: meditatio: oratio.
His tribus innititur et perficitur om̄ne spūale exerci-
tium. Hec sunt quodāmodo cibus in via. Quā sicut de-
dedit corpori panē vinū et c. ad sustentationē suā
ita p̄missa tria cōtulit deus aīe in hac pegrinati-
one p̄ sua refectione: ut dicit Aug⁹. Lectio autem
magis p̄tinet ad primū ascensionis gradū qui in
timore perficitur. Nam lectio p̄m Hugo ad incipi-
entes p̄tinet qui utiq̄ in p̄mo gradu a timore cō-
cipiunt et p̄turiunt sp̄m salutis. Meditatio magis
spectat ad p̄m gradus. i. p̄ficiētes qui iam lectio-
nibus instructi sciūt secus in corde suo deambu-
lare. Oratio vero quāuis ad om̄s spectet ascensus
precipue tamen et proprie ip̄is cōgruit qui in ter-
tio ascensionis gradu incipiūt deo adherere. Est
enī oratio hominis deo adherentis affectio et fa-
miliaris quedam et pia allocutio. Sed videamus
quomodo ista tria nos in ascensionibus premis-
sis promouent et adiuuant et sustentant. si debite

dirigantur & discrete assumantur.

¶ Qualiter sacra lectio adiuvat & sustentat ascendentes: & qualiter sit ad perfectum spiritalem ordinanda & dirigenda. *Ca. xliij*

Licitur timore percussus & compunctio de peccatis: affectu quoque & desiderio ascendendi inflammatus lectionem tibi arripe ad tuum perfectum ita videlicet, ut te semper ad ascendendum admoneat: ad proficiendum hortetur ut quicquid legis ad ascensum puritatis & caritatis tibi proficiat vel vias ascensus per sancta opera & exercitia ostendendo: vel affectum tuum ad ascendendum inflammando, timores incutiendo vel per spem subleuando. Itaque ut quidam ait Christiano presbitero lectio admonitio debet esse non occupatio. Hoc autem facile fiet si secundum doctrinam Augustini, initium cum volueris legere sit timor domini, si videlicet timor intentione & affectum tuum regulet, ut non nisi perfectus gratias spirituales ad cordis puritatem, & sicut ille sanctus Antonius de quo refert Gregorius in. iij. dialogo, non queras scientiam verborum: sed fletum compunctionis inquiras: quatenus per hoc excitata mens tua inardescat, & inima deserens ad celestia bona tendat. Sane ut tibi lectio pro spirituali ascensu sit fructuosa multa sunt tibi attendenda: videlicet quid le

gis: quā legis: quō legis: et ad quid legis. Quid le-
gis. Nō em̄ leges oīa quāuis ēt vtilia qz nō eā pfi-
ciunt ascendenti. Vñ illarū scripturarū lectioni-
bus magis debes incūbere q̄ tuū affectū magis
inflamant ad spūales pfectuz et ascensum q̄ que
in rebus difficilibus et curiosis illumināt intelle-
ctum et acūit curiositatem sicut sunt materie di-
sputabiles. Lectio etiā difficiliū scripturarū non
reficit animū teneriores. s; nōnunq̄ frangit eius
intentionē. Illos autē libros precipue d̄bes lege-
re qui vel instruūt te de moribus: de extirpatione
et natura vitiorū. de exercitijs virtutū et spūali pro-
fectu: vel illos qui in te augent deuotionē et infla-
mant affectuz ad xp̄m et ad celestia. Et si interdū
alios legeris quāuis ex causa statim debes redire
ad materias deuotiōis. Quale em̄ habes cōtinu-
um studiū in scripturis talē tibi formas affectuz
talia sentis: et talia sepe meditaris. Secūdo d̄bes at-
tendere quā legis. Lectio em̄ vt sit fructuosa non
debet ēe ex abrupto et casu fortuito. s; tpe ad hoc
p̄firo. Homo p̄cipue debet diligēter animū ex sa-
cra lectiōe reficere vt habeat vt in suis exercitijs
cū melius nō occurrit: memoria occupet. Itaqz
lectio nō nos retineat in se occupatos: s; vlerius
dirigat ad deuotas meditationes et spirituales
orationes. et ille sua dulcedine et affectiōe dirigāt
vterius in opus et seruet delectabiliter opantes

Tertio debes attendere: quō legis. Sūt em̄ qui li-
bruz ex toto añ pcurrūt anteq̄ incipiant. alij nec
vnū foliū student in p̄ncipio statim: deinde aliud
folium in medio vel in fine ⁊ sic casualiter pcur-
runt. Fastidiētis aut̄ stomachi: vt quidā ait. ē mē-
ta degustare q̄ vbi varia sunt ⁊ diuersa inquinant
nō alūt. Tu v̄o integrū librū tibi elige qui p̄posi-
to cōueniat: mores informet: deuotionez augeat.
quē timore dñi (vt dictū est) p̄cedēte a principio
vsq̄ ad finē cōgrua deuotiōe ⁊ debita reuerentia
debes studere. Quarto debes aduertere ad quid
vel p̄pter quid legis. Et certe principalis inten-
tio tua. sicut in om̄ibus exercitiis debet esse puri-
tas cordis nō vanitas: non tm̄ vt scias: s̄ multo
minus vt sciaris: s̄ vt tibi pficias ⁊ aliis p̄ tuo
modulo. Debes igit̄ vt immediatius lectionē ad
puritatē referas semp̄ aliquid de lectiōe extrabe-
re quod tuo p̄posito cōueniat qđ mēoriam occu-
pet. qđ te ad pficiendū admoneat. vt sis animal
mūdum qđ cōsueuit ruminare. S̄ ad alios fru-
ctus potes in lectione querere: vt sc̄z nūc legēdo
nūc orādo: nūc opando exercitia varies: ⁊ tediū
mentis deuites. ⁊ ita te teneas stabilez. Stude er-
go in om̄ibus que cōsueueris exercere delectatio-
nem aliquā inuenire. Delectatio em̄ seruat opan-
tem in ope. Time in om̄ibus tediū mētis. Et hic
debet tibi esse vn̄ in om̄ibus finis. vt te serues p̄

fenerantē delectabiliter in tuis opationibus et exercitijs. Item ut lectiones immediate dirigas ad puritatē. sepius lectionē oratio interrūpat: ut de lectione formes affectum et de affectu surgas ad orationem. Hec de lectione.

De modo meditando. Ca. xlv

Meditatio vō dicitur cū ea que legisti vel audisti studiosa ruminatiōe in corde tuo diligenter pertractas et per ea affectum tuum circa aliquod certum inflamas vel illuminas intellectum. Itaque ascendens: et iam in spe proficiens frequenter in corde rumina precipue que te ad perfectū iuvant puritatis que timorē incutiunt vel augeant amorē. Ut autē meditationes tue tibi sint fructuose: et ut faciliter assuescas bonis meditationibus: duo debes diligenter considerare. Primum est ut animo tuo de quibusdā utilibus materijs provideas quibus intēsus proficiat et fructuose occupetur. Siquidē ut aiunt sciti anima tua est sic mola quicquid ei imponitur molit si nil imponitur se consumit et vanis et ociosis implicatur. Si autē nil certi vel determinati: ad quod utilioribus non occurrentibus recurras: tibi presigas: necesse est te quibuslibet rebus occurrentibus aditum in te prebere. Facile enim cor tuum quibuslibet occurrentibus, adhe-

ret si non intense alicui sit affirium. Sed et si non
habeas aliquid ad quod recurras sepe pponis
deuote meditare et antequam occurrat vñ mediteris
perit ppositus: voluntas negligitur. et rursus in-
cidis ociosa. Que autē materie tibi sint utiliores
ad meditandū et pficiūt tibi ad ascensum: superius
audiuisti. Sunt em̄ memoria peccatorum tuorum
memoria mortis: extremi iudicij penarū infernali-
um: memoria celestis glie beneficiorū dei et passi-
onis dñice. et si qua h̄mōi. Has etiā meditatiōes
fm̄ tempora poteris variare: illas assumēdo que
tpe cōgruūt et p tpe deuotioni magis deseruiūt vt
tpe quo peragitur v̄l recollitur in ecclesia memo-
ria dñice passiōis tu te ecclesie cōforma meditati-
ones tibi formās amaritudinum et passionū xp̄i.
Sic facito et in alijs festiuitatibus p̄cipuis eccle-
sie vt circa materiā festi versetur tuum exercitium
iuxta consilium beati Hierō. Secundum est q̄ li-
cet homo om̄i tpe om̄i hora p sua fragilitate ni-
ti debet vt aīam suam repleat sanctis meditatiōi-
bus et spūalib⁹ ac deuotis affectōibus. Consilio tñ
b̄ti Hiero. debet sibi ipsi hō aliq̄s horas d̄putare
q̄bus singulari⁹ aīam exerceat scopendo q̄damō
sp̄m et incalefaciēdo ad spūale desiderii. Ad h̄ aut
fm̄ Hiero. marie oueniēs ē hora matutina. Hac
ei hora hō maḡ ē sobri⁹ et ad spūale exercitiū me-
li⁹ disposit⁹ et necdū inuolut⁹ mūdānis tumultib⁹

Hac igitur hora homo debet precipue niti: ut se exerci-
tet in aliqua deuotione quam frequenter homo per to-
tam diem in tali desiderio remanet ad qualem se de
mane exercitauit. Tunc igitur homo summo conami-
ne studeat aliquam deuotionem a domino petere vel per
deuotum exercitium ipse studeat in corde producere
deuotis meditationibus se exercendo et se prepara-
do ad matutinas suas legendas vel cantandas.
Similiter faciat de uespere antequam vadat dormi-
tium. Tunc enim in horrore visionis nocturne: quam solet
sapor ceteros homines occupare: ipse diligentius stu-
deat uenas diuini susurreij percipere orans dominum
post quotidianam examinationem quam tunc facturum est:
ut indulgeat quod male egit. et gratias agat de his quae
laudabiliter adimpleuit. Sed et contra timorem no-
cturnum: tunc acrius per affectus puros: per orationes
deuotas se armabit. Et si sacram scripturas tunc
legeris sit lectio tua precipue de materia aliqua de-
uota: et non de veteris testamenti historia: sicut consu-
lit. b. Benedictus. Quia autem dictum est de meditatio-
nibus: ut certis temporibus singularius exerceantur: id
idem multum expedit in omnibus exercitijs: ut scias
quomodo unumquodque sis arrepturus: et quomodo ad aliud te
uersurus ut habeas tempora orandi: tempora legendi ut omnia
fiant ordinate. In Augustino. Optima est gubernatio
ut omnia suis temporibus distributa gerantur ex ordi-
ne: ne animum humanum turbulentis implicationibus

hinc Inuoluta pturbent.

De oratione et modo orandi. Ca. xlvj

Ratione vero quocumque

Quocumque pergis: ubicumque fueris: in domo
in agro ipsam tecum sume: ad ipsam
semper habe refugium et recursum. De
bes autem circa orationem quattuor at
tendere. Primo de affectu orationis: quale videlicet
orandi debes affectum induere et quale modum ora
di assumere. Secundo quales orationes breues an
plixas debes legere. Tertio pro quibus debes ora
re. Quarto quomodo te habebis in oratione et de atten
tione mentis in oratione. De primo igitur scias quod
vigor orationis et virtus surgit ex affectu oratio
nis. Magis enim audit deus desiderium cordis quam
clamorem oris. Ideo semper affectum aliquem et desi
derium tibi assumes et indues secundum modum exercitij
vel meditationum quibus pro tempore occuparis ut semper
oratio tua procedat de radice cordis non tantum ex labijs
oris procedat semper vel ex affectu timoris: meroris:
dilectionis: admirationis: congratulationis etc. Unde
breuiter ut modum habeas secundum predicta. Si te in pri
ma examinatione discussieris et inueneris peccata tua
multiplicata super numerum arene maris: forma in
te affectum humilitatis vel meroris: et assume perso
nam serui qui dominum suum offendit et ex tali affectu

forma orationē dicens. Scdm multitudinē misera-
tionē tuā dle iniquitatē meā. Si in scda ⁊ ter-
tia examiatōe te discutiens inueneris cor tuū re-
pletū malis cōcupiscentiis ⁊ vitiosis desideriis
forma iterū affectū hūilitatis ⁊ assume psonam
infirmit aduocantis medicū ⁊ dic. Sana dñe ani-
mā meā quia peccauit tibi. Itē nō est sanitas in
carne mea: a facie ire tue. non est pax ossib⁹ meis.
Quā iniquitates mee supgressē sunt caput meū ⁊c.
Si te in scdo ascensu in timore p meditationes
mortis: vel iudiciū vel inferni exercueris assume
affectū timoris ⁊ assume psonā rei astantes corā
iudice cum timore ⁊ tremore quasi iam cōuictus
ptra quē de iure pferenda est sentētia ⁊ dic. Noli
me cōdemnare. Nō intres in iudiciū cū seruo tuo
⁊c. Vel dñe ne in furore ⁊c. Si autē in spe te exer-
ces p memoriā regni celoz. assume affectus amo-
ris ⁊ ora ex seruore cordis dicens. Unas peti a
dño hāc reqrā vt in habitē in domo dñi. Itē quē
admodū dñs desiderat ceru⁹ ad fōtes aq̄: ita dñs desiderat
aia mea ad te de⁹ ⁊ sic d alijs affectōib⁹ quos ex
istis formare poteris ⁊ assumere debes sicut ex
exercitiū tuū erigit ⁊ meditatio tua requirit. De
scdo debes scire qd aliqs formare debes oratōes
pluriores: aliqs breues. Pluriores dicim⁹ ho-
ras canonicas vl̄ aliasilia scz ad q̄ alitū de obliga-
ris vl̄ volūtarie assumis. ⁊ an̄ has oratōes semp

debes facere quod admonet ppheta dicēs. Sco-
pebam spm̄ me. zc. donec incalēscat spūs tuus ex
deuota meditatiōe z affectu z desiderio vel ex ti-
more/merore vl' amore zc. Et hoc p̄sertim añ ma-
tutinas z vesp̄ras: assumendo meditationes: de
extremo iudicio d̄ peccatis tuis: de hora mortis
de penis inferni: de beneficijs dei: de passiōe xp̄i
fm̄ q̄ tunc ibi cōuenit. Alie aut̄ sunt oratiōes bre-
ues quas beat⁹ Ang⁹. iaculatorias vocat in ep̄-
stola ad R̄robā. Et has sicut sancti patres con-
sueuerūt debemus cōtinue in p̄mptu habere. sem-
per ignitis desiderijs emittere formādo de lectio-
ne affectum z dicamus. Declaratio s̄monū tuoz
det intellectum zc. Similiter oratio interrūpat me-
ditatiōē: interrūpat opationē. Sed hic nō oportet
tantā fieri mētis p̄paratiōē: sufficit em̄ ex me-
ditatiōe deuota iam p̄ntu: mentes aliqualiter ad
dñm eleuare. Pro tertio vero scias q̄ q̄uis cor-
poris necessaria etiā sint a deo petenda m̄lto am-
plius z sepius debemus orare pro diuina gratia
pro remissione peccatorum pro adeptiōe regnū
celoz: p̄ expurgatione vitioz z acquisitione vir-
tutuz. Marie aut̄ z q̄i semp̄ añ oculos versetur id
vitiū p̄tra qd̄ p̄ncipali⁹ pugnam⁹ sic infra dicet.
p̄ cui⁹ extinctiōe ignitis debem⁹ orare desiderijs.
Sed z debes orare non solū p̄ teip̄o sed exemplo
vniuersalis eccl̄ie debes interdū orare p̄ defun-

etis in purgatorio p̄ amicis tuis si tēptati: si tri-
bulati: si infirmi: si peregrinātes. De quarto scias
q̄ in brevioribus orōnibus quas utiq; habebis
creberrimas magis expedit ut ex affectu p̄cepto
v̄l meditatiōe formata: ita te habeas in oratiōe q̄
deo p̄nte colloq̄reris petēs ab illo gratiā aliquā
v̄l tēptationū liberationē formās te ex te v̄ba fm̄
tuū affectum v̄l assumēs v̄ba ad illum affectum
deservientia iam cōposita ⁊ formata. Sed hunc
moduz in pluriorib; orationib; difficilius ⁊ gra-
ue maxime capiti est cōtinuare. ⁊ ergo oportet ut
duote attēdas qđ legas ⁊ inde moderate formes
affectum ⁊ deuotionē ex sensu in oratiōe: custodi-
ens cor tuū ab euagatiōe. Interdū cum te in ora-
tione cōscia v̄rget: ⁊ xp̄m fiducialiter timore p̄cus-
sus adorare formidas: fm̄ cōsiliū b̄i Job. con-
uertere ad aliquē sc̄tōr ⁊ dēp̄care euz ut oret p̄ te
qđ genus orandi dicit̄ postulatio. Clama: Sc̄tā
maria ora p̄ me ⁊c. S; ⁊ pro brevibus ⁊ magnis
oratiōibus habe t̄pa cōstituta. Breues aut̄ ora-
tiones maxime d̄bes arripere qm̄ te temptatio cō-
prehendit ne te deiciat. Qm̄ eribis domū ut dñs
custodiat introitum tuū ⁊c. sic sancti patres con-
sueverūt fm̄ Hiero. Item quotiens tibi peccatū
innotescit siue p̄ admonitiōē alterius vel tui ex-
aminationem. ⁊ sic de alijs.

Incipit ascensio tertia qua debet

lando vitia ascendimus de virtute in virtutem et vi-
res anime destitutas rursus reformamus precipue
de duobus que impediunt ascendentes ascensu
spirituali.

Ca. xlvij

Ene cor hoīs altum

ppheta describit ad cuius summita-
tem vel summū apicem non nisi tot
ascensionibus puenitur. Nec mirum
tū si altus dicit ipm cū superior ei
portio si bene esset ordinata immediate deū attinge-
ret et ei soli subesset: ita vt si in superiori parte mē-
tis tue stares adō alte respiceres vt ipm deū cer-
nere posses. Quis nō p essentiaz ppter tuā inido-
neitatem vel oculoꝝ adhuc impuritatem et infirmi-
tatem. Igit altus mōs est hūana mens ad quem
ascensiones in corde disponim⁹. Sed vtinā labor
esset soluz mō ex altitudine ascensus et multitudi-
ne graduū ascensionū essetq; alias via tua ab ho-
stibus essetq; plana et directa ad ambulanduz in
ea. Sed nūc hec duo plurimū impediunt et retra-
hant ab ascensu videlicet multitudo hostiū ascē-
sum ipsum obsidentium. et ignorātia viarum. Si
quidem ipsa via q̄ ducit ad vitā arcta est a dextris
et a sinistris ab inimicis circumclusa: qui ascenden-
tes p̄ eam mittētes sagittas ignitas grauitē vul-
nerant. Ipsi em̄ hostes viā obsidentes: intendūt

arcum vt sagittent tendētem ad cor immaculatū
z cordis puritatem. Vincula etiā. i. rerū inferiorū
affectiones ad pedes p̄iciūt vt ita laqueis suis
vel infra trabāt: seu a dextris vel sinistris a via re
gia precipitent: ita vt videas mille cadētes a fini
stris vie hui⁹: decem v̄o milia a dextris eius. Un̄
z ip̄i inimici simul narrauerūt vt abscōderent la
queos atq; adeo occultauerūt vt dicerēt quis vt
debit eos: Sed z via ip̄a m̄ta habet diuerticula
Sunt em̄ circūquaq; a dextris z a sinistris iuxta
viam m̄te semite que vident̄ bone. sed nouissima
earum ducunt ad inferos. Sed z inimici magis
nitunt̄ sepe decipere viarum seductione q̄ oppri
mere violenta temptatione. Induūt em̄ ip̄a vitia
frequēter splendore z doctore virtutis z iungunt
se ascendentibus quasi aliunde z non de parte ad
uersariorū venientes. quemadmoduz gabaonite
populum dei deceperunt.

¶ Qualit̄ vitia vires aīe occupant z
impediunt spiritualiter ascendētem. La: xlviii

Sicut autē superius
dixim⁹ vires z potentie aīe cōcupi
scibilis irascibilis. z aīe affectōes q̄
a deo homī fuerūt date: vt quotiēs
ip̄e hō supra vellez ascēdere v̄ infra
descēdere p̄dctē em̄ vires vt supra ascēdentem z

infra descendentē sine labore ⁊ sine timore inimico
rū dberēt deducere cū q̄ete. In casu at̄ p̄mi hoīs
ip̄e vires d̄stitute fetē sunt p̄trarie ⁊ castrametati
sunt ibi inimici n̄rī. Supbia etenim vitioꝝ regina
⁊ sane p̄mo geita ip̄a nūc in h̄az viriū arce h̄itat
⁊ loco superiori: ⁊ in reliquis affectiōibus ⁊ po
tentijs ⁊ appetitib⁹ iuxta viā q̄ te oportet ascēde
re cōstitut⁹. septē duces. i. septē vitia capitalia di
sposuit ad viā custodiendā qui calcaneum obser
uant ascēdentis. Itaq̄ sicut ex sup̄ius dictis ap
paruit qm̄ via graduū directa est p̄ castra cōcupi
scibilis ⁊ irascibilis ⁊c. que sunt ab inimicis pro
pter lapsum p̄mi hoīs quodāmo possessa. vide
licet gula luxuria ⁊c. Ideo oportet te successiue
contra vitia ista que in p̄missis viribus commo
rantur p̄elium arripere. atq̄ cōtra cōcupiscenti
as ex p̄mo descēsu in nobis surgentes continue
p̄eliari. Et ita tertia ascensio cuius gradus nūc
disponimus quodāmo ordinatur cōtra p̄mū de
scensum in Adam. Non est autem ista ascensio su
pra p̄missas ascēiones altior. sed collateralis
vel certe vna ⁊ eadem est ascensio cum p̄missis
diuersis respectibus ⁊ modis varijs exercitandi
Ipsa est autem p̄iores ascensionēs promouens
et adiuvans rectificans ⁊ preparans. sine qua
nullus potest in p̄missis ascensionibus am
bulare.

De quibusdam vitiis deserentibus
et se ad alia spiritualia conferentibus et de origi-
ne affectionis. Ca. xlii

Nonnulli et directam viam civitatis habitaculi non inveniunt, qui dimissis in se vitiis regnantibus ceperunt per magnas devotiones et alta et ardua exercitia spiritualia ascendere. Nam qua hora non putabant hostium insidiis et venatorum laqueis supplantati sunt seroque sunt experti quod non est tutum cohabitare serpentibus concupiscentiarum et motibus habituationis vitiorum. Siquidem ut ait Grego. Nonnulli ordinem certaminis ignorantes edomare gulam negligunt et iam ad spiritualia consurgunt et multa sepe quam magne sunt fortitudinis faciunt. et tamen postmodum per carnis illecebram omnem quod fortiter egerunt perdunt. et dum venter non restringitur per carnis concupiscentiam simul cuncte virtutes obruntur. Et eodem modo descendendum de aliis vitiis. Hec est autem tutissima via: in hoc securissima devotio: dulcissima et pura effectio: cum videlicet in ordinatis affectionibus ab anima repulsis delectamur actibus virtutum interiorum. hoc enim est vere in domino delectari in caritate, scilicet castitate et humilitate. Alie vero interdum devotiones possunt esse deceptorie. Sane ut

sup hoc quantum ad pñs sufficit habeat aliqua
diferetio. Sciendum q̄ deuotio in pposito dicit̄
dulcis quedā affectio v̄l inclinatio affectuosa ad
bonū: v̄l incitatio q̄dam dulciter trabēs affectus
Talis aut̄ delectatio: v̄l affectio potest esse duplex
v̄l dupliciter oriri sic ad ppositū sufficit. Nam ē
interdum talis affectio subito veniens ⁊ cito trā
siens q̄ uis nōnunq̄ uehemēter ꝑcutiens. Et ista
videt̄ oriri ex desiderio alicui⁹ appetibil̄ v̄l ama
bilis v̄bi gr̄a. Cum hoī aliqd̄ delectabile p̄ponit̄
siue ab extra ꝑ auditum siue ab intra ꝑ suggestus
statim affectio amoris ad hoc hortat̄ que deinde
sequit̄ motus ad ꝑsequēdum ⁊ dicit̄ desiderium.
v̄l fuga ad repellēdū. ⁊ dicit̄ odiū. Et isto mō se
pe incipiētes hñt deuotionē ad bonū. vel odiū de
malo ⁊ dulces inclinationē saluo dono dei. qd̄ de
sup frequēter infunditur: imo v̄o hoc mō sepe ho
mines sceleratissimi ⁊ in peccatis mortalibus cri
stentes habent tales affectiones: maxime autem
mulieres ⁊ homines molles. leuiter s̄m appetitū
mobiles ⁊ s̄m desiderium agitabiles. frequenter
em̄ tales cum audiūt de regno celozū cōmouent̄
desiderio cupiētes dissolui ⁊ esse cuz xp̄o. Sed ⁊
vana gloria sepe uehemens desiderium ingerit
dulce ⁊ quasi melle intoricato linitum. Hoc mō
afficiuntur homies v̄ni audiētes legi de aliquo
forti p̄liatori ad que ꝑpter fortitudinem auditas

amor eorum fuit inclinatus. Unde cum tale postea audiunt victum vel occisum misericordia commouetur. et nonnumquam vanissime lacrimatur. Et multi sic de facili concipiunt interdum momentaneum et subitaneum ad aliquid bonum affectum ita de facili ad mundum vel ad carnem gulam vel luxuriam redeunt. Unde multi homines decepti sunt quorundam tales affectiones quae magnas deuotiones multifarie extollentes. Verum est et si homini affectus fuerit circa gloriosam carnem christi nequaquam in eo meritum caritatis vel de deuotionis consistere arbitrandum est. sed in tantum esse utile et arripiendum quantum inordinatas affectiones et passiones vitiosas per ipsum extirpamus vel extinguimus ut supra etiam fuit tactum. Nec tamen talis affectus respiciendus est: sed tenendus et in ammiculum caritatis et contra vitiosas affectiones in adiutorium est assumendus sed meritum caritatis et de deuotionis in eo non est collocandum vel ponendus. Unde Hugo in libro de amore. Nec putes quod secundum momentaneos affectus dei estimandus sit amor sed potius secundum continuam humane voluntatis qualitates. Multi autem hic decipiuntur meritum et perfectionem in hac dilectione vel inclinatione affectuosa requirentes. Sed ut ex dicta origine et causa considerare poteris affectuosa dilectio vel talis dulcis inclinatio etiam circa carnem christi vel quecumque huiusmodi interdum plus afficit. minus diligentem et minus perfectiorem. Non enim tantum diligit quisque quantum hanc

dilectionem sentit. et quantum sibi in illo statu di-
ligere videtur. sed quantum in virtutibus in humi-
litate videlicet et patientia aliisque virtutibus et ca-
ritate fuerit fundatus. et in seruandis mandatis
fidelis habetur. Talis autem dulcis affectus in deus
etiam interdum carnalis est. et fallax et humanita-
tis potius quam gratie: cordis quam spiritus: sensuali-
tatis quam rationis: ita ut magis ascendat ad minus
bonum: et minus ad malum: et ad id quod sapit am-
plius. quam ad id quod expedit. Est autem alia deuotio
cum iam verbi gratia. post longa certamina. post
multa exercitia diuina cooperante gratia: iam ipsa vitia
imperio rationis subegit: indutus quodammodo natu-
rali affectu bonis dulciter in eis delectans et requie-
scens. Hec non est transitoria: sed quodammodo medullis
aie infusa. et per habitus virtutum in aia radi-
cata: semper prompta ad dei beneplacita ad imple-
nda. siue ad quilibet agenda. siue sufferenda si hoc fit
cum dulci affectu et delectatione. Ipsa est vera deuotio
et voluntas continua et permanens qualitas: penes
quam amor debet estimari. Quantum vitia extinguis
quantum in virtutibus proficis: tamen in hac deuotione
crescis nisi a deo tibi dispensatorie subtrahatur.

De tribus necessarijs his qui vo-
lunt legitime contra vitia preliari: videlicet stre-
nuitate: seueritate: et benignitate.

Ca. I

h ij

Itaque noli teipm de-
cipere: noli putare q̄ poteris ascen-
dere nisi vitia studueris extirpare.
¶ Quia aut̄ nō inuenies in te bonū. i. in
carne tua: sed ip̄a vitia in te castra
metata sunt contra te incōcupiscibili & irascibili
& sola volūtas tua tecū est. Nā velle adiacet tibi
ideo ipsam voluntatē necesse est armari p̄tra oīa
h̄mōi genera vitioꝝ. Oportet aut̄ q̄ sit armata a
dextris & a sinistris. Sint igit̄ hec eius arma stre-
nuitas: seueritas benignitas. Diffinitur autē stre-
nuitas s̄m Bonauēturā q̄daz vigor animi exu-
tians omnē negligentīā, & disponēs aīam ad fa-
ciendā opa bona: vigilanter, cōfidenter & elegant̄
Seueritas est q̄dam vigor animi restringēs oēm
cōcupiscentiā & habitās aīam ac feruētē red-
dens eaz ad amorē asperitat̄: paupertatis & vilita-
tis. Benignitas autē est q̄daz dulcor animi exclu-
dens oēm neq̄tiam, & habitās aīam ad beniuo-
lentiā: tollerātiā & internā leticiā. Nec tria sint
tibi arma: vt sc̄z sis strenu⁹ abijciēdo negligentiaz
& ad opus etiā durum & arduū strenu⁹ ad incipi-
endū. Deinde seuerus, vt cum iam pugnā p̄tra
vicia arripueris & eoz fortitudinē in te p̄ experie-
tiam sentis: quā aliter vir sentire potes. noli cede-
re: noli fugam arripere: sed inceptū viriliter p̄scq̄

re: seuerissime concupiscentias insequere, vsq; ad
internitionē, vsq; dū deficiāt. Sis tertio benignus
vt cū frequēter vulnera suscipis ⁊ sepe dēceris
noli cadere in omni animi pturbationē, in malā trī
sticiā: in deiectionē: in desperationē. Hec tria ar
ma si habueris nō sit tibi cura q̄ pius sit nume
rus tuorū cōtra tot cateruas vitiorū. Ecce em̄ est
victoria: ⁊ eque difficile est dño vincere in mltis
⁊ in paucis. Attēde Jonatan filium Saulis cū
suo armigero dūtarat plurimos occidētē. Iu
dam machabeum, Jonatban ⁊ Symonē fratres
Bedeonē aliosq; p̄les milites strenuos non in se
sed in dño sperātes cū paucis mltos occidentes.
¶ Q̄ in spiritualibus exercitijs pro
ficiēti sit expediens: vel necessarium habere du
ctorem virum spiritualem. Ca. ij

Sed q̄ vt audisti cir
ca p̄missas ascēsiōes sunt viemltre:
⁊ inter ip̄as ea q̄ ducit ad vitā diffi
culter agnoscitur, noli sine ductore
ascendere: noli sine ductore incede
re qui ⁊ viā nouerit, ⁊ astutias hostium nō igno
ret. Solet deus hominē p̄ hoies frequēter instru
ere: ⁊ ad rectas ascensionē ⁊ veras vias admo
nere. Ne illi qui sibi cōfidit ⁊ solus sine ductore
incedit, Nam leuiter incidit in venatorū laqueos

Taq̄ noli teip̄m de-
cipere: noli putare q̄ poteris ascen-
dere nisi vitia studueris extirpare.
Q̄ aut̄ nō inuenies in te bonū. i. in
carne tua: sed ip̄a vitia in te castra
metata sunt contra te incōcupiscibili & irascibili
& sola volūtas tua tecū est. Nā velle adiacet tibi
ideo ipsam voluntatē necesse est armari p̄tra oīa
h̄mōi genera vitioꝝ. Op̄ ortet aut̄ q̄ sit armata a
dextris & a sinistris. Sint igit̄ hec eius arma stre-
nuitas: seueritas benignitas. Diffinitur autē stre-
nuitas s̄m Bonauēturā q̄daz vigor animi exu-
tians omnē negligentiā. & disponēs aīam ad fa-
ciendā opa bona: vigilanter. cōfidenter & elegant̄
Seueritas est q̄dam vigor animi restringēs oēm
cōcupiscentiā & habitās aīam ac feruētē red-
dens eaz ad amorē asperitat̄: paupertatis & vilita-
tis. Benignitas aut̄ est q̄daz dulcor animi exclu-
dens oēm neq̄tiam. & habitās aīam ad beniuo-
lentiā: tollerātiā & internā leticiā. Hec tria sint
tibi arma. vt sc̄z sis strenu⁹ abijciēdo negligentiaꝝ
& ad opus etiā durum & arduū strenu⁹ ad incipi-
endū. Deinde seuerus. vt cum iam pugnā p̄tra
vitta arripueris & eoz fortitudinē in te p̄ experie-
tiam sentis: quā aliter vir sentire potes. noli cede-
re: noli fugam arripere: sed inceptū viriliter p̄scq̄

re: seuerissime concupiscentias insequere, vsq; ad
internitionē, vsq; dū deficiāt. Sis tertio benignus
vt cū frequēter vulnera suscipis ⁊ sepe deiceris
noli cadere in omni animi perturbationē, in malā tri-
sticiā: in deiectionē: in desperationē. Hec tria ar-
ma si habueris nō sit tibi cura q̄ puus sit nume-
rus tuorū cōtra tot cateruas vitiorū. Ex celo em̄ est
victoria: ⁊ eque difficile est dño vincere in multis
⁊ in paucis. Attēde Jonatan filium Saulis cū
suo armigero dūtarat plurimos occidētē. Ju-
dam machabeum, Jonatban ⁊ Symonē fratres
Bedeonē aliosq; p̄les milites strenuos non in se
sed in dño sperātes cū paucis multos occidentes.
¶ Q̄ in spiritualibus exercitijs pro-
ficiēti sit expediens: vel necessarium habere du-
ctorem virum spiritualem. Ca. l.j

Sed q̄ vt audisti cir-
ca p̄missas ascēsiōes sunt viem̄te:
⁊ inter ip̄as ea q̄ ducit ad vitā diffi-
culter agnoscitur, noli sine ductore
ascendere: noli sine ductore incede-
re qui ⁊ viā nouerit, ⁊ astutias hostium nō igno-
ret. Solet deus hominē p̄ hoies frequēter instru-
ere: ⁊ ad rectas ascensionē ⁊ veras vias admo-
nere. Ne illi qui sibi cōfidit ⁊ solus sine ductore
incedit, Nam leuiter incidit in venatorū laqueos

et cum inciderit non habet sublevantem. Igitur
ad nostrā hūiliationē vult vt ductores sequamur
Sic em̄ totū pplm̄ israeliticū p̄ Moysen ducto-
rem: induit ad terrā p̄missionis: cui⁹ consilio po-
pulus oīa faciebat: cui⁹ monitioni acquiescebat
Sic loth de sodomis nō per seipm̄. s; p̄ ductorē
sc; angelicū coactur exire. ⁊ ascensum mōtis ascē-
dere. Sic xp̄s Cornelū p̄ se nō instruit: s; ad pe-
trum instruendum destinavit. Sic Paulū direx-
it ad Ananiā. Et hoc est quod ait ille deuot⁹ eu-
nuchus legens in curru Esaias. Quō ait possuz
intelligere: nisi aliq̄s me docuerit: ⁊ in nūmera ta-
lia reperis in scripturis. Igit̄ cū ascēiones in cor-
de disponis celū ascēsurus. ductorē tibi elige ho-
minē sp̄ūalem: cui⁹ eruditōe cui⁹ monitiōe ⁊ cra-
minatiōe om̄ia tua exercitia p̄ficere studeas ⁊ ad
implere. Hec est doctrina tutissima ⁊ sanctorum
patrum sententia antiquitus approbata.

Q pugnās p̄tra octo vitia capita-
lia q̄damō pugnat p̄ oēs inordinatas affectōs. c. liij

Si si arma arripui-
sti. si ductorē qui te p̄cedat cōsulen-
do ⁊ dirigendo inuenisti. t̄ps est vt
preliuz aggrediaris. Itaq; pugnā-
dum tibi est p̄tra oēs inordinatas
affectiones que maxime surgunt ex viriuz anime

destitutione per primū tūz descensum a iusticia
originali. Quāuis autē vitiose affectiones anime
sunt plurime ab ascensu te retrahentes. verū vna
est regina ⁊ septē duces: vnde omēs alie vitiose
passiones oriūtur quibus deuictis ⁊ in locis ea-
rum, cōtrarijs virtutibus introductis: omīa inor-
dinata desideria conquiescunt. ⁊ p certamen con-
tra illa octo quodā mō vires restituūtur: dū earū
noxie motōes freno rōnis moderātur. Sunt autē
hec octo vitia que interdū dicuntur principalia
quasi hūcipes alioꝝ vitioꝝ: interdū capitalia eo
q̄ deratione eoz sit vt alia vitia ex ipis oriantur
Illa vero vitia de quozū ratiōe est vt ex ipis pro-
cedant: filie eozum dicūtur. Interdum vero dicū-
tur mortalia in quāium morte culpe occidūt ⁊ a
vita gratie separāt ⁊ a deo qui est vera vita. Nō
tū hec octo semp sunt mortalia: nec etiā ex genere
suo. Sūt autē hec octa supbia: vana glia: accidia:
inuidia: ira: phylargyria: luxuria: gula.

De modo pugnandi contra vitia
⁊ q̄ homo non debet contra omīa simul. sed con-
tra vnū pncipale decertare. Ca. liij

Non autē debes cōtra
oīa ista simul pugnare sicut nec po-
tes pmissas ascēsoes siml ascēdere
nō in vno āno ait dñs. eiciā eos a

h. liij

faciet tua. sed paulatim ne terra redigat in solitu-
dinem. Igitur iuxta traditōes scōꝝ patrū hunc
ordinem seruabis certamen ꝑtra hec vitia ingres-
surus. Primo vt añ oīa teipm diligenter discuti-
ens fm formā examinandī prius traditā Inqras
qualia vitia in te lateāt vl̄ pateāt. deinde que sint
in te vitia magis fortia. ⁊ magis te infestantia.
Deinde que remedia sint contra singula vitia effi-
catiora. Quo facto ꝑtra vnū vitium plūm arri-
pies qđ est tibi ꝑceteris magis infestum. Igitur
cōtra illud vnū principale certamē arripe expur-
gatōē illius totis viribus insiste: oēs laborē ⁊ sol-
licitudinē ꝑncipaliter rectorque ad illud expur-
gādum ꝑtra illud iugiter deū imploꝝa: illud tibi
in oratiōe versetur semp añ oculos: ꝑ illius extin-
ctione lacrymas indefinenter funde: gemitus et
suspiria ad eum deuote emitte. Nec tñ ita tibi cō-
tra vnū illud pugnandum est vt cetera vitia nō
impugnes. sed ita contra vnū principaliter pu-
gnabis. vt generalem tñ ꝑtra oīa vitia habes
solicitudinē ⁊ horrorem. Quinimo quātū cōtra
vnū magis strenue ⁊ sapienter certaueris tanto
plus generaliter oīa vitia horrebis. Scire etiā
tibi ꝑuenit qđ sicut in naturalibus ex diuersa cō-
mirtiōe quattuor humoꝝ sanguinis: videlicet co-
lere fleugmat] ⁊ melancolie diuerse causant̄ com-
plexiones naturales. Ita in diuersis hoībus fm

interiorem hominem ex diuersa commixtione affectuum et
ex corruptioe virium per fomitem secundum naturalia sunt
diuersae dispositiones morales siue inclinationes ad
mores et varie dispositiones vitiose vel etiam virtuo
se. Hinc est quod unus magis inclinatur ad luxurias al
ter magis ad iracundiam. Et frequenter homo habet
vnam quaedam inclinationem: quasi vnam massam qua
dam, unde cetera vitia quasi oriantur vel maior pars: quam
forsitan non absurde dici possit moralis completio.
Siquidem unus est tristis: alter propter plenus: tertius
impletus: quartus scrupulosus: quintus querulosus:
sextus in suis exercitiis afflictus: septimus occu
patus. Et haec omnia ut videtur ex quadam interiori
indispositione vel anime vel organorum pueniunt et sunt
melancolicis non dissimiles suo modo. Alius autem est
letus vagus hilaris et dissolutus etc. Debet autem
vnusquisque status suum interiorem modum prius ha
bito diligenter inquirere: et secundum hoc ascensiones vir
tutum in corde disponere et vitiorum remedia in suo
exercitio ordinare et super illam suam inclinationem vit
tiosam habere suspectam: et omnibus modis iur
ta rationis imperium refrenare. Quis autem illud vnum
vitium de quo superius fuit dictum: adeo per deuo
tum exercitium et virile prolium debilitaueris ut ra
tioni obediens contradicere non presumat: sed si quando se
erexerit. statim rationis imperio sine prolio refrenetur
tunc aliud vitium simili diligentia debes inquirere

quod te plus infestat: et contra illud non consimili
preliari. Noli tamen putare quod aliquod vitium
adeo in te radicitus possis euellere: ut non sit opus
amorem saltem generali sollicitudine et horrore contra
ipsum debellare. Item ut ait Ber. Vitia semel pu-
tata repullulant et effugata redeunt et reaccenduntur
extincta et sopita denno excitantur.

¶ Quod in diuersitate nature vitio-
rum diuersimode sit contra ea decertandum et in quo
consistit illa diuersitas vitiorum. *Ca. liiij*

Ad huc autem de modo
preliandi contra vitia scire expedit
quod contra predicta octo vitia et ab eis
precedentia non sit eodem modo preliandum
sed sicut diuersa est natura vitiorum
ita et varia sunt contra ea prelia arripienda. Siquis
de carnalia vitia melius vincit fugiendo omnem occasi-
onem et materiam tibi de ipsis subtrahendo. Spiritualia
vero melius expugnas occasiones quibus ipsa irritantur
et contraria fieri habendo et fortiter resistendo. Secundo
considera adhuc aliam diuersitatem et variam naturam vi-
tiorum. Sunt etenim quedam vitia que semper ex alijs oriun-
tur et sine alio vitio per se non veniunt quale vitium est
inuidia. et tunc non tam contra illud vitium quam contra ipsum
vnum habes originem debes preliare. Tertio aduerte aliam
vitiorum diuersitatem et naturam temptationum. Nam sunt

quedā vitia que apte ad malum trahūt: ⁊ suo im-
petu volunt aīam opprimere. sicut est luxuria vel
iracundia. ⁊ his debes resistere cū labore ⁊ dolo-
re. Sunt alia que suo impetu nō impellunt sed se-
ducendo fallūt ⁊ talia sunt sepius etiā p̄tra appe-
titum. sicut temptatio de excessu vigiliarū: ieiunio-
rū ⁊ h̄mōi. Et hic nō tā opus est fortitudine q̄ di-
scretione. Vñ fm̄ Bern̄. nouisse in hac pte est vic-
cisse ⁊ credere est vincere. Sunt autē adhuc alia
vitia que p̄ter suo impetu impellūt ⁊ bonitatis
apparitiōe: sicut est (verbi gratia) affectus inor-
dinatus ad p̄dicandum: qui seducit sub pallio ze-
li animarū. impellit appetitu laudis ⁊ impetu re-
putatiōis. Et Hec est periculissima temptatio.
Vñ hic p̄mo opus est scire ⁊ credere esse tēpta-
tionē: nec tñ scire vel sciuisse ē vicisse: s; ⁊ op⁹ est
eius impetum laboribus ⁊ exercitijs refrenare.

¶ Q̄ tres sunt ascensus p̄tra vnū qd̄
q̄ vitii. i. tres p̄fectus ad oppositā virtutē. ca. lv

His igitur ad cautelā
tuam de vitiorum certamine in ge-
nerali p̄missis. nunc ad vitiorū
singulorū certamina singularia de-
scendamus. Prius tñ scire debes
q̄ contra quodlibet vitii qd̄ arripis debellādus
ascēsiōes in corde d̄bes disponeret quosdā p̄se-

etuum gradus. ut scias quantum ad virtutē ipsam
ascēdis v^l descēdis ad ipm vitium. Igit^r cōtra quōli
bet vitium tres potes distinguere gradus. quo
rum primus est incipientium et p^tinet ad primum
gradū ascensionis ad cordis puritatem q̄ est in tī
more. Secundus est p^ficientium et p^tinet ad scdum
gradum scdē ascensionis q̄ in spe agit. Terti^o gra
dus est p^fectorum et p^tinet ad vltimū gradum ascē
sionis ad puritatem.

**¶ De ascensionibus contra primum
vitium quod est gula.** Ca. lvi

Primum autem certa
mē est cōtra vitium gule. Inde p^mo
diabolus primū hominē temptauit
et supauit. inde p^m hominē primo
temptauit. et succubuit. Itē hoc vi
tium est situm quasi in finibus nature. Si igitur
ipm nō potuim⁹ supare. quō spūalia superemus
extra fines n^{ros} carnalis nature nos ipugnātia
Cōtra istud vitium ascēdim⁹ p^r virtutē sobrietatis p^r
quā ascensiones in corde disponimus contra gu
lam debellandam. Sobrietas autē virtus dicitur
qua corpis alimēta cū recto moderamēte admittū
tur. Triplicē autē gradum v^l ascensum cōtra vitium
gule debes in corde disponere. ut possis gule ap
petitum refrenare. et quantum ad hoc vim concu

piscibilem reformare. Primus ascensus contra
gulam. i. primus gradus virtutis sobrietatis est
patienter ferre cū non potest haberi cibus vlt po-
tus delectabilis. ⁊ nō tristari cū non habentur
interdum desiderata ad libitum. Sed in hoc gra-
du gulosus multa patitur certamina et gule tela.
Unde opus habet vt hic aliq̄ diu stās p̄lietur et
gulam superet. Scias ergo q̄ natura gule est vt
causet in concupiscibili inordinatum appetitum
cibi ⁊ potus quo impediatur ab ascensu. ⁊ talis
affectus vlt appetitus inordinatus aliquos cogit
aī tps comedere: aliq̄s cogit se nimis. i. nimio de-
siderio ⁊ effusione super cibos effundere aliquos
cogit inordinate cibum delicatū querere alios cō-
pellit excedere in nimia quātitate. Et autē totam
familiam eius cognoscas ⁊ scias p̄tra que debe-
as pugnā: aduerte q̄ p̄ncipaliter filie gule sunt
fm Brego. Scurrilitas ⁊ borum multiloquiū: de-
tractio: vituperiū: inepta leticia: lasciuia mentis:
immūdicia carnis. Et aut hunc affectum impu-
ritatis qua per affectiones inclinamur vitiose ad
cibos purgare ⁊ expurgare valeas: aduertere de-
bes generaliter p̄ expurgatiōe oīm vitioꝝ carna-
lium q̄ in aīa est triplex vis motiua corporaliter vi-
descet. Vis naturalis que est motiua humorū. ⁊
inde sepe gula ⁊ luxuria trahunt origines. Alia ē
vis vitalis qua homo exercet motus vitales. Ter

tia est vis animalis qua homo exercet imaginati-
onem: cogitationē &c. Quātum vero virtus aīa-
lis remittitur & hō minus eam exercet, tanto vis
naturalis intenditur & auget. Et hinc est q̄ ho-
mines accidiosi & tepidi & qui intus delectationē
nō habēt in meditationibus in spūalibus deside-
rijs, maxime vitijs carnalibus p̄clitantur. Unde
salomō. In desiderio est om̄is ociosus. Hinc est
s̄m Cassianū, q̄ gulosus nescit: nisi de cibo & po-
tu & que ventris sunt cogitare. Hinc est iterū s̄m
Chrys. q̄ mulieres maxime temptātur vitijs car-
nalibus, quia minus ab intra sunt solcite. Unde
& Chrys. de luxuria dicit, q̄ est aīe vacantis pas-
sio. Ecōtra est q̄ quātum vis animalis intēditur
tū naturalis remittitur, sicut patet in studiosis.
Et hinc est q̄ inquit beatus Hieroni, ad rusticum.
Ama sciam scripturarū & vitia carnis non ama-
bis. Quātū igit hō interiori & exteriori occupati-
oni & sollicitudini cū delectatione fuerit intentus
tanto amplius carnalia vitia superabit. Et ergo re-
media gule & etiā luxurie est om̄is sollicitudo: & in-
terna ad bonum affectio, sicut est cōpunctio que
valde valet contra gulas & luxuriā: similiter deu-
otio: sacra lectio, quelibet exterior: utilis occupatio
cū affectione interiori. Isti igitur & sibi reme-
dus oportet te pugnare contra gnam vt tandem
ascendas ad superiozem gradū qui est vt ita pro

fictas ut iam propterea voluntate velis. et sine ma-
gno appetitu contrario possis abstinere ab illis ci-
bis delectabilibus qui possunt haberi. et esse con-
tentum simplicibus et communibus cibis: et absti-
nere a delicatioribus. puta vino etc. In isto gradu
stas tutius non tamen adhuc es sine impugnatio-
nibus. licet debilioribus. Nam ut ad tertiam ascensio-
nem pervenire possis eius tibi calcanda est concu-
piscencia remedijs predictis et ieiunijs: vigilijs: le-
ctione et crebra compunctio cordis quibus te for-
sitam illusum vel victum reminisceris: ingemiscens
nunc horrore victorum: nunc desiderio perfectionis et
integritatis accensus: donec huiusmodi curis. ac me-
ditationibus mens occupata propter et possessa. ipsi-
us cibi refectionem: non tamen iocunditati concessam.
quam oneri vite impositam sibi recognoscat magisque
necessariam corpori quam desiderabilem anime sentiat at-
tributam. Et tunc attingis tertium ascensum cum
talē iam indutus fueris affectum. Est autem iste tertius
gradus et ascensus quo homo ita edomavit gulam
et adeo reformavit vim concupiscibilem: ut sine aliqua
difficultate ab habitis delectabilibus possit astine-
re. et contentus esse necessarijs in qualitate et quantitate
et quo simplicioribus cibis eo magis diligat. Cum autem ad
gulam superaverit sobrietatem in locum eius ordinatam: quam dili-
gent obprietarie qualitate et quantitate in cibo. Qua-
litate: videlicet. ne delicata carnis vel singularia

quātitatē nec mensuras excedas. Nam quāuis va-
ria est capacitas mensure hoīm: vnus tñ in omī-
bus est finis cōtinētie ne quis iurta mensurā ca-
pacitatis sue oneret ingluuie. Marine autē vide
at sobrietatis vt semp equale moderatumq; ieiuni-
um obseruetur:

Ascensiones ad debellandum vi-
tium luxurie. Ca. lviij

Secundo oportet te ascen-
siones cōtra luxurias disponere vt
ipam valeas superare. Siquidē et ipa
in vi cōcupiscibilis sedem collocās
nemine quē pfecte possederit pmit-
tit in corde ascendere. sed tanq̄ be-
stiam facit cōputrescere in stercore suo. Ascendā-
mus autē cōtra eā et debellamus p virtutem casti-
tatis q̄ est sobrietatis: que gulā debellauit: filia et
ab ea p̄cipue nutrit et augetur. Nec autē castitas
est virtus magna origine celestis. Hāc sancti au-
geli ab ipso dño oīm fontali p̄ncipio didicerunt.
Hanc xp̄s de celo ad terrā attulit et matrem suā
virginē gloriosam huius virtutis discipulam p̄fec-
cit alijs imitandā. Huius autē castitatis triplici ascen-
su vel p̄fectuū gradu ascēdimus contra luxuriam.
et deuincimus eam. Primus est cōtinentia ab actu
carnali cum p̄posito sic manendi et omībus illis

estis motibus consensum negandi. In hoc ascē-
su est homo adhuc in labore pugne et nō multus
distat ab inimicis cū sola voluntas castitatez ele-
git affectu repugnante. Igitur oportet ut in hoc
gradu cōstitutus viriliter armeris ad preliū. Nā
contra istud vitium est longū et immane bellus p̄ce-
teris vitiis ac diuturnū. Et aut scias quō istud
vitium debeas oppugnare, debes ipsius naturas
et modum quo te impugnat diligenter advertere.
Naturā aut habet duplicē. Unā ex parte carnis
alterā ex parte aīe. Ex parte carnis naturā habet
motus in carne et ascensiones mēbrorum excita-
re. Ex parte aut aīe ingerit affectus feminay et in-
clinationē ad eas. Ingerit imaginationes carum
vel familiaritatē et c. Filie ei⁹ s̄m Grego. sūt septē
cecitas mentis: inconsideratio mortis et inferni:
constantia cogitationū et desideriorum: amor sui
p̄cipitatio ad petm: odium dei affectus p̄ntis se-
culi: desperatio futuri seculi. Et aut motus hos
et affectiōes devincas diligentius considerāduz
quod hoc vitium ut ait Lbr̄ est aīe vacantis passio
id est sine exercitio sine desiderio existentis. Unde
quātum cor tuū timore, sollicitudine: cōpunctiōe
repleueris: tāto minus tēptaberis. Et hinc est quod
in summo cū vires aīales sunt sopite, hec bestia
amplius infestat. Pro specialibus tū remediis,
nota quod hec passio interdū magis se habet ex pte

carnis aliquā magis ex parte anime. Et cum tñ in carne fuerit in aīa suscitāt affectiōem / et econtra cum in aīa fuerit statim mouet carnē. Sunt autē quedā remedia magis p sanatiōe huius vitij ex parte carnis videlicet: ieiunium qđ est vnū principale remedium. Item opus manū: vigilie: labores: tribulationes etc. Ex parte aīe cōtritio spūs deuota oratio: frequens et lectā meditatio: sollicitudo mētalis et spūalis. exercitatio studiosa: et intēta interiorum et exteriorū occupatio. Item custodia sensuū vbiq; in platea: in domo etc. Item repressio interiorum cogitationū. Item nullā familiaritatem habere cum mulierib; nec solus cū sola loqui: nec in secreto s̄m Hiero. nec frequentare domos earū. Itē maxime valet hūilitas et mititas. **Un̄ sap.** Cum sciuī quia aliter cōtinens esse non potui abij ad dñm et deprecatus sum etc. Quāuis aut sine humilitate nullius vnq; vitij poterit triumphus acquiri in hoc tñ vitio singulariter indigemus gratia diuina. Igitur his et similibus exercitijs te exercitando tandē ascendis altius. videlicet ad secundū gradum castitatis: et scđm pfectum cōtra luxurie vitium. Est aut scđs gradus cū p macerationē carnis. et alia pmissa exercitia affect; induat et caro ita spiritui subiugata: vt rarius tēptet et facill labore tēptatio cedat: imperādo tñ magis q̄ reluctando. Sed sup hūc est adhuc

altior & tertius gradus cum videlicet per longa exercitia & multos labores diuina adiuuante gratia ita concupiscentias carnis edomasti quod vix rarissime & tenuissime sentiantur & tale induisti castitatis affectus & amorem ut horreas & detesteris omnes motus carnales quod nauseam inde quodammodo patiaris.

Ascensiones contra avariciam. Ca. lviij

Tertio oportet te ascensiones disponere contra avariciam per contemptum diuitiarum & virtutem paupertatis. Et sicut sunt in precedentibus tres ascensus. Primus est nolle habere quodcumque iniusti lucri & de iuste habitis facere elemosinam: non abuti propria facultate ad vitia. Verum si radiciter vis hoc vitium euellere: hinc victum & vestitum & quibus tegaris his sis contentus. Ut certe quod est summum remedium omnia pro christo relinquere & sub alterius cura & provisione degere & nullius rei quamquam minime admittere proprietatem. Item confidentia de deo qui non derelinquit sperantes in se. Secundus ascensus est non solum iustis esse contentum. sed & solis necessariis contentari: nihil velle habere superfluum in victu. vestitu & hospitio: & sic de singulis Tertius autem gradus est nihil possidere in mundo & nihil velle habere & in omnibus necessariis frequenter pati penurias. Filie autem avaricie sunt sex scilicet: p di

tio: fraus: vagatio: periurium: inquietudo: et contra misericordiam cordis obduratio.

Ascensus contra iracundiam. Ca. lix

Astribus devictis tamquam principalioribus affectibus concubiscibilitatis: ascende contra vim irascibilem devincendam et expurgandam. Et hic occurrit primo ascensus disponere contra vitium ire. Contra quod tripliciter ascensu vel perfectu virtute mititatis perficitur. Primus est ut discat homo motus ire per pugnam cohibere. et reprimere ne erumpat foras per verba vel facta illicita. Est autem natura vel motus iracundie triplex secundum Grego. Nam quosdam movet substantie. et cito recedit: quosdam tardius commovet. et iam motos non cito deserit quosdam et cito commovet. et tardius relinquit. Filie eius sunt rira. tumor mentis: contumelia clamor: indignatio: blasphemia. Itaque in hoc primo gradu constituti reprimamur nos ut dum motus iracundie sentimus non foras erumpamur. Et autem hoc melius facere possimus continue autem per tractare debemus ea contraria que nobis possunt contingere. et fore occasio iracundie. ut autem quando veniat simus scuto patientie premuniti. Item ad hoc valet cum labore reprimere. et accensam flammam interius suffocare. Item quod homo stat se ad alia negocia: ut con-

motionis sue obliuiscatur. Item magnum reme-
dium esset si homo a deo esset compos sui q̄ pos-
set admittere cōsiliū cogitādo q̄ multa mala se-
quātur irā. Etia cōscientiā ledit: puritatē mentis
turbat sp̄m̄ sc̄m̄ de corde fugat: primū scandali-
zat: famā cōfundit. Item cōpunctio est venenū
ire. Climacus. Quēadmodū aqua ertinguit ignē
ita veracis luctus lachrymarū p̄fluuiū naturam
habet occidere ⁊ ertinguere oēm flamā furoris
Itē intenta meditatio mortis refrenat iracundiā
His aut ⁊ h̄mōi exercitijs hō proficit donec fm̄
gradum mititatis vel patiētie attingat: qui est cū
homo ex vsu ⁊ cōsuetudine sustinendi cōtraria et
refrenandi impatiētia: didicit iā nō terri vel tur-
bari aduersis. sed quasi in loco munito inconcus-
sus circumstātes aduersarios intuetur.

Tertius ascēsus est gaudere in tri-
bulatiōibus gloriari cum assint ⁊ desiderare cum
desint. Ascensus ad dilectionem proximi ⁊ cō-
tra inuidiam. Ca. lx

Ascensus cōtra inui-
dias sunt p̄fectus ⁊ gradus dilecti-
onis proximi. Quorū primus est nul-
lum odire: nulli malū cupere: nulli
velle bonū impedire: in necessitate
primo auxilium subventionis non subtrahere. et

breviter ut nulli faciat vel cupiat malum eius vo-
luntatis consensu: et bonum proximo optet et faci-
at sicut sibi velle deberet si indigeret. Caritas autem
sicut superius dictus est: ad quam maxime per dile-
ctionem primi ascendit ipsa est finis ascensionum.
Unde sicut caritati dei et proximi nihil est proponen-
dum: ita invidie nihil est postponendum. An omnia
igitur unionem et pacem retinemus, in quo est vincu-
lum perfectionis. Nihilque est aliud in quo sancti an-
geli tantum delectantur, nihil in quo tam expresse simi-
litudinem celestis hierusalem representamus, quam si ca-
ritatem et unionem cordium servemus: idem omnes dice-
tes. Idem sentientes: caventes ledere conscientias ali-
orum scandalo singularitate: vel novitatum vel disue-
tudinum presumptione. Unde hoc mandatum Christus
toties recessurus a nobis replicavit, ut artius im-
primeret. In hoc inquit cognoscent omnes quod mei
estis discipuli: si dilectionem habueritis ad invicem.
Itaque maxime expugnemus hoc vitium quod proprie de-
monibus ascribitur. Invidia enim diaboli intraivit
mors in orbem terrarum sequuntur enim que stat ex parte
eius. Est autem summum remedium invidie nihil ama-
re eorum que mundus amat: honores divitias volu-
ptates. In quantum nos aliquid terrenum diligimus: in tantum
si per aliquem ab eo impedimur, ad invidiam periclitamur.
Nota tamen quod motus displicentie sub bono alterius non
semper dicitur proprie invidia. Aliquam enim habemus displi-

Centiā in bono alterius in quātum cedit in nostrū
v' aliorū nocumētum. vt si inuideo alicui de dño
suo quia tyrannus est ⁊ iniuste alios deprimat ⁊
hic motus semp est d' bono tpali. ⁊ est qñq; bon⁹
qñq; vitiosus. Aliqñ etiā habeo motū displicen-
tie de bono alterius. v' tristor inde: non quia ille
illud bonū habet. sed quia video me illo bono ca-
rere. Et hec est qñq; bonus zelus: ⁊ ita vult. Hie-
ro. vt inuidia de virtutibus sit inter nos: ⁊ cōten-
tio. q̄s hūilior: quis obediētior. Tertio aut cōtin-
git ista displicētia de bono alterius: in quātum est
gl'ie v' honoris mei diminutiū: ⁊ hec est ppriū-
sime inuidia. Et nō est inter psonas multū distan-
tes. quia illius gl'ia v' honor qui multū excellētior
ē supra me nō imminuit gl'iam meam: sicut ru-
sticus nō inuideret regi de sua gloria. s; forte fra-
ter regis qui potuit eligi in regem: sic Esau odi-
uit Jacob. sic Absolon inuidit Salomoni. Filie
aut inuidie q̄ ex ea sequūtur sunt: odiū: susuratio
detractio: exultatio in aduersis primi ⁊ afflictio
in p̄speris eius. Scdm remediū est vt hō dili-
genter ppendat: q̄ etiaz si alius illo careret bono
de quo ei inuidet. attamen ipse illud non haberet
Itēz timere vindictā dei qui homini nō dimittit
peccata sua: nisi ipse dimittat primo suo. Itēz vt
homo studeat illi quē odit magis esse obsequio-
sus affabilis ⁊ benignus. Secūdus aut p̄tra in-

uidam ascensus et ad dilectionem proximi profectus est. sic alterius profectui congaudere et bonum alterius diligere quasi proprium: et sic eius aduersitati copari sicut proprie et aliena lucra sua deputet ex affectu pietatis. Tertius autem ascensus est diligere inimicos ex affectu et ea dulcedine erga odientes et persecutores se affici sicut erga singulariter dilectos et non solum res temporales sed etiam corpus pro fratribus ponere paratum esse.

Ascensus et expurgationes contra accidiam. Ca. lxi

Sicut dilectio primi expugnat et destruit inuidiam: ita per ascensus ad dilectionem dei superamur accidiam et tristitiam malam. Amor enim dei feruenter facit operari. Nam operari magna si est. Si homo operari rennuit: amor non est. Similiter actus caritatis est gaudium in spiritu sancto contra tristitiam. Primus autem gradus dilectionis dei est. sic diligere concessa et sic eis uti: ut tamen illicita deuitentur. Et in hoc gradu positus operari tamen salutem necessaria deuitas ne tamen deiciat te accidia ut omittas necessaria agenda vel sub precepto mandata. Nec hic ascensus bassus est: et non est bonus in eo diu manere. Quod necesse est: ut per continuam exercitationem in bonis operibus te ipsum fragas accidie tue resistendo et

bonis opibus / et deuotis exercitijs affectū infla-
mando ut tandem delectationē acquiras et affectū
in sanctis exercitijs et bonis opibus ut iam non
solum agas salutē necessaria: sed pleniori affectu
et feruētiore accensus incipias per parte. diuicta ac-
cidia agere oīa quae dei sunt: et ad illa agēda esse stu-
diosus et etiā ad per silia implēda. Et hic ascēdis
ad secundū gradum dilectiōis dei. et contra mētis ac-
cidia. Quādiu autē impugnaris ab accidia et nō
dum hīc pueneris / scias hoc summū esse contra ac-
cidiaz remediū ut nunquā cedas sed semp virilitē
resistas. Et autē naturā huius bestie agnoscas ad-
uerte quod motus et agnitio huius vitij principaliter
trahit ad duo. videlicet loci mutationē et exercitio-
rum variationem. Mutationē loci hoc modo percu-
rat. Ipsa enim mētē tuā primo tedio aggrauat et
deprimat. et oēm delectationē in spūalibus tollit.
Anima autē sine delectatione esse nō potest. Incipit
igitur statim ad recreationē carnalem aspirare et lo-
cū illum in quo nullā habet delectationē velle de-
serere. Itaque statim tibi causat loci horrores et
fastidiū et ad oīe bonum maxime spirituale te-
dium. Nam interdum libenter corporalia arripit
ut minus spūalibus occupet. et tandē incipit loca
remotiora et tollere. et illic cōmorantes fratres
beatificare ad pntes vero fratres quādam asperna-
tionē tanquā ad minus spūales percipere. Itaque cū

anima tedio affecta nullā cōsolationē inuenit sta-
tim locum deserit aut in somnolentias incidit vel
dissolutionē querēs solatium ad tempus. mutati-
onem exercitiōrū: ita licet occulte sub pallio indu-
cit. Cum em̄ aīa grauatur h̄mōi exercitijs cōsue-
git quedā alia leuioza amplius illa extollens ⁊ re-
putans magis meritoria: vt puta visitare infir-
mos vel certe monasterium cōstruere in quo ma-
lus ⁊ accidiosus discipulus peior magister ⁊ re-
ctor efficiatur. Itaq; volens accidiam legitime
deuincere: añ om̄ia locum tuuz ne deseras. Nam
quāto locum plus mutaueris: tanto magis erit
mens tua in exterioribus vaga: in spūalibus ac-
cidiosa. Unde Bern̄ Impossibile est animū fide-
liter alicui in vno affigere: q̄ nō pri⁹ alicui loco p̄-
seueranter affixerit corpus suū. Nunq̄ egritudi-
nem animi de loco ad locuz fugere nititur: sic est
sicut qui vmbra corpis sui fugit. Quāta etiā ma-
la ex hoc veniāt: q̄ quis sua exercitia leuiter mu-
tet dictus est supra. Filie accidiē sunt sex s̄m Gre-
go. scz: malicia. i. voluntas machinādi mala: de-
speratio: pusillanimitas: rancor. i. odiū inueteratū
torpor circa precepta dei: euagatio mentis circa
illicita. Cōpūctio si accidiosus eā acquirere pos-
set: valde valeret p̄tra hūc morbū Climac⁹. Qui
luget seipm̄ nō nouit accidiā. Ides Liget iste ty-
rannus memoria offensionū ⁊ delictorum: ⁊ per-

cutiatur ope manuum. et trahatur intenta et attenta
meditatione futurorum bonorum. Item contra tedi-
um cordis multum valet varietas actiois: ut nunc
homo oret et nunc legat donec affectum aliquem co-
cipiat. et cogat se in his operibus quibus maxime
tediatur. Verum si homo strenuus et severus et beni-
gnus in suis devotis exercitiis et sanctis operi-
bus. et diutius se perseveranter in talibus exercitaue-
rit. iam tandem incipit sperare. et affectus caritatis
incipit dilatari. et quodammodo estuare ad deum ut quasi
sine ipso vivere non possit coartatus desiderio dis-
soluendi et esse cum christo. Et hic est tertius gradus
caritatis dei qua accidia superatur. Tristitia autem
mala est duplex. Dicitur enim quandoque tristitia
generaliter. prout est circa omnem passionem et tunc
valde difficiliter comprehenditur eius origo. Alio
modo est quidam torpor et gravitas tediosa in
spiritualibus et tunc potest comprehendere sub ac-
cidia. et contra eas ascenditur per gradus caritatis
dei. Nam actus caritatis est gaudium. Remedium
contra tristitiam si est ex desperatione memoria be-
nignitatis et misericordie dei et intuitus benefici-
orum eius. Item quod homo sit libenter in bona so-
cietate ubi de deo loquuntur vel materia spirituali.
Item illud Jacobi. Tristatur aliquis in vobis.
oret equo animo et psallat. De bona tristitia satis
patet ex dictis de compunctione.

Ascensiones contra vanam glori-
am extinguendam. Ca. lxxij

Contra vanam glori-
am nulla virtus est cōtraria: ideoq̄
per nullam virtutem possum⁹ cōtra
eam ascendere vñ gradus ad deuin-
cēdum ordinare. Ip̄a em̄ magis ex
virtutibus generat̄ et bonis opibus roborat̄. Ip̄-
sa em̄ primo pulsat in carnalibus. in vestibus in
parētibus: in dignitatibus rē. Et quē hoc mō su-
perare non poterit p̄ humilitatē supplātat. Quo-
cumq̄ pecceris hunc tribulum semp̄ stat aculeo
recto quicq̄d feceris quicquid egeris ipse se immi-
scet ⁊ cor tuum ad vanagloriāduz instigat. Filie
vane glorie sunt septē. scz inobediētia: contritio:
lactātia: hypocrisis: p̄tinatia: discordia: nouorum
presumptio seu inuēctio. Itaq̄ ⁊ si nō habem⁹ ali-
quā specialē virtutem qua vanāgloriaz debellare
possimus: ascēiones tamē maxime p̄tra eā sunt
necessarie. Sit igitur primus gradus ⁊ ascēsus
contra eam vt homo diligētē ⁊ summo conamie
studeat ne aliquid glie vane intētionē incipiat vt
custodiat os ne lequatur vñ laudē acquirat. p̄ci-
pue tali intētiōe ⁊ precogitatōe: Similiter caueat
talīa opa agere. vñ singulariter possit laudari: vñ
apparere rē. Istum autē gradum faciliter ascen-

dit si studiose in corde rumerauerit: q̄ quicquid
tali intentione inceperit ⁊ peregerit q̄ non solum
p̄m̄iū nō recipiet: sed ⁊ penā magnā habebit. **Uñ**
diligenter recogitet illud. Amen dico vobis rece
perunt mercedē suā. **Sz** ⁊ illud p̄s. **Qm̄** deus dis
sipauit ossa eorū qui hoībus placēt ⁊ fusi sunt qm̄
deus spreuit eos. Item si adhuc hominibus pla
cerem xp̄i seruus non essem. Secundus ascensus
est q̄ sicut homo cauet ne bona sua agat vt vide
atur v̄l appareat hominibus: ita summo studio ca
ueat ne se vanagloria in medio adiungat ⁊ sacri
ficium maculet: ⁊ q̄ homo semp̄ studeat illa am
plecti in quibus deprimi v̄l vilipēdi possit. ⁊ ab
ciat om̄ia illa in quibus possit oriri gl̄ia ⁊ honoz
Sed ip̄a vanagloria vt ab hoc ascensu deceptorie
retrahat frequēter: nō violēter. sz fraudulēter ho
minē decit. i. aliquñ suggerit aliq̄d magnū arripiē
dum: nō intētiōe glorie: sed zelo dei. Verbi gratia
Suscipere officium p̄dicatōis: presbyteratus v̄l
dyaconatus ordinē vt possit dño aīas lucrari et
alijs formā prebere vite exemplaris sed est appe
titus vanus ⁊ repellendus. Nam eo sp̄o hō ad ta
lia indignus efficit: si ex appetitu ad talia afficia
tur. **Uñ Grego.** Sicut his qui inuitatus renuit.
quesitus refugit. est sacris altaribus admonēd⁹
sic qui vltro ambit v̄l importune se ingerit: est p̄
culdubio remouēdus. **Vide** notabile exemplum

de quodā: hoc morbo decepto in. xi. libro de insti-
tutis cenobiorum Cassiani. Tertius ascensus ē
altus ⁊ non multi ad eum ascendunt. Est autē qñ
homo vanitate iam sufflata ⁊ deiecta, adeo dili-
git abiectiōem ⁊ despectum mundi, vt nō nunq̄
corā multitudīne aliqua faciat vel agat que sunt
ad ignominia miserabiliter cōsummantia ex amo-
re abiectiōis ⁊ appetitu ignominie. Ca. lxiij
¶ De descēsiōib⁹ q̄ supbiā debellādā

Nunc ultimo ad thro-
num: vbi supbia sibi sedem collaca-
uit, necesse est ascensiones dispone-
re ⁊ inde ipsam supbiam vitiorū re-
ginā admodum Jezabel regine de-
orsum p̄cipitare. Oportet autē p̄tra eam ascende-
re p̄ gradus humilitatis. Quorū prim⁹ est, q̄ hō
in veritate cognoscat seipm esse infirmū: inopem
boni, vitiosum: ⁊ si quos alios habet defectus ⁊
non eleuet se sup se. Q̄ si interdum temptatione
victus fuerit seipm redarguat ⁊ castiget. S; ab
isto gradu retrahere nititur ascensore duplex su-
perbia, videlicet carnalis ⁊ spūalis. Nam carnal'
hoīem decipit ⁊ suggerit ei q̄ sit melior q̄ est in
vitate p̄pter sciam p̄pter diuitas: p̄pter parētus
dignitatē vlt̄ q̄ dēuq; h̄mōi. ⁊ nō p̄mittit hoīem se
ipm ⁊ p̄p̄riā vilitatē in vitate cognosceſ. Signa

aũt p̄ que istā carnalē supbiā in te v̄l in alio pote
ris agnoscere s̄m Cassianū sūt ista. Inest h̄mit̄
in loquela clamor: intaciturnitate amaritudo: ex
cellus ⁊ effusus in leticia risus: irrationabilis in
seueritate tristitia. in reprehensiōe rancor: facil̄ in
s̄mōe: v̄ba passim sine vlla cordis grauitate erū
pētia. erpers oīs patiētie: caritatis aliena: audax
ad cōtumelias irrogandas. ad tolerādas pusilla
minis ad obediendum difficilis: ad recipiēdam
erhortationē ipalcabi: ad resecādas suas volū
tates infirma semp̄q; suas diffinitōes statuer̄ cō
tēdes: incapax cōsiliij effecta. i. in oībus suo potī
us credit q̄ senioꝝ cōsilio. Ut aũt hāc carnalē su
pbiā dep̄mēs ad h̄mū p̄dictū ascēdas hūilitat̄
gradū. necesse est vt prius hūilitatē verā fratrib̄
tuis intimo cordis exhibeas affectu ī nullo acq̄e
scens eos ledere v̄l cōtristare. Itē vt continuo te
ererceas in humilibus operibus ⁊ despectis of
ficijs vt puta in coquine seruicijs vel necessarijs
domum scopando vel scutellas lanando: humili
abiecto habitu tanq̄ paup̄ incedas ⁊c. Item hu
miles mores ⁊ verba habere: nouissimū locus cli
gere. vocabula iactātie deuitare. sicut vocari rab
bi vel dñe. ⁊ nihil oīno iactantie proponere. horā
mortis nostre semp̄ añ oculo h̄re. Nec ⁊ his silia
cū in cōsuetudinē venerint mentē ad hūilitatē in
clinat ⁊ tūc morē ei⁹ dep̄mūt. Est aũt alia super

bia spiritualis que mentem intumescere facit. et supra se eleuat quasi de multis suis virtutibus et magnis meritis que sibi attribuit: vel se specialiter habere gloriatur vel sibi a deo vel propter sua merita data arbitratur. Et hec est multo piculiosior quam vitia carnalia. Nullum est aliud vitium quod ita omnes virtutes exhaurit: cunctaque iusticia ac sanctitate hominem spoliatur atque denudat quemadmodum hoc superbie malum: et in virtutum iam fastigio collocatos grauissima ruina deicere ac trucidare solet. Sed ut etiam hunc timorem internum deprimas et ad prefatum humilitatis gradum ascendas debes in omnibus virtutibus in omni profectu. et in omnibus bonis operibus ex toto corde et ex sententia dicere et sentire. Non ego sed gratia dei mecum et gratia dei sum id quod sum et deus est qui operatur vellet et perficere pro bona voluntate. Item diligenter considerare propriam vilitatem: diligenter propendere quod bona mentis tue non sunt tua. sed dei dona et de ipsis rationem redditurus sis. Mala vero tua ipsa sunt tua et pura tua mala et ex pluribus circumstantiis graua et grauissimis suppliciiis digna. Bona nostra non sunt pure bona: sed multipliciter imperfecta. Negligentia: tepiditas: hypocrisis: vana gloria etc. adeo sepe bona nostra conuincunt ut et nobis parum sint meritoria et deo minus accepta. Item debes frequenter superiores et meliores te attendere

tam hoīes q̄ ip̄m dñm iesuz xp̄m qui ait. Discite
a me quia mitis sum ⁊ humilis corde. ut sic alio
rum cōpunctiōe vilescas tibi metipsi. Hec autē
cum homo diutius actitauerit ⁊ in his diuti⁹ se
exercuerit incipit seipsuz qualē ē in v̄tate agnosce
re. Verū si affectuose se in his exercuerit: ⁊ pseue
rāter in eis pmāserit certū incipit affectuz indue
re: ut qualem ip̄e se cognouit vilem inopem ⁊c. in
primo ascēsu talē etiā imo pot⁹ viliorē q̄ melio
rem: nisi inde scandaluz primo oriatur. desiderat
se ab alijs reputari quātum in ipso est. Et hic est
scd̄s ascēsus ⁊ scd̄s gradus humilitatis. Terti⁹
v̄o gradus ⁊ ascēsus est cū homo p̄ humilia ex
ercitia ⁊ v̄tatis cognitionē talē induerit humili
tatis affectum q̄ etiā in magnis v̄tutibus ⁊ sub
limibus donis non extollitur ⁊ nihil sibi ex ip̄is
blanditur: totū ei a quo om̄ia bona sua recepit: re
fundens ⁊ integrum restituens. Talis fuit hūili
tas christi: talis etiā est humilitas angelorum
⁊ sanctorum in gloria.

Incipit quarta pars de descensio
nibus spiritualibus que sunt in dupl̄ci differentia
videlicet ad seip̄m ⁊ ad proximū. *Ca. lxiij*

Audisti nunc o homo de
scensus quibus descendisti. i. audisti q̄li
ter ascensiones in corde debeas dispone
re

re ⁊ quibus exercitijs ⁊ gradibus ascendere. quō
p deuotā orationē debeas diuinuz auxiliū implo
rare. quale quoq; sis premiū recepturus. Et hec
sunt illa q̄ncq; q̄ tibi in p̄ncipio p̄ponebātur. S;̄
quia diuina scriptura de hīs ascensionibus alibi
loquitur dicēs. Vidit iacob scalam erectam ⁊ an
gelos dei ascendētes ⁊ descendentes in ea: mira
ris forsitan. quō in hīs ascensionibus angeli viri
vtiq; sancti descendunt. Nam q̄ ascendunt non
est mirandū. Quāuis aut̄ hoc nō absurde possit
intelligi q̄ etiā ip̄i sancti viri q̄ diu peregrinātur
q̄ diu p̄grauantur in corpore qd̄ corrumpitur: nō
ita possent p̄tinue ⁊ indefinenter ascendere: quin
aliquā corruptibilitatis pondere grauati deficiāt
in ascensu ⁊ descendunt ad t̄ps̄ relarando exerci
tium sp̄uale. Alie t̄n̄ sunt descensioēs utiles ⁊ ad
p̄positum magis cōuenientes quibus etiā veri
ascensores vt viri spirituales interdum p̄ t̄pore
ascensiones suas interrumpunt ⁊ assumunt sibi
vtilis descensiones. Et aut̄ breuiter has descen
siones comprehēdas due sunt huiusmodi descē
siones. Una qua homo descendit ad seipsuz. Se
cunda qua descendit ad p̄imum ⁊ hec vtraq; de
scensio est tribus gradibus subdīstincta.

De p̄mo descensu quo hō descēdit
quātū ad seip̄m ὁ gradu sup̄iori ad inferiorē. c. lxx

Drimo igitur homo descen-
dit ad seipsum cum verbi gratia aliquis
in altiori ascensu constitutus: et ad sub-
limiores gradum pervectus: interdum
tamen descendit ut se perfectius in inferi-
ori gradu exerceat ne semper supra ascendens negli-
gens amittat quod inferius iam acquisivit. Neque
enim ita aliquis in his omnibus ascensionibus ad
anteriora se debet extendere et quasi non esset peni-
tus opus ad posteriora respicere. sed ita debet ad
anteriora se extendere et de virtute in virtute proficere
ut nequaquam negligat gradus ad quos devenit vel
per quos ascendit: ut quod iam obtinuit summope stu-
deat custodire. Vbi gratia. Per timorem prius fuisti
compunctus et per meditationes mortis tue extremi iudicii
et penarum inferni: et multa bona egisti: ac dein-
de venisti ad spem: et memoria celestis glorie et be-
neficiorum dei dulcius te ad compunctionem amoris
incitasti. Nunquid iam timorem debes relinque-
re. nunquid iam ex toto meditationes mortis et iu-
dicii debes omnino postponere? Non ita. Interdum per
spem ad superiora debes ascendere et celestem glo-
riam speculari ut eius pulchritudine alliciaris ad ul-
teriorem ascendendum. Interdum vero per timorem debes descen-
dere et vanitatem mundi et brevitatem vite tue: et acerbis-
simam penarum infernalium studiosius contemplari. ut ter-

rearis infirmitas descendere: ut sic ante traharis p
spem: a posteriori vero per timorem quasi quodam
aculeo pcedere et ascendere cōpellaris. ut ita sem
per in tuis exercitijs inter timorē et spem et carita
tem ascēdas et descendas: donec ip̄a caritas fue
rit p̄fectissima: foras mittēs timores: ne videlicet
in torporē v̄l securitatem incidas: aut p̄sumptio
nem. Sic utiq; angeli. i. viri sancti ascendūt in ce
lum p̄ affectum et desiderū. et descendunt in abyf
sum v̄l viuetes in infernū p̄ diligētē cōsiderati
onem. In quo tñ gradu amplius quis se debeat
exercere. discretionē opus est ut discernat fm̄ pro
fectus status et cōditōes p̄sonarū. Sic itaq; ascē
dendo et descēdendo vtrumq; pedem xp̄i euz ma
ria amplecteris peccatrice. Sic misericordiam et
iudicium cum p̄pheta dño decantabis. Ad hos
duos ascensus et descensus om̄ia q̄ in scripturis
sunt. referuntur fm̄ August. ut vicz misericordiā
ames: timeas ptātem. Unde p̄pheta sanctus in di
uina locutione. hec duo se narrat solūmō audiuis
se. Semel inq̄t locut⁹ est de⁹ duo hec audiui quia
tibi dñe est m̄ia. et tu reddis vnicuiq; iuxta opa
sua: p̄pter hec duo p̄phe. p̄pter hec duo oēs sunt
scripture. Audi b̄tm Grego. hūc tibi ascensum et
descēsum recōmendātem. Quāuis inquit securi
tati timor semp̄ longe videatur abesse: nobis tam̄
nihil est securiusq; sub spe semp̄ timere: ne incau

ta mens aut desperādo se in vicijs deiciat aut ex
tollendo de donis ruat. An̄ districti em̄ et p̄i iu-
dicis oculos quāto de se mēs sub spe hūllius tre-
pidat tāto in illo robusti⁹ stat. Si ergo nō vis vt
veniat tibi pes sup̄bie quo cadūt oēs q̄ operant̄
iniquitatē: noli a timore pedē totaliter remouere.

¶ De secundo descensu quo interdū
necesse est hominē descendere ad morum ertetio-

rum ⁊ gestum disciplinā. ¶ Ca. lxxvj

Secundo etiam o ho-

mo nōnunq̄ ad teipm̄ debes descē-
dere ⁊ exteriorē hoīem debite in mo-
ribus disponere ⁊ ordinare vt inte-
rior tua deuotio ⁊ interna sc̄titas
in gestibus exterius ⁊ moribus elucescāt. Itaq̄
rege mores tuos exteriores vt sis tibi custodit⁹
sis alijs exēplaris: sis amabilis vniuersis. Hoc
aut̄ optime cōplebis si tria in exterioribus mori-
bus studueris obseruare. Primo vt mores tui
sint maturi. Secōdo vt sint humiles. Tertio vt sint
benigni. Maturitas reddit te exemplarem alijs.
Vūilitas custoditū tibi. Benignitas facit ama-
bilem vniuersis. Maturitas aut̄ in hoc consistit
vt homo non sit leuis ad currēdum nec pronus
ad risum: nec curiosus vel x̄bosus seu ioculator
Dec maturitas caput regit: intus mentem com-

rearis infirmitas descendere: vt sic ante traharis p
spem: a posteriori vero per timorem quasi quodam
aculeo pcedere et ascendere cōpellaris. vt ita sem
per in tuis exercitijs inter timorē et spem et carita
tem ascēdas et descendas: donec ipa caritas fue
rit pfectissima: foras mittēs timores: ne videlicet
in torporē vlt securitatem incidas: aut psumptio
nem. Sic vtiq; angeli .i. viri sancti ascendūt in ce
lum p affectum et desiderium: et descendunt in abyf
sum vlt viuētes in infernū p diligētē cōsiderati
onem. In quo tñ gradu amplius quis se debeat
exercere. discretionē opus est vt discernat fm pro
fectus status et cōditōes psonarū. Sic itaq; ascē
dendo et descēdendo vtrumq; pedem xpī cuius ma
ria amplecteris peccatrice. Sic misericordiam et
iudiciū cum ppheta dño decantabis. Ad hos
duos ascensus et descensus omnia q̄ in scripturis
sunt. referuntur fm August. vt vix misericordiā
ames: timeas ptātem. Unde ppheta sanctus in di
uina locutione. hec duo se narrat solūmō audiuis
se. Semel inq̄t locut⁹ est de⁹ duo hec audiui quia
tibi dñe est mīa. et tu reddis vnicuiq; iuxta opa
sua: ppter hec duo pphē. ppter hec duo oēs sunt
scripture. Audi btm Grego. hūc tibi ascensum et
descēsum recōmendātem. Quāuis inquit securi
tati timor semp longe videatur abesse: nobis tam
nihil est securiusq̄ sub spe semp timere: ne incau

ta mens aut desperādo se in vicijs deiciat aut ex
tollendo de donis ruat. An̄ districti em̄ et p̄i iu-
diciis oculos quāto de se mēs sub spe hūllius tre-
pidat tāto in illo robusti? stat. Si ergo nō vis vt
veniat tibi pes sup̄bie quo cadūt oēs q̄ operant̄
iniquitatē: noli a timore pedē totaliter remouere.

De secundo descensu quo interdū
necesse est hominē descendere ad morum ertetio-

rum ⁊ gestum disciplinā. Ca. lxxj

Secundo etiam o ho-

mo nōnunq̄ ad teipm̄ debes descē-
dere ⁊ exteriorē hoīem debite in mo-
ribus disponere ⁊ ordinare vt inte-
rior tua deuotio ⁊ interna sc̄titas
in gestibus exterius ⁊ moribus elucescāt. Itaq̄
rege mores tuos exteriores vt sis tibi custodit̄
sis alijs crēplaris: sis amabilis vniuersis. Hoc
aūt optime cōplebis si tria in exterioribus mori-
bus studueris obseruare. Primo vt mores tui
sint maturi. Secōdo vt sint humiles. Tertio vt sint
benigni. Maturitas reddit te exemplarem alijs.
Vūilitas custoditū tibi. Benignitas facit ama-
bilem vniuersis. Maturitas aūt in hoc consistit
vt homo non sit leuis ad currēdum nec pronus
ad risum: nec curiosus vel x̄bosus seu ioculator
Dec maturitas caput regit: intus mentem com-

ponit et totum corpus exterius ab insolentia custodit. Caput regit ne leuiter hincinde circumferatur oculos ne vagentur: aures ne curiose auscultent et sic de singulis. Morum humilitas depmit ceruicem: humile format rursus et gestus coplanat: vesitum simplicem amat: sese inter nouissimos locat ostentationis notam declinat: singularitates fugit ad aliorum obsequia agilem facit et promptum. Benignitas facit affabilem et compassionem afflictis: tractabilem et erorabilem et fleribilem ad consilia impertienda communicatiuum sui et suorum in bono: hilarem et modestum iocundum et fidelem et socialem gratum et beneficium. Nec autem benignitas quantum ad quedam signa exteriora benignitatis quam philosophus amicitiam vocat: est necessaria ad socialiter conuiuendum. Nullus enim: ut ait: potest per diem viuere cum tristi et non delectabili. Ideo et quodam debito naturalis honestatis constringeris ut alijs delectabiliter conuiuas per benignitatem: vnde precipue cum inter alios fueris: debes te benignum ostendere et delectabilem exhibere. et in conuictu multorum mentis tristitiam quadam hilaritate te decet simulare. verum effusa dissolutio cauenda est: ne sub pretertu pietatis nutriatur vitium vanitatis. Ergo ut ait Augustinus. Si cum alijs fueris et mutua delectat rationum collatio: fiat primo de scripturis: de moribus: nunc de miseris huius vite et gemiscam: nunc de spe futurorum gaudiorum congaudeam: nunc mutui secreta reuelatione recre

mur: nūc siml' ad illā visionē iesu: ac bona celestia
suspirē. Si vō nō nūq̄ vtile est vt intensus ani
mū ad inferiora q̄dam ⁊ iocunda laxem? sint lax
amēta illa plena honestatis: vacua leuitatis: ⁊ sic
careāt nimio pōdere nō tñ careāt edificatiōe. In
his ergo tribus maturitate: hūilitate ⁊ benignita
te: tota exterior morū disciplina consistit. Hūilitas
aūt maturitatē temperat: ne elata videat. Beni
gnitas ne austerā ⁊ indignabunda.

Tertia descensio quātū ad seipm
qua hō fragil' nō diu vl' sp' spūalib' valēs insiste
re. necesse bz se in ope manū exercere. La. lxxij

Tertio debes frequē
ter descendere: ⁊ op' aliqd corpale
vl' manuale arripe: imo certe ita de
bes exercitiū tuū ordinare vt quoti
die teipm in ope manū suis ⁊ cer
tis tpib' exerceas. ⁊ suis rursus tpibus in ascen
siōib' cordis pficias: quāq̄ a cordi pfectib' for
sitan maib' opās nō impedir. Notes eī infra op'
orare: meditari: in timore te ⁊ desiderio exercere.
Scti p̄res n̄ri hoc p̄ reglā habuerūt: vt q̄nto fide
li' se ad op' manū pferrēt: tātō ad altiorē puri
tatis ⁊ caritatis ascensum ⁊ spūitualem profe
ctum sperabant se puenturos. Itaq; homo fragi
lis cū sis: noli te angelum putare q̄ semp vtiē ei

bo spūali quē tu nescis. vt tu etiā velis semp spi-
ritualib⁹ adherere: sed teipsum certis tēpibus ex-
erce in ope manuali multiplici ratioe. Primo me-
tedio victus iam etiā in toto relinquant spūale ex-
ercitium. Nec reputa te feruētiorē ⁊ magis spi-
ritualē q̄ fuit magnus ille Anthonius. qui nisi
si talem ascensum ⁊ descēsum inter opus manuale
⁊ spūale ab angelo didicisset. tedio victus ad se-
culum rediisset. Ideo vult Cassianus. q̄ qui nō
est quotidie contētus aliquid manibus opari nō
potest in cella finaliter perseuerare. Secūdo em̄ q̄
uis ad modicum interdum illa manualia ab illa
vocatione retrahunt postea tñ valentiorē ad
eam te reddunt. Nam vt audisti: nō potest cū con-
cupiscentiis ascendere. Sed ipse sunt q̄ ascēsum
impediūt. Ideo istas cōcupiscentias oportet te
vincere. precipue opera manuali. In desiderio ē
em̄ om̄is ociosus. Sic sepe ergo opus manū de-
seruit spūali ascensionē in quantum impedimenta
remouet ascendendi. Tertio cor tuum valde insta-
bile est: ⁊ hinc inde velut nauicula in fluctib⁹ ma-
ris fluctuans sic quatitur diuersis affectibus ⁊
meditationibus. Igitur vt dicit Cassianus Cor
tuū velut quedam anchora te decet figere ponde-
re videlicet ⁊ occupatione alicui⁹ operis manua-
lis. Quarto qm̄ plures aditus temptandi inimi-
cus in nobis reperit ociosis q̄ occupatis. Siq̄

dem occupatus vt aiūt vno demone temptatur.
ociosus vero innumeris demonibus deuasatur.
Quinto si diligenter aduertis ipm opus manuū
utiliter te admonet ad ascensum. Primo em̄ ad
monet te d̄ loco in quo te dñs posuit vñ cecidisti
Nam ibi cōstitutus inquietis plenitudine nō te
cuz labore oportuit opari. Et si adā positus erat
vt scriptura dicit vt paradysum oparetur: nō tñ cuz
labore sed cum colens cum summa delectatiōe ⁊
cōsiderās in inferioribus potentiā: sapientiam ⁊
benignitatem creatoris: in laudem eius ferebatur
Est igitur s̄m Bern̄. Opus manuū quasi vulne
rum ligamētum vñd corripis ⁊ admoneris de
culpa. Siquidem post culpam datum est hoc pre
ceptum legis naturalis. In sudore vultus tui ve
sces pane tuo. Quotiens igitur manibus ope
raris: totiens admoneris de culpa transgressiōis
Itē p̄ opus manuū admoneris q̄ ser diebus sci
licet tota vita qua hic viuis oportet te laborare.
Nam tempus est laborandī. Septimo 8o die fi
nita vita p̄nti dicit spūs vt a laboribus req̄escas
Admoneris igit̄ manuali opere illuc tendere vbi
te nō oporteat laborare: s̄ tñ vacare ⁊ videre om̄
suavis est dñs. Sed ⁊ opus manuū reddit libe
rum ne sit tibi opus alijs applaudere ⁊ aliorum
aliqua d̄siderare. sicut ap̄tus scribit ad Thesalo.
Septimo s̄m Bern̄, Ip̄m opus manuū sepe si

cut corpus suo pondere et mole deprimat: ita non
nunquam operatione dulcius exprimit et efficit pu-
riorem. Propter hec et multa alia sancti patres no-
stri precipue in egypto tam fideliter laborauerunt. et
propter labores eorum a sanctis ita sublimiter extol-
luntur. Verumtamen ne a cordis ascensionibus lon-
ge discedas, ea debes magis opera corporalia quan-
tum in te est semper eligere que cum spiritualibus videntur
maioris convenientiam habere. sicut sacros libros scri-
bere: quod minus ab ascensu impedit et est spiri-
tually amplius fructuosus. Quot enim libros sacros
scribis, quasi tot veritatis precones facis: et quot
ex eis coniunguntur et perficiunt tot eris particeps me-
ritorum. Hinc opus scripture beatus Bernardus magis
approbat. Plures sanctorum patrum scriptores erant
omnes fratres et discipuli in monasterio sancti Mar-
tini libros scribebant. De opere scripture inter
alia beatus Hieronymus Rusticum monachum speciali-
ter admonet. Plures sancti libros suos tamen ex humi-
litate tamen ad deuitandum otium propriis manibus scribe-
bant ut de ambrosio legitur et Hieronymus. Sane cum mani-
bus operaris non debes mentem otiosi sed ad pietatem
cordis te exercere orando aliquid aut meditatio-
nem certe quod scribis dulciter ruminando. Immo etiam
sicut Augustinus de opere monachorum potest infra opus de-
uote aliquid decantare. Nec enim opus manuum
ista plus impedit quam seculares a suis carminibus

impediunt manibus laborantes. Debes autem fide-
liter operari non sicut seculares qui recipiunt solum
mercedem transeuntem: tu autem non solum mer-
cedem temporalem, sed immarcescibilem coronam
in celis. Attende quod sancti angli laboribus occu-
patis pastoribus specialiter natum christum dominum nun-
ciauerunt. Noli tamen in labore esse nimius vel impor-
tunus, sed moderatus et discretus. Debes precipue in
ope manuum silentium custodire. Silentium enim in quo
iuxta prophetam est fortitudo nostra, et si ubique et semper
est seruandus: nisi necessitas cogat vel utilitas sua-
deat: maxime tamen in ope manuali. Iuxta illud apostoli, Ob-
secramus in domino iesu cum silentio panem vestrum manducetis.
De descensionibus ad primum vel
propter proximum. Et primus descensus fit ad
superioris iussione[m]. Ca. lxxviii

Similiter necesse est se-
pius propter primum ab istis ascensio-
nibus descendere, id est ad tempus cessare
non in toto deserere ascensiones. Tri-
bus etiam modis propter primum descen-
dimus, quia vel propter superiorem, vel propter equeles, vel propter
inferiorem. propter superiorem debes ascendere, cum ubi gratia
licet tu quantum in te est semper appetis tibi vacare
vel cum Lazaro peccata tua deflere et compuncti-
onem ex memoria peccatorum tuorum vel extremi
iudicii, etc., officere: vel cum maria ad pedes iesu pre-

dicatis sedere: id est in vita et passione christi meta-
liter exercitare vel quouis magno ascensu. Et ec-
ce venit superior tuus et vocat te: iubet exire. mandatur
descendere: statim sine mora martha ad pedes vi-
cari iesu. i. superioris procedat. i. tota humilitate et
deuota promptitudine descendat et inclinet se ab
interiori suo exercitio. quod si maria adhuc in domo
remanserit. et tamen se circa interiora a quibus inui-
ta auellitur occupas: etiam si sedeat ad pedes iesu
murmuret Martha. etiam si deploret fratrem. in-
tret necesse est Martha domum interiorum scilicet
hominem. et vocet eam sub silentio id est occulte te
ipsum reprehendas dicens marie. Magister nunc
adest et vocat te. Adest ille cuius discipulatu te com-
misisti superior tuus: hic vocat te et iubet exire: quod
adhuc sedes: Numquid non melior est tua vocatio
quam deuota obedientie impletio. Quo audito surgat
ipsa maria et procedat similiter ad pedes iesu dicens.
Paratum cor meum: Paratum cor meum. Paratum
ut ad tuum imperium mihi vacem. Paratum cuius
iubes ut exterioribus ministrem. Hoc autem non
solum ad iussionem patris tui obligaris. sed etiam
nonnunquam fieri debet ad exhortationem fratris et ca-
ritate. Omnia enim exercitia sua sancti patres liben-
tius postposuerunt tamen ut obedientiam inuiolabiliter
seruare potuissent: atque hoc super omnia reputabant
si non suam voluntatem. sed alterius adimplerent. Et

quāq̄ obediētia p̄cepti vel necessitatis est magis
necessaria noli tñ discutere an teneris vel non qz
sepius obediētia v̄l caritatis est magis merito
ria ⁊ caritatem auget deuote impleta.

De secundo descensu ad primum
quo primo condescendimus auxilio v̄l consilio
admonitione vel correptione. Ca. lxx

Secundo ad primum
debes descendere: primo cōdescen
dere compassione motus ⁊ pietate
auxilio ⁊ consilio subuenire: vt scz
corporaliter afflictos iunes ⁊ eis
succurras: ⁊ multo amplius si videris spūaliter
afflictos adiuuabis quātū poteris admonendo
corripiedo ⁊ attrahedo in tēptatiōib⁹ ⁊ tribulati
onib⁹ p̄sulēdo ⁊ p̄fortādo. Nisi em̄ paulus d̄ ter
tio celo descendisset ⁊ de alto statu mentis sue in
firmioribus se inclinasset neminē attraxisset: sed
descēdit factis om̄ibus om̄ia. Et carnalibus qui
dem iesum p̄dicabat ⁊ hunc crucifixum: spūalib⁹
aut spūalia cōparabat. Sic ⁊ tu sis om̄ibus oīa
singulis succurrēs put eoꝝ necessitas erigit. Si
corpalis v̄rget infirmitas et corde cōpatere: libē
ter ministra quātum in te est p̄cipue domesticis.
Si rerum p̄stringit paupertas: si potes tribue eis
⁊ succurre ei necessitatem interdum patiēdo vt

nō de supfluo s; de necessario offeras euz vidua
vt ex tua paup̄tate ⁊ necessitate quā pateris in ci
bor ⁊ vestitu ⁊c. Si non poteris subuenire rebus
saltem pijs admonitiōibus. Nam verbum bonū
est sup donū optimū. Et maior est elemosina spi
ritualis q̄ corp̄alis. Vñ maxime si stas in ascen
siōib⁹ cordis tui subt⁹ videri aliquos a xp̄i iugo
suberrare: descēde festināter ⁊ relinque ascēsus si
ita tibi p̄ tpe visus fuerit expedire. attrahere: admo
ne: corripe. Nec dicas in corde tuo sufficit mihi
mea saluatio: p̄ me volo esse sollicitus nō p̄ alio
Nunquā ego supior ei⁹ sum: Nunquā ego custos
eius constitutus: Ecce talē cogitationē nō genuit
zelus dī. S; vt ait Grego. In quātū gratiā sup
ne aspiratiōis accepisti. a prauitate primū reuo
ca eternū regnū vel supplicium eo mō quo superi⁹
dictū est errati anūcia vt dici angelus merearis
Sic igit̄ x̄bū admonitiōis oibus impēde. put t̄
bi p̄ vno quoq; visus fuerit expedire. Logita s̄m
Medā q̄ inter hoīes sublimior ⁊ deo gratior cō
uersatio esse nō p̄t q̄ eoz qui se castigāt a vitis.
qui virtutum studijs animū subigunt. In sup etiā
alios quotidiano exercitio ad auctoris sui grati
am studēt conertere ⁊ crebra aīarū fidelius acqui
sitiōe gaudiū semp patrie celestis student augere
Nec aut̄ nō de p̄dicatiōe publica intelligim⁹. sed
de priuata admonitione ⁊ fraterna exhortatione

de qua dicit. Antequam mandauit deus de primo
suo. Predicatio ergo publica non sine summo mo-
deramine a quouis maximeque a iuuenibus debet
arripi. nisi quodammodo sint virtutum pleni et gratiarum
admodum conche: que non effundit nisi ipsa prius
fuerit plena. In Bern. sup Cantica. Et vere du-
rum et periculosum est. ut qui non habet nisi modicum
cum olei exponat illud. nisi forsitan ad prophetam in-
sersionem: ne plus contra ordinem caritatis: alios quam seipsum
diligere videatur. Similiter debes descendere spiritu
lenitatis pro motu et fratri compassus cum videlicet vi-
deris aliquem peccare vel inordinate se regere. quo-
cumque modo hoc propter penderis ut ei pie condescenden-
do pro fraterna correptionem valeas eum superius
trahere et producere ad meliorem emendationem.
Nec debes quantum in te est promittere in aliquo vi-
tium regnare. sed compassione et humilitate pre-
cedentibus. debet te zelus moderatus et discretus
comedere: ut ubi emendam presumis non cesses incre-
pare. Semp tamen attendas teipsum ne et tu tempte-
ris ferueat igitur ut Bern. ait in nobis iste zelus
charissimi amor iusticie: odium iniquitatis. Nemo
fratres vitia palpet peccata dissimulet nemo. Ne-
mo dicat: Nunquid custos fratris mei sum ego?
Nemo quantum in se est equanimiter ferat ordinem
deperire minui disciplinam. Sic ergo debes primo
subuenire auxilio: ut si corporaliter egeat elemosam

na corporali succurras : si vero spūaliter egeat mi-
sericordiam spūalem ⁊ auxilium spūale libenter
impende. Secūdo debes primo tuo subuenire con-
silio: instruendo ⁊ dirigēdo errantē: maxime in tē-
ptationibus ⁊ spūalibus exercitijs. Sed videas
ne alios doceas qđ ipse nescias. Melius est hūi-
liter p̄fiteri ignorātiā q̄ p̄sumptuose velle do-
cere. Sit igit̄ cōsiliū tuūz semp̄ diuine scripture
cōsonum. Ea tñ q̄ in cōsilio recipis. vel de quibz
cum alijs cōsulendo p̄cipis si secreta fuerint ca-
ue ne publices maxime de temptationibus alioz.
Inde em̄ sepe pericula veniūt: vt in secunda col-
latiōe patrum dicit̄. In consilijs etiā dandis ca-
ue ne sequaris tuāz passiōē v̄ inclinātiōē. Nā
illa p̄uertit iudiciū ⁊ zelus sapere nescit. Item
anteq̄ des cōsiliū maxime arduū diu delibe-
rato. ⁊ nō qđ prius occurrerit edicito. sed delibe-
rate submisso semp̄ tuo p̄silio sentire alioz ne p̄ti-
nar inuentaris ⁊ velis tu magis consentire hūi-
libus q̄ tibi consentiri. Vñ nullius tu consiliū
d̄bes vilipēdere. Deus em̄ sepe reuelat paruulis
q̄ abscondit a sapiētibus. s; oīm consilia atten-
das: nō tñ suscipias s; oīm̄ probate. Ap̄tus ait
quod nō bonū fuerit ip̄m tenete humiliter cōsen-
tiendo finaliter.

¶ De tertio descensu quo necesse ha

bet superior descendere propter curam et sollicitu-
dinem subditorum.

Ca. lxx

S vero sub te habue-
ris inferiores: tunc te oportet mul-
to amplius et frequētius descende-
re. immo sepiissime ascensiones dese-
rere ut vaces subditis in custodia
et disciplina. In custodia ut serues astantes qui
iam digne cōuersantur. In disciplina ut corrigas
errātes et minus ordinate cōuersātes. Alias cer-
te dñs sanguinē aīarum subditarum de manibus
tuis requiret. Et nisi fratrem minimū quātum in
te est adduxeris: faciē Ioseph veri saluatoris nō
videbis. Et hīc q̄ periculosus est status supe-
rior quo necesse est ut homo seipsū deserat et sepe-
dum negligit perdit. Nam dum foris homo mul-
tum occupatur, et interius ociatur: nōnunq̄ ascē-
siones negligit et ad cor durum descēdit et insen-
sibilis fit solum exteriora sentiens, et spūalia nō
degustās: sic bene oñdit Bern̄: in .i. li. de conside-
ratione. Igit̄ cōsilio scōrum quātum in te est semp
locū supiorem et nimiaz occupationē exteriorē
deuita salua semp humili et prompta obedientia
Cum vero aliquis cogitur exterioribus occupa-
tionibus deseruire debet valde solícite quācumq̄ p̄t
vlt̄ tps habuerit ad intima recurrere et sibi ipsi va-

care: ne ut dictus est insensibilis efficiatur. Unde
Grego. Sancti inquit viri qui exterioribus mini
sterijs desuere officij necessitate cogunt. studiose
semp ad cordis secreta refugiunt ubiqz cogitatio
nis intime cacumē ascendunt. ⁊ legem dñi quasi
in mōte percipiunt dum postpositis tumultib⁹ acti
onā suarū tꝑalium in cōtemplatiōis sue v̄tice su
perne voluntatis sententiā p̄scrutātur. Et em̄ ex
terioribus officiis in offensē deseruiāt ad cordis
secreta recurrere incessabiliter curant. ⁊c.

De quatuor in quibus incipiētes
deo seruire debēt esse cauti si proficere volunt.

Quatuor autē sunt in
quibus noui ⁊ incipientes cauti de
bent esse si volunt p̄ficere. Primū
ut ab illa voluntate qua ad religio
nē venerūt. ⁊ a p̄mo nouitiatus fer
uore nō tepescāt. sicut cuiādam in Apocalypsi im
properatur. Habeo aduersum te: q̄ caritates p̄ri
mam reliquisti. quā propter penitētiā age. ⁊ p̄ma
ōpa fac. Caritatē p̄mā relinquūt: oīi cum p̄mo
sint feruentes ⁊ deuoti ad om̄ia. postea tepidi effe
cti ⁊ desides: tradunt se leuitatibus ⁊ vitia expu
gnare ⁊ que expurgare venerāt: p̄mittunt sibi do
minari seruientes deo p̄ suo libitum: non p̄ eius be
neplacito voluntatis. Unde dñs filiis israel p̄ce

pit. Memētote diei huius in qua egressi estis de
egypto. Dies qua de egypto egredimur: est bona
voluntas qua educimur de seculo huius semp me
minisse debemus: vt a seruoze illius nunquam retroce
damus. Nū quidā volens religionez ingredi de se
culo quesuit de quodā scō patre: quō viuere de
beret. At ille dixit ei. Vide qualis primo die fue
ris: et sic semp viue. Hoc est cōsidera statum volū
tatū tue in p̄ma die qua religionē intrare disposui
sti: quā hūilis tūc fueris: quā patus tunc obedire ad
oīa taz aspera quā despecta quā patiēs ad correptio
nes: et penurias et labores quā hūcū dus et timor: at
quā sollicitus vt emēdares vitam tuā. et dies quos
in seculo perdidisti recupares: quā parū curās rui
mores seculi querere vel referre: nec detractiōib⁹
intentus: nec aliquibus curiositatibus occupat⁹
et quō fugisti et abiiecisti omēs carnales affectus
et effectus et te totū obtulisti dño holocaustus vi
uus: vt nihil deinceps in te viuat de vita peccati
sed tota mactetur et immoletur dño: obediētie fer
ro per sacerdotis ministeriuz. i. prelati tui: vt xp̄o
in te innouato resurgas. Scdm hanc formā sem
per postmodū stude viuere: ne aliter in scola reli
gionis dediscere et retrocedere magis quā p̄ficere vi
dearis. Sicut illi qui vadunt ad studium littera
rum: et ipsi vane p̄sumentes redeunt domū: expē
sas solum computāt cōsumptas. quia quidā p̄se

cerint nō apparet: sic ⁊ nos quā tēpus in religione
expensum cōputamus. ⁊ pfectus virtutū exigu⁹
est cū forte in nouitiatu deuotiores ⁊ feruētiores
fuerimus q̄ post plures annos. Hoc em̄ est vere
cundum ⁊ valde nociuus. Ad heb. v. Cum debe
retis magistri esse virtutum ppter tēps quo diu in
religione fuistis. rursus indiget] vt vos doceam
mini que sunt elementa errorū sermonū dei. i. ne
cesse habetis doceri sicut rudes nouitū quō inci
piendū esset seruire dō. ⁊ facti estis qui lacte op⁹
habetis nō solido cibo. i. tales estis qui mollib⁹
blandimentis puerilium cōsolationū ⁊ carnaliū
foueri indigeatis ⁊ fortia exercitia virtutum pati
non valeatis in duris reprehensōibus ⁊ contu
meliis. in necessitatibus in p̄cussionibus p̄ xp̄o.
Om̄is em̄ qui lactis est p̄ticeps: expers est sermo
nis iusticie. Paruulus em̄ est tam meritis q̄ vir
tute. Scdm̄ est: a quo incipiens d̄bet esse cautus
ne moueatur malis exemplis tepidorum ad imi
tādum ea. Sicut quidaz infirmi spirituidentes
alios apud se desides in p̄uitio dei: ociosos ⁊ ver
bosos: elatos ⁊ rebelles: ambitiosos ⁊ alijs mo
dis vitiosos: dicunt apud semetip̄os. Si alijs B
licet quare nō ⁊ mihi: Et prouiores ad maluz: ex
emplum sumunt ab his quos deteriores vident
⁊ gaudent se socios inuenisse vitiorū ne soli pos
sint erubescere. Quia si parcitur alijs volunt ⁊

sibi in similibus parci. Contra hoc deuotus dei
seruus apud seruire debet. Ego ueni pure pro
deo. non pro aliquo alio: et ideo nolo aliquem sequi
ad hoc ut a deo retrocedam. quia si tantos hic di
scipulos sciuisses nunquam eorum societatem elegissem.
Unde solos illos imitari debeo: qui ad hoc infor
mat me: propter quod religionem intraui. id est. ut apprehen
dam deum et satisficiam ei de peccatis meis: et pro
meream gloriam sempiternam. Victor et artifex no
bile opus uolens facere: querit non alia quam meliora
exemplaria que potest habere. Et viator non que
rit vias ab ignorantibus. sed a scientibus eam et
qui sepe ambulauerunt per eam. Iohannes. Noli imi
tare malum sed bonum. Tertium est quod cauere debet ne
iudicet temere facta aliorum maxime ubi nescit qua
de causa vel intentione stant. Sicut enim non uide
mus aliorum cogitationes: ita nec intentiones eorum que
hoc vel hoc fiat. Unde quicquid aliquo modo po
test excusari semper ad meliorem partem interpretemur
si volumus tranquillam coram nobiscum habere et cum
alijs: et alios non turbare et deum non offendere. quod
sepe iudicamus malum esse quod in se non est malum
et peccatum pro temeritate usurpando nobis indi
cia dei de occultis cordium. Magistri nostri vi
ce dei aliquando id possunt iudicare per coniectu
ras circumstantes alios non expedit per nos esse in
dicandos: donec plene eruditi in omnibus per do

num discretionis spirituum ⁊ vere spirituales ef-
fecti omnia dijudicemus ⁊ nos a nemine iudice-
mur sicut clare videns qui cecum videt: nec tñ a
ceco videtur: cum cecus non videat seipsum. Ro-
ma. xiiij. Tu quis es qui iudicas alienum seruū?
Suo domino stat aut cadit. Sepe em̄ merentur
temerarij iudices aliorū. vt aut in similibus: aut
grauioribus excessibus cadere permittantur: vt
discāt ex sua infirmitate compati aliene. Luc. vj.
Nolite iudicare vt nō iudicemini. In quo em̄ iu-
dicio iudicaueritis iudicabimini. Quartū in quo
cauti esse debent nouicij est: vt nō frangantur ad-
uersitate vlt̄ temptatione. sed cogitēt quia ad hoc
venerūt: vt om̄ia que eis hac vita possint accide-
re sustineant p̄pter deū. sicut qui intrat belluz: scit
q̄ nō quietē ⁊ delicias. s̄ laborē ⁊ vulnera opor-
tet eū expectare. Actuū. xiiij. Oportet nos p̄ mul-
tas tribulationes intrare in regnū dei. Luc. vlti.
Oportuit xpm pati. ⁊ ita intrare in gloriā suam.

ExPLICIT deuotus tractatulus dñi
Berardi de zutphanie. de spiritali-
bus ascensionibus. vna cum tracta-
tulo de quattuor in quibus incipiē-
tes deo seruire: debent esse cauti: si

proficere volunt ad permaximam
utilitatem in vita spirituali profice
re cupientius in Monasterio beate
Marie vginis de mōteserrato / ordi
nis sc̄ti b̄ndicti de obseruantia Im
pressum. per Johannē luschner ala
manum. Sub expensis eiusdez mo
nasterij. Anno dñi. Millesimo qua
dringentesimo nonagesimonono.
xvi. mensis Maij.

